

Po prehodnih
ohladitvah bo nad
našimi kraji začel
pihati jugozahodnik,
s katerim bo zopet
dotekal toplejši zrak.
Vreme bo suho
z jutranjo meglo
po kotlinah.
Čez dan
se bo otoplilo.

NY FANAHY NO
OLONA — še ved-
no z našimi misi-
jonarji na vseh
koncih sveta.

stran 12

Quo vadis, kmetijstvo?

Predsednik Slovenske kmečke zveze (SKZ) Ivan Oman se je sicer vprašal: »Quo vadis, Slovenija«, in sicer v okviru premišljevanja o toliko razglašani krizi, ki da je v nas samih, v kmečkih družinah in kmečkem gospodarstvu in tako vse do zveznega vrha. Povsem upravičeno pa bi se lahko — na osnovi ničkoliko pobud, mnenj, zahtev in obtožb na rovaš macehovskega odnosa družbe do kmečkega stanu — vprašali: Quo vadis, kmetijstvo?

Skupščinska dvorana v Murski Soboti je bila minulo nedeljo tako rekoč nabito polna »ta pravih« predstavnikov kmetov in kmetič soboške občine, ki so jih v času štirimesečnega »pokrivanja terena« s krajevnimi in območnimi podružnicami SKZ izvolili, jim dali zaupnico za sklepno dejanje: ustoličiti soboško občinsko podružnico SKZ. Uvodničar, predsednik iniciativnega odbora Anton Kous, kmet iz Kraš, je svoj nagovor zgradil na vsem tistem, kar so po vaških in krajevnih skupnostih izpovedali udeleženci podobenih javnih shodov. Naj ne izostane samo vsačno podatek, da je v kar 28 krajevnih skupnostih občine Murska Sobota ustanovljena krajevna ali območna podružnica SKZ, z nad tri tisoč člani. Največ belih lis je na narodnostno mešanem območju, kar pomeni celino naravnosti novoustanovljene občinske stanovsko-politične organizacije za pridobivanje članstva tudi med madžarskimi kmeti in kmetičami.

Dobrišen del uvodnega referata in razprav je bil odmerjen cenovnim neskladjem (mleko, krompir, sladkorna pesa), problematiki zadrug in združništva, pokojninsko-invalidskemu zavarovanju kmetov, zemljiški politiki pri prostorskih posegih in varstvu okolja in še dolgo bi mogli naštevati. Zbrani so izrazili veliko pričakovanj od sprememb in dopolnitev ustave, zakona o združenem delu in zakona o združništvu ter nekajkrat podprli slovensko politično vodstvo (Kučan-Smole-Stanovnik) pri utiranju procesa demokratizacije in obrambi slovenske nacionalnosti in državnosti.

Ne stranka, ne konkurenca ne drugam, marveč pluralistična organizacija z lastno identiteto in avtonomijo, ves čas v boju za pravice kmetstva, s čim manj kompromisi ali odstopanji — tak naj bi bil profil SKZ in njenih podružnic na terenu, bi lahko dodali na rob nedeljski javni kmečki tribuni v dvorani občinske skupščine v Murski Soboti. Po razpravi so govorili o pravih Slovenske kmečke zveze, izvolili vodstva in organe podružnice SKZ ter poslali brzojavno sporočilo slovenskemu političnemu vodstvu.

Branko Žunec

Osrednja žalna slovesnost ob letošnjem dnevu mrtvih v soboški občini bo v petek, 28. oktobra, ob 13. uri na pokopališču.

VELJAJO LE DEJANJA

Za nami je 17. seja CK ZKJ, ki so jo mnogi zaradi neposrednih nalog in aktivnosti jugoslovanskih komunistov za dosledno uresničevanje treh reform — gospodarske, politične in prenovne Zveze komunistov — upravičeno označili za zgodovinsko prelomnico. Za nami so tudi občinske kandidacijske konference (republika je danes), za katere je značilno, da so občani neposredno in samoiniciativno predlagali oziroma evidentirali veliko več kandidatov za različne funkcije, kot jih je bilo na t. i. listah. Za nami pa je tudi naporno usklajevanje različnih mnenj, zlasti o financiranju JLA, na zvezni ravni, ko je šlo za sprejemanje stališč k ustavnim dopolnilom. Torej se je vse dobro izteklo, kar smo si v sedanjih zaostrenih gospodarskih in političnih razmerah najbolj želeli.

To pa nikakor ne pomeni, da se s tem lahko že vnaprej zadovoljimo. V prvi vrsti bo namreč sedaj nujno dosledno in konkretno angažiranje v vseh delih političnega sistema pri reševanju življenjskih problemov delovnih ljudi in občanov. Gre v bistvu za odpiranje realne perspektive za izhod iz krize in za izbiro pravih in uresničljivih sredstev in poti. Vsi vemo, da bi bilo »treba nekaj narediti«, toda jasno je, da nekateri že od nekdaj nočejo, ne morejo ali pa ne znajo »nečak narediti«. Nasprotno, upirajo se z vsemi štirimi. Zato prihaja in bo še

prihajalo do konfliktov. Katastrofa bo, če bodo zmagali tisti, ki iz različnih razlogov mislijo, da je dovolj govoriti, a ostajati pri starem. Najprej je treba čim več idej, sistemov, dosedanjih »krepitev« itd. postaviti tja, kamor spadajo, to je v preteklost. Preteklosti namreč ne moremo spreminjati, delno lahko in moramo vplivati na prihodnost! Je že res, da imamo polne roke dela in skrbi, ki nam kar ne dajo spati. Tegobe, težave in težavice niso od včeraj in zato ne bi smeli pozabljati nekaterih dobrih poti reševanja. Mednje sodijo tudi dobri dogovori z jasnimi in kratkimi sklepi, ki vsakogar konkretno obvezujejo. Zdi pa se, da zadnje čase zopet preveč sestankujemo in na dolgo razpravljamo. Še najbolj žalostno je, da vsi povprek in počez ugotavljajo znana dejstva, malo ali skoraj nič pa ne storijo za spreminjanje razmer. Zgolj ugotavljanje in ponavljanje nas ne bo rešilo iz krize. Morda primerjava gostilniških razprav živahnih mož in fantov, ki se jim ob tretjem kozarčku razveže jezik, s partijskim sestankom ni najbolj posrečena, pa vendar! Tudi tam včasih razpravljajo tako kot na partijskem sestanku, potem pa se razidejo, prespijo in naslednji dan vse pozabijo.

Tudi v Pomurju imamo veliko forumov, ki nenehno sestan-

kujejo, sprejemajo sklepe, v praksi pa je še vedno premalo otipljivih rezultatov. Forumsko delo je marsikje že cokla, ko si prizadevajo odpravljati vzroke gospodarske in politične krize. Za cilje gospodarske in politične reforme ter za prenovno ZK pa se je potrebno bojevati predvsem med ljudmi — v tovarnah, krajevnih skupnostih, v vodstvih delovnih organizacij, v sindikatih, vsak dan —, predvsem pa ne le na sestankih. Dejstvo, da povsod podpirajo omenjene reforme, samo po sebi še ne pomeni napredka. Z besedami in številnimi sklepi namreč ni mogoče spremeniti ustroja gospodarstva, dati večji poudarek razvoju obrti, odpirati nova delovna mesta, spodbujati boj za večji dohodek, dajati priložnost mladim in sposobnim ljudem. Ravno to pa so tista področja, za katera bi se v vsakdanji praksi v Pomurju morali bolj zagreto zavzemati. Glas »za« na forumu, ki je zdaj še prevelikokrat merilo za oceno »naprednosti« posameznika, v bistvu ne pomeni še nič. Veljajo in štejejo le dejanja, resnični napredek, ne pa forumi sami zase. Če bi namreč te besede postale meso, bi bili gotovo največji izvoznik. Pa še veliko koristi bi navsezadnje imeli od tega!

Milan Jerše

Tudi letošnja akcija Goričko je bila uspešna

Takšna je bila večinska ugotovitev na drugi ali, povedano drugače, sklepi skupščine letošnje akcije, ki že vse od leta 1977 poteka v občini Murska Sobota. Čeprav je dela še vedno dovolj, pa je vprašanje, če akcija v prihodnje še bo. O tem je na skupščini govoril tudi njen predsednik Geza Farkaš.

Zakaj je torej tako? Dejstvo je, da brigadirstvo iz leta v leto izgublja svoj pomen. Brigade so vse slabše pripravljene. Na vse to prava gotovo vpliva tudi kriza, ki pretresa našo družbo, toda ta ni edini dejavnik. Marsikje že iščejo nove oblike mladinskega prostovoljnega dela in tako bo čas pokazal, kako bo šlo naprej.

Vsak delček razmišljanj o tem je bilo čutiti na sestanku, kjer so poskušali dati končno oceno MDA Goričko 88. Akcija je bila torej uspešna, pač v razmerah, kakršne so, zato jo je potrebno po teh kriterijih tudi ocenjevati. V poročilu štaba, ki je bilo uvod za razpravo, piše, da je v dveh izmenah letošnje akcije sodelovalo 367 brigadirjev v 10 brigadah, ki so prišle iz različnih krajev Jugoslavije. Mladi so opravili dela v vrednosti 296 milijonov dinarjev. Skoraj 6 kilometrov urejenih cest in še nekaj drugih del (predvsem na melioracijskih objektih) dokazuje, da brigadirjem volje do dela ni manjkalo. Nekoliko slabše pa so zato ocenjene interese dejavnosti. To pa naj bi bila posledica tistega, kar smo že omenili, se pravi slabe priprave brigad. »Raven potreb, ki jih tako kažejo brigadirji, se zreducira na stanje delo in hranjenje ter na pasivno preživljanje prostega časa (kino, video)«, so zapisali v poročilu.

Nekateri razpravljalci se s takšnimi ocenami niso strinjali. Menili so, da so preostre. Tako so potem dodali še nekaj pripomb, obenem pa tudi sklenili, da za zvezno akcijsko priznanje Veljko Vlahovič predlagajo MDB Slobodan Princip-Seljo iz Hadžicev, za republiško priznanje pa MDB 22. december iz Sarajeva. Obe brigadi sta sodelovali v prvi izmeni letošnje akcije.

Poročilo o izvajanju finančnega načrta je bilo, zaradi že znanih problemov z inflacijo, nepopolno. Že spomnili se je namreč vedelo, da 103 milijoni dinarjev ne bodo dovolj, ampak bo potrebnih vsaj 150 milijonov dinarjev, da bodo pokrili vse stroške. Ta napoved se je tudi uresničila, tako da sedaj manjka 27 milijonov dinarjev. Podobne težave imajo tudi druge slovenske akcije, tako da bodo poskušali problem rešiti (valorizirati sredstva) na vesfanku koordinacijskega odbora podpisnikov samoupravnega sporazuma o financiranju MDA v Sloveniji.

S. Jerše

Varčevali bi, pa ...

Ljudska modrost pravi, da je potrebno varčevati takrat, ko še imaš, kajti, s čim naj bi varčeval takrat, ko ni-
maš ničesar? Mednarodni dan varčevanja, 31. oktober, je primeren trenutek za razmislek o tem. Če ljudsko modrost malo predrugačimo, potem moramo reči, da del človeštva varčuje, drugi del pa nima s čim varčevati. Seveda tako ostradelitev ne vzdrži teze niti v svetovnem niti v našem lokalnem pogledu. Varčevanje je mogoče razumeti kot izredno širok pojem — od otroškega »šparovčka« do sporazumevanja o črpanju naravnih bogastev med državami.

V mejnih razmerah, kakršne so danes v Jugoslaviji, bi varčevanje moralo biti dnevna maksima, ali še bolje — razumna uporaba vseh dobrin, danih od narave ali proizvedenih, bi morala postati način življenja. Ali je to možno v deželi, kjer z lahkoto potrošimo desetine milijonov dolarjev za veleveselice, na katerih gostimo vse barve človeštva, na katerih se po žahje napihujemo z brezhnevsko organizacijo, svetu mahamo s pisanim perjem (sposojenim) in se delamo, da svet ne ve za našo bedo? Kot noj potiskamo glavo v pesek, da ne bi videli, kaj je tisto, kar resnično daje ugled neki deželi. Mar se lahko razvije varčevalska zavest v delovnem kolektivu, ki že petnajst, dvajset in več let obstaja le zaradi tega, ker je to politična volja skupnosti (občinske ali širše), ki jemlje gospodarnim kolektivom in daje nesposobnim in zavoženim? Kako naj varčuje resno ljudstvo, če se vlada pri trošenju zgreduje po arabskih šejkih? Kako naj varčujemo, če imamo vsega premalo, le govoričenja je preveč?

V deželi na sončni strani Alp imamo malo rudnih bogastev, malo energije. Mar zato gradimo lahkotno industrijo? Od blizu in daleč ji dovažamo surovine, z obupnimi težavami ji dovažamo električno energijo in pri tem s prstom brez sramu kažemo na gospodinjke, ki v loncih kuhajo zelje: če ne boste zmanjšale porabe električne energije, vam jo bomo izklopili! Nasploh je industrija čudna žival; če si jo pripelješ na dvorišče, pa je nisi dobro izbral, ti ga bo razdejala in posivnjala, družina pa bo namesto blaginje hiral v podirajoči se hiši, bolelna in brez otrok. Tudi deželica na sončni strani Alp je popackana z nerazsodnimi zazidavami, z zgrešenimi tehnološkimi in zastrupljeni sta njena prst in voda, ki se pretaka po njej. Pa samo to smo imeli: čudovito deželo in delavne ljudi!

Ali imamo še kaj, s čimer bi lahko varčevali?

Jože Šabjan

Kdor dela, tudi greši. Morda je to že vcepljeno tudi fantiču, ki se s transparentom udeležuje enega od razpinitih mitingov. A teh napak se je v novejši zgodovini Jugoslavije žal nabralo nešteto. Toliko, da zdaj le težka gasijo in gasimo iskrice, ki grozijo, da bo vzplamtel požar na več mestih: sociala, narodnost, politika, gospodarstvo, administriranje ... Plać življenja postaja mnogim pretesen, še pred kratkim (navidezno) trdni šivi pokajo.

V takem, po mnenju in pričakovanju mnogih, prekretniškem vzdušju 17. seja CK ZKJ in pred konsenzom o ustavnih spremembah je odprava 30 slovenskih novinarjev obiskala republiko, v kateri ta čas najbolj vre — Srbijo.

Od naslednje številke Vestnika boste lahko prebirali nekaj novinarskih impresij s tega časovno sicer kratkega popotovanja, ki pa je vendarle v vsakem pustilo sledove zgodovinskega trenutka. Brez prepotentnih želja biti razsodnik, ampak s skromnim hotenjem, prispevati k zbliževanju. Kajti resnica, ki se je ne da izbrisati s še tako tankočutnim in retorčno prepričljivim govorjenjem ali pisanjem, ostaja: premalo se poznamo. In to ne v frazeološkem pomenu misli.

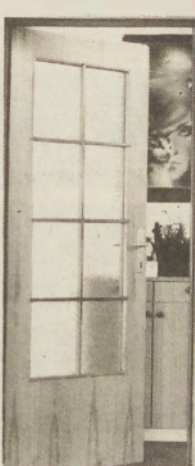
NAGRAJUJEMO!

JELOVICA

NAGRAJUJE NAROČNIKE VESTNIKA

Predstavljamo vam NOTRANJA VRATA, hrast, z okrasno leseno mrežo, izdelane so v izvedbi mahagonija, ali lakiranega ali luženega hrasta, dimenzije so 75 in 85 x 200 cm. Za nakup se priporoča JELOVICA, predstavništvo Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22-921.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI
BOMO OBJAVILI IME
NAROČNIKA VESTNIKA,
KI GA BO RAČUNALNIK
IZBRAL ZA NAGRAJENCA
VESTNIKA! DOBIL BO
VRATA JELOVICA!

V Drveniku Velem pri Trogiru je podtaknjena bomba razdejala 2,80 metra visoki spomenik Mati domovna, ki je bil simbol jugoslovanskih beguncev. Na velikem zborovanju v Trogiru so obsodili to dejanje neznanh storilcev.

V TUJINI BOLJ TEMNI TONI

Konec 38 ur trajajoče 17. seje CK ZKJ je pomiril večji del prebivalstva, ni pa zadovoljil vseh in najmanj Srbe in Črnogorce na Kosovu. Zgodilo se je tudi napovedano, da seja ne bo nobena čistka, pač pa prenova vodstev ZK v nekoliko večjem obsegu. Odločitev predsedstva CK ZKJ, da plenumu ponudi odločanje o zaupnici s tajnim glasovanjem, je imela pozitivno plat v tem, da ve, ali lahko deluje v imenu tega, za kongresom najvišjega partijskega

organa. Bila pa je prisotna tudi druga plat, ki se je izkazala v premajhnem številu glasov za člana predsedstva iz Srbije Dušana Čkrebica in reakcijah na takšno — seveda popolno neodvisno — oceno članov CK, češ, kako lahko sklepa CK o nekem članu predsedstva, če o tem nima mnenja baze.

Tudi to, in ne samo to, navaja tuji tisk, ko ocenjuje konec plenuma in njegove posledice: prevladujejo od manj do bolj temnih

tonov. Nekateri menijo, da je to le relativno zatišje, ki ga je uspešna zagotovila Suvarjeva retorična spretnost. Vodstvo partije si ni upalo odločno presekati med dvema strategijama, da bi državo spravili iz gospodarske, politične in moralne krize, piše na primer pariški Le Monde in pravi, da v tej krhki federaciji igrajo republike in obe pokrajini vlogo samotnega jezdeca, ne da bi jih preveč skrbel splošni interes, in nihče ne vidi izhoda iz predora.

Američani pred predsedniškimi volitvami

Osmega novembra bodo v ZDA predsedniške volitve. Tekmeča: sedanji podpredsednik Georg Bush in demokratični kandidat Michael Dukakis sta se že dvakrat »spoprijela« pred televizijskimi kamerami, kar je po mnenju nekaterih cirkus, ki pomaga pritegniti pozornost in nihče ne upa napovedati zmage brez zadržkov.

Odločili bodo torej 8. novembra ameriški volivci. Pa tudi to ni točno, kajti volivci volijo elektorje, ki jih imajo zvezne države različno število, pač glede na gospodarsko moč. Tako ima na primer Kalifornija 47 elektorjev, po velikosti skoraj enaka Montana pa le 4. Zato se predsedniški kandidati trudijo predvsem v tistih zveznih državah z večjim šte-

vilom elektorjev. To pa je pomembno še zaradi ene posebnosti. V kolikor v neki državi dobi eden od kandidatov večino glasov, mora poraženi kandidat svoje elektorske glasove odstopiti zmagovalcu. Tako se je že nekajkrat zgodilo, zadnjič ob prvem Reaganovem mandatu, da seboj kandidat ni imel dosti več kot polovico glasov volivcev: Reagan 469 elektorskih glasov in le 51 odstotkov volivcev, Carter samo 45 elektorskih glasov, vendar 42 odstotkov vseh volivcev.

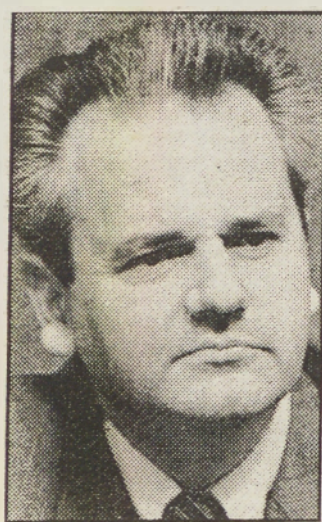
Ameriška ustava iz leta 1787 je ustvarila prepričanje, da so predsedniške volitve veliko boljše, saj ljudje ne poznajo in ne razumejo vseh predsedniških pooblastil, ki niso majhna.

Kot trdijo ameriški analitiki, se bo novi predsednik znašel pred dilemo: zmanjševati proračun za vojsko ali pa življenjsko raven povprečnega Američana.

Slobodan, roža jutranja

Na političnem nebu Jugoslavije je kot nova zvezda vzšlo ime srbskega partijskega voditelja Slobodana Miloševića. »Mlačni« kolektivni organi partije in države so, poleg naraščajoče krize, v kateri je država, prav gotovo olajšali profiliranje tega samosvojega politika.

Stotisoči srbskih demonstrantov ga opevajo kot mesijo: »Slobodan, ponos Srbije, ti roža jutranja.« Vse to spominja na znano partizansko pesem: »Tito, vijolice modra...« S Titom pa Miloševića tudi dejansko primerjajo, čeprav mu najbolj izrazitih Titovih lastnosti, se pravi integracijske sposobnosti, najbrž ni mogoče prisoditi. Prav nasprotno: Slovenci, Hrvati, Bosanci in tudi Črnogorci ga odklanjajo kot »Velikosrba«. Da se Albanci na Kosovu upirajo njegovi politiki, ne preseneča, saj je Milošević pokazal namen, da si podredi Srbijo. Milošević, srednje velik, s »krtačasto« frizuro, pa je človek po srbskem okusu. Govori jezik malega človeka, ki partijske lajčevine nikoli ni preveč cenil. 47-letni jurist in bančnik ima natančen račun. Naslanja se na naklonjenost Srbov do mysticizma, globokih družinskih vez in zgodovinske zavesti. Prav tako pa kalkulira tudi z očitnim neuspehom dosedanjih politik. Srbijo želi spet narediti veliko, pri tem

pa poskuša težave reševati z nacionalističnimi parolami.

Najprej je odstranil priljubljen bančni direktor, ki dozdnevno ni imel političnih ambicij, iz redakcij listov v glavnem mestu »liberalce«. Od tistega časa so mediji na Miloševići strani. Tudi v jugoslovanski tiskovni agenciji Tanjug se zdi, da daje Milošević »lobby« prednost njegovi politiki pred novinarsko skrbnostjo. Celo v partijskem aparatu so morali oditi njegovi prejšnji pokrovitelji, enako kot

njegovi politični nasprotniki, tako da se zdaj na zasedanjih srbskega CK-ja sprejemajo le soglasne odločitve. Miloševićeva partijska kariera je kratka in izrazita: študentski partijski vodja na univerzi v Beogradu, član srbskega CK-ja, partijski šef Beograda in končno šef srbske partije.

Da izhaja Milošević iz uradniške družine, ki je pomagala pri kolonizaciji Kosova (pokrajine, ki jo je leta 1918 pridobila Kraljevina Jugoslavija) in je med drugo svetovno vojno morala od tam bežati, je mogoče nekakšno pojasnilo za njegovo protialbansko vedenje. Ta mu je tudi pomagala pri gladkem političnem startu v Srbiji. Njegov poziv narodno zatiranim Srbom, živčim na Kosovu, ki je naseljeno pretežno z Albanci, da vztrajajo na grudi svojih očetov in da naj ne izdajo svojih prednikov, mu je zagotovila veliko simpatij. Tudi to, da je Milošević za predsednika največje jugoslovanske republike imenoval upokojenega vodjo generalštaba JLA, Gračinina, mu je zagotovilo podporo oficirjev. Na ta način je torej Milošević nedvomno tudi prelat preizkušnje svojih političnih sposobnosti in kaže, da mnoge stvari tečejo tako, kot sam želi. Vsaj v Srbiji je tako.

Gustav Chalupa (Kleine Zeitung)

Ustavna sholastika

Ko je nedavno beograjski predsednik Aleksander Bakočević javno na televiziji izjavil, v razpravi mestnega foruma komunistov, da je Srbija postala federacija s federalnimi enotami — Vojvodino in Kosovom, se je moj znanec, ki je otroštvo preživel v skandinavski deželi Danski, ki jo najbolj poznamo po Shakespearu, popraskal po glavi: »S temi republikami in pokrajinami, ki so in niso republike, nikakor ne morem priti na konec.«

Potem mi je začel razlagati v obliki vprašanj: »Če je Kosovo že z zadnjo ustavo postala republika, zakaj so potem Albanci v njej vstali z zahtevo: Kosovo-republika. Če je Kosovo kot pokrajina že tedaj postala država v državi Srbiji, zakaj je potem vsa Jugoslavija vstala proti tej vstaji Albancev, češ da avtonomna pokrajina ne more biti republika — ne v ustavnem ne v mednarodnem pravnem smislu? Če Kosovo je avtonomna pokrajina in ne more biti republika, zakaj je potem potrebno to dokazati s spreminjanjem ustav? Če...«

Če ne bi bilo če, bi bila čebula — bula!

Znanec pa je naprej razpravljal sam s seboj: »To z republikami na tak način me spominja na sholastiko: razpravljanje o tem, ali so angeli moškega ali ženskega spola, če so sploh kakšnega spola, ker so nadnaravna, pravzaprav izmišljena bitja, ki imajo pač samo jezični spol.«

Se vedno premlad znanec, danske vzgoje in shakespearevega načina razmišljanja, je koj na to ugotovil, ker je o tem bržčas že dolgo razmišljal, da je pri nas pravzaprav že dolgo preveč sholastičnega modrovanja o tem, kaj je, če je. Tako je omenil na primer naše slopmišljenje s stavko, ki da je pravzaprav le prekinitve dela in da stavkajo delavci, ki so na oblasti, pravzaprav nima nobene soli in nobenega smisla. Kakor zdaj vpijejo kritiki črnogorskih dogajanj: kdo je dovolil da inilica pretepa delavski razred, ki je na oblasti?

Takih in podobnih razmišljanj je dandanes pri nas nekoliko in nas navadne občane je vse bolj strah najbližje prihodnosti, ker je očitno, da našo sodobno sholastično razpravljanje o tem, kaj je pravzaprav kaj, nedvoumno spremljajo argumenti oblasti, moči oblastižev, ki bi raje popravili konstrukcijo, kot pa gradili po tej konstrukciji, ki zahteva od njih, in nas vseh, mnogo več, kot pa premoremo moči in nanja za njeno uresničitev.

Kot je te dni priznal tudi dr. Stipe Suvar v omenjanju razlogov za rekonstrukcijo ustavnih pravil igre: s preveč pričakovanj smo računali na delovanje samoupravne demokracije, kot smo pa ga doživeli, in zato poprejšnji forumi v Srbiji poprej niso videli v avtonomijah nič takšnega, kot vidijo sedanj, in zato so zdaj povsod za ustrežnejšo opredelitev položaja Srbije v ustavnopravnem in še kakšnem smislu.

Toda...

Ob vsakem koraku srečujemo ta nesrečni toda ali če: ali nastajajo pokrajine res države ali pa imajo korenine neke povsem druge?

Neki drug znanec z manj danske vzgoje in shakespearevskega razmišljanja seje ob vsem tem »sholastičnem« modrovanju samo nasmešil: za vsako politiko je — denar! Zakaj naj bi bilo v tem primeru drugače? Saj menda ni iz trie zvita ljudska modrost: Denar je sveta vladar.

Nehote sem se spomnil nekdanjega upiranja Hakije Pozderca v skupščinskem odboru za manj razvite slehernemu poskusu vpogleda drugih republik in pokrajin v ravnanje BiH z denarjem, dobljenim iz sklada za nerazvite, in poznejšega škandala z Agrokomercem, ki je nastal na temelju alokacije sredstev, ki je bilo premalo tega in drugega lahko dobljenega denarja. On se je tedaj skliceval na suverenost države, ki da izključuje vse drugo, kar je bilo očitno potrebno že takrat popraviti v prid boljše urejenosti odnosom v vsej deželi.

Če se dobro spomnim nedavne nagovora Ruifa Dizdarevića jugoslovanskemu prebivalstvu — se vedno je čezmerno takšne izključnosti v vseh federalnih enotah in ne kaže na nikakršno popustljivost. Če pa je vsak zase najpametnejši in so torej vsi drugi neumni, pač ni za pričakovati nič drugega kot medsebojno kamenjenje, kateremu smo vse bolj priča.

Slabo pa nam se piše, če je vse odvisno od tega, kdo bo glasnejši, kajti razumu je potreben mir, vzdušje strpnosti in čas za razmislek!

Viktor Širec

Zbliževanje Deng—Gorbačov

Tradicionalno vajeni na vprašanje moči med ZDA in Sovjetsko zvezo se od časa do časa povprašamo tudi, kaj je »s tretjim«, to je Kitajsko. Kot se zdaj že ve, naj bi prišlo aprila 1989 do obiska sovjetskega voditelja M. Gorbačova v Peking. Analizo sovjetsko-kitajskih odnosov povzemamo po zagrebškem Danasu.

Bodo se po teh vesteh popolnoma normalizirali ne samo trgovinski temveč tudi drugi odnosi med obema največjima socialističnima državama na svetu? Prvi je bil Kitajec Deng Xiaoping, ki je izrazil pripravljenost, da odpotuje v SZ in »stisne roko Gorbačovu.«

V zadnjih petih ali šestih letih so se po sovjetski predstavi sovjetsko-kitajski odnosi izboljševali hitreje, po kitajski pa počasneje, kot so se v resnici. Takšna interpretacija je imela svoj namen: Sovjetska zveza je hotela podkrepitev že tako dovolj močan sum Američanov do namer Kitajske,

Peking pa je s svojim omalovaževanjem resničnih odnosov s svojo sosedo hotel Zahod prepričati, da »s SZ nima resnih namenov«. Kitajci imajo svoje stališče: obdobje Hruščova in Brežnjeva ocenjujejo kot ekspanzionistično in hegemonistično. To dokazuje-

jo na konkretnih primerih: močna sovjetska vojska prisotnost na meji s Kitajsko in v Mongoliji, sovjetske vojaške baze v Vietnamu, okupacija Kampučije, zadnje okrog Afganistana, potem več kot dobri odnosi z LR Korejo, vedno večja prisotnost sovjetske vojne mornarice v azijskih morjih ter dobro razumevanje Sovjetov z Indijo. Vse to Kitajci čutijo kot nekakšno »obkoljevanje«.

globus

WASHINGTON — Žirijska ameriškega združenja vojaških kirurgov je soglasno sklenila, da se mednarodna nagrada teh kirurgov za leto 1988 podeli jugoslovanskemu kirurgu in generalu Mihailu Djuknici z Vojnomedicinske akademije v Beogradu.

NEW YORK — Ameriške oblasti se ukvarjajo z uvedbo sodne preiskave proti strmo glavljenemu filipinskega diktatorju Ferdinandu Marcosu. Marcos namreč ni odgovoril na ponudbo, po kateri bi se s priznanjem manj pomembnih postopkov izognil odgovornosti za večje zločine. ZDA bi se namreč rade rešile neprijetnosti zaradi dejstva, da nudi gostoljubje diktatorju, ki je ob odhodu iz države odnesel tudi nagrabljeni denar.

MOSKVA — Sovjetska kozmonavta Vladimir Titov in Musa Manarov, ki že deset mesecev živita in delata na vesoljski znanstveno raziskovalni postaji Mir sta prejšnji teden za dobre štiri ure zapustila vesoljsko postajo, da sta lahko zamenjala detektor na enem od rentgen-skih teleskopov modula Kvant, ki je sestavni del postaje.

BONN — Največ aviocest v Evropi ima ZR Nemčija in sicer 8350 kilometrov. Na drugem mestu je Francija s 6265 in na tretjem Italija s 5941 kilometri.

LONDON — V prvi britanski jedrski elektrarni Heysham so izključili reaktor, ker sta iz njega začela uhajati voda in plin.

NEW YORK — Južna Koreja je predlagala, naj bi sklicali konferenco o združitvi obeh Korej in na kateri naj bi poleg obeh Korej sodelovale še ZDA, ZS, Japonska in Kitajska.

TOKIO — Japonci so lani v povprečju zaslužili največ med vsemi delavci v razvitih industrijskih državah sveta in sicer 23.022 dolarjev. Za Japonci so Nemci z 21.022 dolarji in nato Američani z 18.163 dolarji povprečno na leto.

WASHINGTON — V letu 1987 je obratovalo največ jedrskih elektrarn v ZDA in sicer 106, medtem ko jih je bilo v SZ 56 v Franciji pa 53. Med ostalimi vzhodnoevropskimi državami jih ima poleg SZ največ Češkoslovaška in sicer osem.

BAGDAD — Iran in Irak sta se dogovorila o izmenjavi vojnih ujetnikov. Najprej bodo zamenjali hudo ranjene in bolne ujetnike.

MADRID — V oktobru bodo članice OPEC načrtele skupaj 21 milijonov sodov nafte na dan, čeprav so se dogovorili le za 15,6 milijona. Svetovni trg je sposoben kupiti le 17 milijonov sodov: preostali štirje milijoni vsaka dnevno zbijajo nafti ceno.

globus

V ŽARIŠČU DOGODKOV

leta umaknil Vietnam iz Kampučije 50 tisoč vojakov, potem pa postopoma še preostalih 70 tisoč.

Na jesenskem zasedanju Generalne skupščine OZN sta se pred tremi tedni srečala zunanja ministra obeh držav, ki sta med drugim ugotovila, da noben od kitajskih zunanjih ministrov v Moskvi že ni bil polnih 32 let, sovjetski pa v Pekingi nekoliko manj — 29 let.

Vso to »tanjaje ledu« med sedmima, po kitajskih predstavah ne pomeni nobenega zavezništva med Pekingom in Moskvo. Kitajci si namreč ne bi radi pokvarili sorazmerno dobrih odnosov z Zahodom. Ti pa so za državo velikega pomena v pogledu modernizacije kitajskega gospodarstva.

Tako se odnosi med velikima sosedoma odvijajo v trikotniku Peking—Washington—Moskva (vrstni red bi bil lahko tudi drugačen); se pravi v ravnotežju, ki pomeni, da se tudi z obiski na vrhu ta trikotnik ne bo porušil, lahko pa veliko prispeva k miru v svetu.

Porazni rezultati za Otočane

Londonski Sunday Times je med vzorčno izbranimi tisoč prebivalci naredil zelo preprosto anketo, v kateri je ugotovil: 42 % vprašanih ni znalo sesteti računa za hamburger, porcijo pomfritja, jabolčno pito in skodelico kave; 46 % vprašanih po voznem redu ni znalo ugotoviti s katerim vlakom se morajo odpeljati iz Birminghama, da bodo v Londonu ob 8,25: vsak šesti amerikanec je iz Birminghama, da iskal Anglijo ob obalah Južne Amerike in Afrike itd.

Anketo so potem ponovili v štirih srednjih šolah, rezultati pa niso bili nič boljši.

MURSKA SOBOTA — Na seji skupine delegatov za zbor občini in združenega dela republiške skupščine so obravnavali gradivo za zasedanje zborov skupščine SRS. Razpravljali so o poročilu o uresničevanju zakona o javnem obveščanju, osnutku zakona o dopolnitvi zakona o financiranju federacije, o sklenitvi dogovora o enotnem znesku premije za mleko ter virih sredstev za vzdrževanje, obnovo in gradnjo cest. Ker gre za vrsto pomembnih odločitev, čaka republiške delegate iz soboške občine, ki pokrivajo področja kmetijstva, gospodarstva, vzgoje in izobraževanja ter zdravstva in socialnega varstva, nič kaj lahka naloga pri sprejemanju sklepov.

MURSKA SOBOTA — Med družbenopolitičnimi organizacijami v Pomurju je kot prva o neposrednih nalogah in dejavnostih po 17. seji CK ZKJ razpravljala občinska partijska organizacija v Murski Soboti. V razpravi so podprli sklepe z nedavnega plenuma jugoslovanskih komunistov, ki so dobra osnova za nadaljevanje aktivnosti v občinski organizaciji Zveze komunistov. Še posebej so podprli proces demokratizacije in uveljavljanje treh reform gospodarske, politične in prenoje ZK. Na seji so obravnavali tudi delovno gradivo občinskega izvršnega sveta o ugotovitvah in usmeritvah za urejanje razmer na srednješolskem centru.

MURSKA SOBOTA — Na skupščini občinske samoupravne interesne skupnosti za ceste so obravnavali in sprejeli osnutka sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1986—1990. Le-te so nujne zaradi dopolnitve zakona o cestah v oktobru 1987 in spremenjenih razmer na tem področju. Najpomembnejša novost je, da so regionalne ceste prešle v pristojnost republiške skupnosti za ceste. Delegati so soglasili tudi z osnutkom sprememb in dopolnitev srednjeročnega načrta vzdrževanja, varstva in posodobitve regionalnih in lokalnih cest v soboški občini.

MURSKA SOBOTA — Na seji sveta za informiranje pri predsedstvu OK SZDL so osrednjo pozornost namenili obravnavi poročila o uresničevanju zakona o javnem obveščanju. Ocenili so, da se 64. in 65. člen tega zakona ne uresničujeta, zato zahtevajo, da v zelo kratkem času pristojni republiški organi in RTV Ljubljana zagotovijo njegovo dosledno uveljavljanje. Ugotavljajo, da je v Pomurju zastavljen tehnični in programski razvoj pa tudi materialni položaj lokalnega radia. Tudi za boljše informiranje pripadnikov madžarske narodnosti v SRS in Slovencev v zamejstvu bo treba storiti odločnejše premike. Zahtevajo, da se madžarske radijske oddaje predvajajo na samostojni frekvenci.

ZAKAJ TAKO?

Če ste bolj poredko obiskovalec kinopredstav in si morate za ogled dobrega filma (kar je v Pomurju redkost) še nekaj dni prej zagotoviti proste ure, si film ogledate s toliko večjim užitkom. Ta užitek pa postane prava mora, če ob tisti uri namesto načrtovanega filma vrtijo drugo-razredno jugoslovansko komedijo. Tako je bilo namreč prejšnji petek (21. oktobra) ob 21. uri v Gornji Radgoni. Na sporedu naj bi bil film Berlinska afeta, za katerega je bilo narejene veliko reklame, slišali smo veliko pohvalnih besed in zadnje obvestilo še ob 17. uri na Radiu Murska Sobotica. Predstava torej bo. Kupimo karte, obiskovalcev je sicer bolj malo, sicer pa to v Pomurju niti ne preseneča, kajti prav dobri filmi so slabo obiskani. Pogovarjamo se s tamkajšnjimi uslužbenci, sedimo v skoraj prazni dvorani, gledamo predfilm, drugi predfilm... Vendar to ni več predfilm niti Berlinska afeta. Ko smo se pozanimali, kaj je z napovedanim filmom, dobimo le kratek odgovor: filma niso dobili.

Pozabim dva ali štiri tisočake (greš na pijačo, pa jih tudi ni), ne moreš pa pozabiti neodgovornosti zaposlenih. Vsa kratko obvestilo pred blagajno bi lahko nalepili, telefonirali na Radio Murska Sobotica, da bi dali ponovno obvestilo. Verjetno ne morajo razumeti, da vsem ni vseeno, kateri film gledajo v kinu!

Zgolj preživetje ali kaj več?

Večina nas, ki smo zaposleni, se pritožuje čez osebne dohodke, ki da so nizki. No, številke so sicer visoke, posebej, če jih pretvarjamo v stare milijone, a kaj ko pa komajda zadoščajo za preživetje. Naku-pa trajnih dobrin (gospodinjstva oprema, pohištvo, avto, hiša...) si s povprečno plačo ne moremo več privoščiti.

Če primerjamo našo pokrajino z drugimi, se nam nekako vsili pričanje, da je oaza mira. Strajkov, kot so bili v Mariboru, Ljubljani in drugih republikah, ni. Delavci so ponekod le občasno prekinjali delo; potem, ko so jim vodili ljubljani in dali dobitnice, pa so znova prišli za delo. Ne da bi hoteli spodbujati izsiljevanje, pa vendarle se razmišljajo o postavi vprašanje: ali je naš delavec zadovoljen s skromnim osebnim dohodkom, ker nima velikih potreb, ali pa se za višjo plačo ne zavzema, ker ima pomembnejše dohodke od drugih? Odgovor je najbrž: kakor kdo!

Ljudje smo res različni. Nekateri so zadovoljni s skromnim življenjem in na delovnem mestu si niti ne prizadevajo (z delom, seveda), da bi bil osebni dohodek višji. Pravijo: »Toliko zaslužim, da mi ni treba prosjati!« Ce je treba delati v podaljšanem delovnem času, so med tistimi, ki najdejo toliko in toliko izgovorov, samo da jim ni treba ostati v tovarni več kot 8 ur. In če nanese, da je treba priti na delo v soboto, si spet izmislijo kak »opravičljiv« razlog za odsotnost. V organizacijah združenega dela take ljudi seveda dobro poznajo in bi se jih najraje kar znebili, vendar se jih ne, ker smo pač človekoljubna družba.

Med tistimi, ki se na delovnem mestu ne ženejo, da bi več naredili in zaslužili, pa so tudi taki, ki imajo glavne vire finančnih sredstev zunaj delovnega razmerja, na primer iz kmetijstva, »fušanja« in podobno. So pa tudi mlajši delavci, katerih starši so premožni; sezidali so jim hišo, kupili avto... zato je denar, ki ga zaslužijo njihovi ljubljenci — predvsem gre za edince — le za priboljšek: drage cigarete, uvožene pijače, revije, pohajkovanje...

Tisti, ki so odvisni od osebnega dohodka: ljudje, ki nočejo zaslužiti le za golo preživetje, ampak hočejo še kaj več, pa oni, ki nimajo ničesar podarjenega, so seveda nerazumevalci do tistih, ki so zadovoljni z malim, in oni, ki so »podedovali« vse to, za kar si mnogi še prizadevajo. Ne, to ni nevarnost! Marsikdo, ki ima iz objektivnih virovov nizki osebni dohodek (ker več ne more zaslužiti, pa naj se še tako razdaja), nima mirnega sna, saj ne ve, kako bo »zvozik« skozi mesec. Hudo mu je, ko vidi sebi nasproti »delovnega tovariša«, ki teh miselnih in siceršnjih bojev nima, ker je zadovoljen s kročnikom makaronov ali pa (druga vrsta srečnejšev), ker mu visok standard zagotavljajo bogati starši.

Iz tega razmišljanja bi kazalo vzeti poduk, ugotovitev: socialne razlike med ljudmi se vse bolj poglabljajo tako iz subjektivnih kot objektivnih razlogov. Ali je to normalno ali ne, naj poskusi presoditi bralec sam. Glede na to, da je vsak svoje sreče kovač, najbrž drugače niti ne more biti. To pa seveda ne bi smelo pomeniti, da bi družba (vsi mi, kar nas je) lahko ostajala ravnodušna ob dejstvu, da imamo shirane posameznike (četudi so za to sami krivi) in zaoblene ter bogate »srečnejše«, ko opozarjamo na te razlike, ne kličemo hudiča, ki naj zdelo gmojno stojiče, ampak želimo spomniti, da je na prestopu v 21. stoletje tudi pri nas naposled nastopil čas, ko moramo vsi zaslužiti več kot zgolj za preživetje. S tem seveda ne navijamo za uravnilovko, ne za tisto o enakih želodcih... prepričati želimo, da moramo več delati prav vsi. Da pa ne bomo ostali pri tej zguljeni paroli, naj dodamo, da s tem »več delati« mislimo ne le na delavce za stroji, ampak tudi na delovnih mestih v tako imenovanih poslovnih strukturah, ki z večjim zavzemanjem morajo poskrbeti za surovine, dovolj dela, ustrezno rentabilnost, osebne dohodke...

St. Sobočan

Radgončani za Pregla

V četrtek, 20. oktobra, je bila občinska kandidacijska konferenca za nadomestne volitve za člana predsedstva SR Slovenije, na kateri je bila presenetljivo dobra udeležba delegatov.

Rezultati glasovanja na občinski so se močno razlikovali od rezultatov na temeljnih kandidacijskih konferencah v občini Gornja Radgona. 67 volilnih upravičencev (od vabljenih 87) se je namreč trezno odločilo za strokovnjaka in se strinjalo z mnenjem delegata iz Elrada, ki je dejal: »Potrebujemo ljudi, ki bodo kos težkemu gospodarskemu položaju. Pregl in Ribnikar bi bila za to najprimernejša.«

Uvodno poročilo o poteku in izvedbi kandidacijskih opravil za nadomestne volitve je prebral predsednik SZDL Gornja Radgona, Feliks Petek. V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in skupnostih je bilo opravljenih 42; v krajevnih skupnostih pa 10 temeljnih kandidacijskih konferenc. Udeležba je bila bolj skromna, saj se jih je udeležilo 1261

občanov, kar je 8,4 odstotka volilnih upravičencev v občini. Med drugim je dejal: »Čeprav je ta pristop v globalu prispeval k resnejšemu in odgovornejšemu delovanju in silce v udeležencev, pa moramo vendar ugotoviti, da je marsikje prevladovala klima političnega trenutka in od nje odvisne človeške emocije.« To je očitno, kakor je dejal, v predlogih iz TKK, saj je največ podpore dobil Igor Bavčar.

Bernarda Peček

—LENDAVA—

Delegati za dr. Ribnikarja

Na občinski temeljni kandidacijski konferenci v Lendavi so delegati iz krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela med petimi možnimi kandidati za člana predsedstva SRS s tajnim glasovanjem dali največ podpore (57 glasov od 72) dr. Ivanu Ribnikarju. Občinska kandidacijska konferenca je evidentirala tudi možne kandidate za člana predsedstva SFRJ iz Slovenije. Temeljne kandidacijske konference v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela so predlagale naslednje kandidate: Cirila Ribičiča, Boža Kuhariča, Milana Kučana, Jožeta Smoleta, Mirana Potrča, Dušana Šinigoja in Marka Bulca.

Jani D.

—MURSKA SOBOTA—

Podpora Ribnikarju in Preglu

Iz poročila o opravljenih kandidacijskih postopkih v soboški občini, ki ga je podal sekretar OK SZDL, Jože Stvarnik, je razvidno, da so bile temeljne kandidacijske konference v 103 organizacijah združenega dela z 2774 udeleženci in v 42 krajevnih skupnostih z 908 udeleženci pravčasno izvedene. Spodbudno je tudi, da so na vseh kandidacijskih konferencah v KS spregovorili še o problematiki urejanja prostora, medtem ko so v združenem delu razprave povezali z vprašanji razbremenitve go-

spodarstva, marsikje pa se niso izognili tudi razpravam o aktualnih gospodarskih in političnih razmerah. Izražena je bila enotna podpora slovenskemu vodstvu pri nadaljnji demokratizaciji družbe in uresničevanju treh reform, pa tudi pri sprejemanju ustavnih dopolnil. Na večini temeljnih kandidacijskih konferenc v soboški občini so se delegati pri predlogu možnih kandidatov za člana predsedstva SR Slovenije odločali za več kandidatov, največ podpore pa sta dobila Igor Bavčar in dr. Ivan Ribnikar. Ob upošte-

vanju kadrovskega kriterija in meril za določanje kandidatov za člana predsedstva SFRJ iz SR Slovenije pa je dobil daleč največjo podporo Milan Kučan.

Medtem ko za slednji predlog ni bilo nikakršnega pomisleka tudi na občinski kandidacijski konferenci v Murski Soboti in so delegati izrekli zaupanje še častnemu občanu dr. Antonu Vratušu, pa so bili rezultati tajnega glasovanja o predlogu možnih kandidatov za člana predsedstva SR Slovenije skoraj povsem drugačni. Na to je v bistvu vplivala že poprejšnja dokaj burna in dolgoletna razprava, v kateri ni manjkalo razhajanj pri izpolnjevanju kriterijev posameznih kandidatov. Čeprav nobeden od dodatnih predlogov ni dobil zadostne podpore, se je razprava po potrebnem vlekla kot jara kača, dokler ni odločno posegel predsednik skupščine občine Andrej Gerencer. Potrebno število glasov sta dobila le dr. Ivan Ribnikar, in sicer 106, in Živko Pregl 69, s čimer so vsi drugi kandidati odpadli. Ob koncu so za delegata na seji republiške kandidacijske konference izvolili Štefana Puhana in Jožeta Stvarnika.

D. L.

M. Jerše

Silvo Gorenc in Milan Kučan

Minuli konec tedna je v občini Ljutomer minil v znamenju kandidacijskih konferenc. Že v četrtek sta se sestali predsedstvi OK SZDL in OS ZSS Ljutomer. Na tej seji so sprejeli poročilo o opravljenih temeljnih kandidacijskih konferencah. V njem ugotavljajo visoko stopnjo odgovornosti, s katero so delovni ljudje in občani evidentirali kandidate za člana predsedstva SR Slovenije in SFR Jugoslavije.

V petek pa je bila seja občinske kandidacijske konference. Med 16 evidentiranimi možnimi kandidati za člana predsedstva SR Slovenije je edini dobil podporo Silvo Gorenc, predsednik poslovnega odbora Tovarne celuloze in papirja Džuro Salaj iz Krškega. Na tajnem glasovanju je od 91 navzočih delegatov zanj glasovalo 68. Vsi drugi so dobili manj glasov.

Skoraj soglasno — z enim vzdržanim glasom — pa so potrdili Milana Kučana za možnega kandidata za člana predsedstva SFRJ iz SR Slovenije.

O obremenjenosti gospodarstva

Te dni se v lendavski občini veliko govori o obremenjenosti gospodarstva. Iščemo se možnosti, da bi se le-to razbremenilo, vendar velikih ni. O problemu obremenjenosti gospodarstva v občini so razpravljali tudi na skupni seji predstavnikov občinske skupščine, občinske konference SZDL in občinskega sveta Zveze sindikatov. Seje so se udeležili tudi vodje delegacij zborov skupščine, samoupravnih interesnih skupnosti in predstavniki krajevnih skupnosti. Ugotovili so, da so organizacije združenega dela v gospodarstvu bolj obremenjene za financiranje skupnih družbenih potreb za gradnjo objektov infrastrukture iz dohodka, manj pa so obremenjeni bruto osebni dohodki za skupne potrebe v občini v primerjavi s povprečjem v SRS. Letos naj bi se zaradi sistemskih sprememb zbralo pri vseh interesnih skupnostih materialne proizvode za 425 milijonov dinarjev več denarja, ki bi ga sicer lahko vrnilo gospodarstvu, a so se raje odločili, da ta sredstva namenijo za ureditev nekaterih najbolj perečih komunalnih problemov, ki so skupnega pomena, torej potrebni tudi gospodarstvu. Gre za ureditev vodovoda in osrednjega odlagališča komunalnih odpad-

kov. Izvršni svet bo priporočil zborom skupščine, naj se presežek sredstev nameni za komunalne potrebe. Možnosti za razbremenitev gospodarstva pa so v ra-

cionalizaciji organizacije strokovnih služb v samoupravnih interesnih skupnostih in v racionalizaciji delegatskega sistema.

Jani D.

ELKOM—LINA
Lesna industrija Apače, n. sol. o.
Apače 2
Tozd Notranja oprema

Delavski svet tozda Notranja oprema

razpisuje
za dobo 4 let dela in naloge

VOJDE TOZDA

Imenovan je lahko kandidat, ki izpolnjuje pogoje:
— da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenim dogovorom;
— da ima višje- ali srednješolsko izobrazbo ustrezne smeri in 5 oziroma 7 let delovnih izkušenj;
— da njegovo dosedanje delo zagotavlja, da bodo doseženi sprejeti cilji, toda kot celote ob načelu solidarnosti in vzajemnosti.

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Elkom—Lina, Lesna industrija Apače, tozd Notranja oprema, z oznako Razpisni komisiji, v osmih dneh od objave.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v desetih dneh po preteku objave razpisa.

Beltinci

Spet pečarijo

Zima vedno bolj trka na vrata in kmalu bo najbolj prijetno posedeti kje ob topli peči. Če bi bilo tako kot nekoč, potem bi se lahko stisnili k pečnici, ki so jo v večini starih domačij postavili med kuhinjo in veliko »hižo« (sobo), da so lahko v njej pekli kruh, pogače, meso in še kaj, obenem pa ogrevali del stanovanja. V mislih imamo seveda lončene krušne peči, ki jih v novejših hišah skoraj ni več. V prvih letih po vojni pa tja do šestde-

ske. Ko pa je bila ta energija še pred nedavno dokaj poceni. Tako so bili tudi v keramičarski enoti podjetja Komunala Beltinci, ki so ga ustanovili leta 1961 in se ukvarjali tudi s pečarsko dejavnostjo, nekaj časa skoraj brez dela. Vseeno pa so vztrajali in zdaj ga imajo spet skoraj preveč. Časi se torej spreminjajo. Zdaj spet letno postavijo od 10 do 15 lončenih ali keramičnih peči, pa še nekaj drugih mojstrov je v Prekmurju, ki so večji tega dela.

Ceprav več let skoraj ni bilo pravega pečarskega dela, v keramičarski enoti DO Graditelj—Komuna Beltinci se dejavnosti niso opustili. Zdaj imajo spet polne roke dela in mojstru Martinu Gombocu iz Murske Sobotice (s kapo na glavi) morajo večkrat priskočiti na pomoč tudi drugi. Če ne gre drugače, poprimo za delo tudi delovodja (na desni) Jože Ficko (Foto: J. G.).

setih let pa je bilo v Pomurju kar precej mojstrov, ki so take peči postavljali. V Murski Soboti je celo delovala družbena delovna organizacija Pečarstvo, kjer so takšne in druge lončene peči izdelovali in jih tudi popravljali. Potem pa so si ljudje v hišah čedalje bolj urejali »centralne« — da so lahko kurili v enem prostoru, in to v glavnem nekje v kleti, tako da v stanovanju ni bilo pepela in se ni kadilo. Pa še s poceni kurilnim oljem so lahko kurili. Tem novostim se pač ni bilo moglo odpovedati. Lončene peči pa so izpopadale tudi električne in plin-

Predvsem Zuman iz Ljutomerja. Ne gre sicer za krušne peči, ampak za klasične sobne kamine, peči z ležiščem, s sedeži, kombinacija odprtega kamina in peči, peči za ogrevanje s toplim zrakom enega ali več prostorov in peči z vložkom za centralno ogrevanje. Za vsa ta dela so tudi usposobljeni v keramičarski enoti DO Graditelj—Komuna Beltinci. Jože Ficko, ki je vodja te enote, je mnenja, da je ogrevanje s keramičnimi pečmi ena najlepših možnosti. Da je ob njih lažje in prijetno posedeti, pa najbrž ni treba posebej govoriti.

Jože Gray

TECHNOVA TUDI ZA POMURJE

Še enkrat se vračamo k mariborskemu posvetovanju ob dnevu inovatorjev konec septembra. Takrat so med drugim predstavili center Technova iz avstrijskega Gradca in pri tem poudarili, da so bili pobudniki za ustanovitev deželna vlada Štajerske (oddelek za pospeševanje razvoja gospodarstva), Gospodarskopospeševalni inštitut za razvoj poklicev.

TEHNOLOŠKI »POOL«

Težišča Technove so: svetovanje in posredovanje informacij o tehnologijah, pospeševanje razvoja in zamislih za izdelke, prirejanje inovacijskih simpozijev, pospeševanje sodelovanja med podjetji, ustanavljanje tehnoloških parkov. Povzemamo: »Svetovanje se nanaša zlasti na inovacijsko svetovanje, dizajn, analizo vrednosti, mikroelektroniko, financiranje, rentabilnost, stroškovno računovodstvo, trženje, zagotavljanje kakovosti, prenos tehnologije in proizvodne postopke. Posredovanje informacij zajema iskanje informacij iz bank podatkov, brezplačne nasvete za prijavitelje patentov, pogovore o možnostih za pospeševanje razvoja izdelkov ali postopkov s pomočjo Sklada za pospeševanje drobnega gospodarstva in tudi posredovanje za sodelovanje med iznajditelji inovativnih izdelkov in štajerskimi izdelovalci. Med prireditvami so v ospredju strokovna predavanja in razstave. Pospeševanje sodelova-

inovacije

mednarodnimi bankami podatkov, da omogoča dostop do čez 600 posamičnih bank podatkov in kakšnih 150 milijonov objav. To je zlasti koristno za manjša in srednja podjetja, ki nimajo prave možnosti, da bi sama gojila dovolj razvojno raziskovalne dejavnosti pa tudi za tisti del gospodarstva sploh, ki izvažajo. Dr. Harald Lackner, šef Technove, je nato pojasnil: »O posamičnih vrstah svetovanja Technove bi lahko dodali več zadev. Najprej, da pri inovacijskem svetovanju gre za to, da bi pomagali avtorjem in podjetnikom, da bi bili za dolžino nosu boljši. Pomemben je dizajn, ker ima oblika izdelka velik vpliv na tržnost in pogosto tudi na funkcionalnost izdelka. Vrednostna analiza naj pomaga dvigniti kakovost (uporabno vrednost) izdelka in izdelave in znižati stroške. Glede mikroelektronike gre za vprašanje, v katere izdelke jo vključiti in kako, da bodo lahko manjši, boljši in cenejši, poslovanje pa zato konkurenčnejše. Svetovanje glede finansiranja naj odgovori, ali bo šlo za likvidnost ali za likvidacijo. Svetovanje z vidika rentabilnosti je pomembno, da bo vlaganje načrtno in bomo najprej preračunali in potem kupili, tako da bo predvidena naložba smotrna, gospodarna in finan-

MURSKA SOBOTA

Kako se godi »ločencu«?

Avtobusi z registracijo MS, skoraj 100 jih je že, so letos dobili nove napise — namesto Certus Avtobusni promet Murska Sobota. Večini so spremenili tudi barvo, in sicer se na krem podlagi prelivajo modra polja. Zakaj vse to?

Po večletnem druženju z delovno organizacijo Certus Maribor, s katero so bili povezani kot temeljna organizacija združene dela, so se lani odločili za samostojno pot, letošnjega marca pa so se končali postopki »raztožiranja«. In kako se poleg zunanjega videza na avtobusih to sedaj kaže v kolektivu?

»Mislim, da smo dokaj hitro in učinkovito uspeli prevzeti in uresničevati vse poslovne funkcije, ki smo jih do tedaj urejali v okviru matične delovne organizacije in sedaj tudi uspešno uresničujemo lastne razvojne cilje nove delovne organizacije. To smo formalnopravno postali letošnjega marca, in sicer kot enovita delovna organizacija, vsebinsko pa smo tako začeli poslovati že lanskega julija. In če primerjamo naše poslovanje za prvih šest mesecev letos z drugimi avtobusnimi tozdi, lahko ugotovimo, da so dokaj solidni. Dosegli smo celo nadpovprečne poslovne rezultate tako glede fizičnih kot finančnih kazalcev. Tako se je fizični obseg poslovanja v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečal za 5,3 odstotka, kar predvsem pomeni, da smo povečali število prevozov v primestnem prometu in v turističnih storitvah. Vzpostavili smo tudi nekaj novih prog. Povečali smo produktivnost dela in ekonomičnost poslovanja ter uresničili tudi vse načrtovane investicije,« nam je v pogovoru dejal direktor delovne organizacije Ivan Hanc.

Najpomembnejša naložba je bila zgraditev nove avtobusne postaje v Lendavi, v tem času pa so kupili tudi 7 novih avtobusov, od katerih sta dva tako rekoč najodobnejša, saj imata prezračevalne naprave in druge tehnične lastnosti, ki presegajo povprečje. Precej sredstev pa so vla-

gali tudi v opremo za vzdrževanje avtobusov in zgraditev poslovnih prostorov.

Kakšni pa so finančni pokazatelji poslovanja?

»V prvih šestih mesecih smo dosegli nad 4 milijarde dinarjev celotnega prihodka, dohodek je znašal okrog 2,4 milijarde, ostanek čistega dohodka pa 360 milijonov dinarjev.«

Med razvojnimi cilji Avtobusnega prometa Murska Sobota je tudi dokončana ureditev (2. faza) avtobusne postaje v Soboti. V ta namen so že plačali določen znesek (za urbanistično ureditev) in začasno tudi najeli zemljišča. Prepričani pa so, da nadaljnje urejanje tega predela mesta nikakor ni v domeni samo njihove delovne organizacije. (Foto: N. J.)

Čeprav je »poroka« s Certusom razveljavljena, pa niso prekinili sodelovanja. Tako se na prejšnjem sodelovanju pri postajnih storitvah, usklajevanju voznih redov, pri tehničnih storitvah in drugih operativnih zadevah. Bistveno drugače pa je, da po poslednjem DO Avtobusni promet Murska Sobota povsem samostojno oblikuje poslovno politiko in suvereno razpolaga s svojimi ustvarjenimi sredstvi.

Med razvojnimi cilji so si predvsem zadali izboljšanje kakovosti storitev, in to s povečanjem gostote prometa ter posodobitvijo avtobusov (letno jih nameravajo kupiti od 10 do 13); okrepiti nameravajo tudi turistično dejavnost, izboljšati način poslovanja s potniki (prodaja vo-

zovnic in voznin), se tudi kadrovske okrepiti in začeti z 2. fazo urejanja avtobusne postaje v Murski Soboti.

»Žal pri tem ni zadostne spodbude ustreznega organa družbenopolitične skupnosti, kot je to bilo, denimo, v občini Lendava. Ta del mesta namreč še vedno ni urbanistično urejen, čeprav smo že pred tremi leti plačali določen

LENDAVA

Preveriti razvojno strategijo

Analize kažejo, da mnogih strateških ciljev in nalog, ki so si jih zastavili v lendavski občini v prvih letih izvajanja srednjeročnega plana, ne izvajajo po zastavljeni dinamiki in kakovosti. Na razpravi v izvršnem svetu so ugotovili, da je potrebno v tem smislu spremeniti nekatere dokumente. Kljub vsemu pa menijo, da ni potrebno spreminjati in dopolnjevati temeljnih ciljev srednjeročnega plana občine, čeprav v drugi polovici izvajanja tega plana ne bo možno v celoti nadoknaditi izpada planiranega družbenega proizvoda v letih 1986 in 1987. Še naprej bodo v ospredju prizadevanja za krepitev industrije. Vse kaže, da se bo potrebno nekaterim programom začasno odpovedati. Med takšne sodi rudnik v Benici. Na področju zaposlovanja se še ne odstopa od resolucijske stopnje rasti, vendar bo zelo težko nadomestiti izpad, saj je bilo predvideno, da se bo v rudniku zaposlilo okoli 500 delavcev. Naložbena dejavnost v gospodarstvu je domala zamrla. Izvršni svet meni, da bo moč v naslednjih treh letih povečati delež akumulacije v doseženem dohodku na okoli 17,5 odstotka. Potrebno bo zagotoviti selekcijo investicijskih programov s ciljem, da se poveča učinkovitost dela in sredstev, predvsem pa zagotoviti prednost izvozne usmerjenosti proizvodnje. Ker imajo v lendavski občini veliko energetskih bogastev, bo z njimi potrebno varčevati. Proučiti je potrebno možnost skladiščenja plina na izčrpanem petišovskem polju. Usmeriti se bo potrebno na čistejšo vire energije, kot sta plin in elektrika. Na seji izvršnega sveta so menili, da je potrebno čim prej povedati, kakšna bo usoda rudnika v Benici.

Hitreje bo potrebno razviti drobno gospodarstvo. Delež zaposlenih v družbenem gospodarstvu v občini je 7 odstotkov od vseh zaposlenih v gospodarskih dejavnostih. Razvoj drobnega gospodarstva je sestavni del preustroja gospodarstva občine, zato je potrebno proizvodne programe selekcionirati ter v smislu delitve dela prenašati v drobno gospodarstvo. V ta namen so v lendavski občini sprejeli dva pomembna samoupravna sporazuma. Prvi naj bi zbiral sredstva za pomembne gospodarske programe, s pomočjo drugega pa naj bi dobilo večjo materialno podporo tudi drobno gospodarstvo. (Jani D.)

nja ima obliko borzne ponudbe, borze elektronike in inovacij ter sodelovalnega raziskovanja. V okviru Technove deluje tudi Tehnološki »pool«. To je oblika sodelovanja 370 štajerskih podjetij. Njegovo področje je predvsem posredovanje in pridobivanje, zato da bi zmogljivosti industrije in obrti kar se da optimalno izrabili s pomočjo sodelovanja, informacij in povezovanja. Predvsem gre za obdelavo kovin, njihovo predelavo, za predelavo umetnih snovi, mikroelektroniko, inovacijske ideje in mednarodne kooperacije. V zvezi s tem je pomembna institucija tudi Techninform, ki je servis avstrijskega inštituta za norme ON za tehnološke informacije za potrebe gospodarstva. Glede na to, da informacija zmanjšuje tveganje, ne kaže puščati ob strani objavljenega znanja. Zato so leta 1980 ustanovili imenovani Techninform, ki je zdaj že tako povezan z velikimi

čno izvedljiva (tudi v primerjavi alternativ). Strokovno računovodstvo naj pove, kam odteka denar, torej omogoča kalkulacije in pripravo odločitev z vidika financ in izbire izdelkov ali postopkov. Trženjsko svetovanje je pomembno, razvijati podjetniško strategijo in podobno. Zagotavljanje kakovosti zajema precej več od proizvodne in končne kontrole. Prenos tehnologij pomeni, da Technova posreduje tehnološko izvedbeno znanje štajerskim podjetjem, da se z uporabo že obstoječega znanja prihrani precej razvojnega dela in stroškov. Svetovanje o proizvodnih stroških upošteva bistven pomen priprave dela, saj pravočasni premislek pove, da je vsaj pol dela že opravljenega in poslovanje gospodarnost.

Tako v svojem razmišljanju šef graške Technove, dr. Harald Lackner. Bomo tudi Pomurci znali iz tega kaj iztržiti? Branko Žunec

Kdo koga vleče za nos

Lahko bi dali tudi takšen naslov: Kdo se boji Avtoradgone ali prenatrženosti občinskih moč.

Delovna organizacija Avtoradgona s 1300 zaposlenimi je zadnje mesece glavna medijska zvezda — za nekatere slaba, za druge dobra. Dve zgodbi se ob tem razvijata, obe pa sta povezani z dosedanjim vodstvom Avtoradgone. Danes, ko to prebirate (četrtak, 27. oktobra), bi morala biti seja zborov občinske skupščine, na kateri naj bi delegati sprejeli ukrep družbenega varstva za DO Avtoradgona. In zakaj je seja preložena?

Ceprav so se na ta ukrep že dolgo pripravljali, so jim vajeti ušle iz rok ali, če zapišemo po domače, ostali so jim dolgi nosovi, ker jih je nekdo tako krepko potegnil. Le dan zatem, ko so na seji izvršnega sveta SO Gornja Radgona sprejeli sklep, da bo uveden ukrep družbenega varstva in se strinjali s predlaganim začasnim kolegijskim organom (13. oktobra), ki ga je v teh časih zelo težko najti, se jim je vse skupaj podrl kot hiša iz kart. Na neki način je njihovo vodstvo tudi bila »hiša iz kart«, kajti izkazalo se je, da je brez temeljev. Odpovedal jim je tisti, na katerega so najbolj računali in ki je pred osmimi leti že bil zaposlen v Avtoradgoni — Ludvik Rajbar. Odločil se je, da bo ustíšal želje delavcev in ostal še naprej v Tovarni polnilne opreme. Enostavno in učinkovito z več plati. Da bo mera polna, je direktor Avtoradgone Ferdo Matvoz v tem času tudi dal odpoved. In kje najti v tako kratkem času novo vodstvo? Vse kaže, da bodo morali »priskočiti na pomoč« poklicni politiki.

ln druga zgodba — ta je navezana na pismo znamenite trinajstere mladih strokovnjakov, ki so na minulih skupščini občine zahtevali za svojo delovno organizacijo ukrep družbenega varstva. Pismo ali izjavo je prebrala sekretarka OK ZSMS Tatjana Petek in je bilo že samo dovolj tehten razlog za ukrep.

Zapletlo pa se je, ko je Drago Horvat obtožil predsednika mladine, Danila Tirša, da je le-ta izjavil, da so pismo pomagali pisati občinski politiki. Užaljeni so bili mladi iz skupine 13, prav tako pa OK ZSMS in druge DPO. Ponovno so poslušali magnetofonski zapis se stanika centralnega delavskega sveta (kjer naj bi bilo to rečeno) in ugotovili, da zapisnik ni verodostojen. Pritožili so se eni in drugi.

Kar zanimivo, tole kuhanje v Avtoradgoni in okrog nje. Bomo videli, kaj se bo izcimilo na skupščini v začetku novembra!

Bernarda Peček

Novo skladišče

Pri oskrbi prebivalstva s trgovskim blagom trajnejše vrednosti, kot so tehnični material, železnina, gradbeni material, heta tehnika in pohištvo, so v Ljutomeru že dlje časa težave. Problem nezadostne oskrbe in nesodobnega poslovanja je tudi pri prodaji kurjave in plina.

Vzrok je neprimerna lokacija trgovskih lokalov s tem blagom, zastarelost in premalo obstoječih prostorov, posebej še skladišče. Neustrezno je rešeno tudi skladiščenje blagovnih rezerv. Zato so se v trgovski DO Vesna, ki je edina trgovska organizacija v občini Ljutomer, odločili za zidavo sodobnega nakupovalnega središča, ki ga gradijo zunaj mestnega jedra. Zidava centra je načrtovana v etapah do leta 1995. Tačas gradijo odprto skladišče za železnino, gradbeni material, prodajo plina in za kurjavo, skupno bodo objekti merili 1.450 m². Od tega bo zaprti skladiščni za železnino merilo 450 m², odprto skladiš-

če za gradbeni material bo veliko 910 m², prodajalcev plina so namenili 90 m², velika pa bodo tudi asfaltirana odlagališča za premog.

Tehnološki proces poslovanja bo med sodobnejšimi, tako kot je tačas v praksi v svetu. Objekte investira soz ABC Pomurka, DO Vesna Ljutomer. Za predračunsko vrednost 1,27 milijarde je 509 milijonov lastnih sredstev prispevala Vesna, 255 milijonov je združenih sredstev ABC Pomurke, 510 milijonov pa je sredstev sovlagateljev dobaviteljev blaga Vesni iz Slovenije. Prva etapa skladišča bo končana konec novembra letos. V drugi etapi bodo gradili trgovski center s salonom pohištva, samopostrežno trgovino in restavracijo (družbeno prehrano), trgovinami za prodajo gradbenega materiala in železnine s površino 3.100 m².

V zadnji etapi bodo gradili skladišče za tehnično blago in blagovne rezerve, veliko 1.350 m². Boris Hegeduš

Združenje šoferjev in avtomehaničkov Murska Sobota razpisuje

**vpis v šolo
za poklicne voznike
za območje Pomurja.
Šola traja tri leta.
Pogoj za vpis je končana osnovna šola.**

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota p.o.
69000 Murska Sobota, Bakovska 29

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA

Odbor za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

VOZNIK AVTOBUSA

za nedoločen čas
Pogoji:

- kvalifikacija za voznika motornih vozil,
- vozniško dovoljenje kategorije D,
- 2 leti strokovne prakse s kategorijo C ali 6 mesecev strokovne prakse s kategorijo D,
- bivališče v Dobrovniku ali okolici.

Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba M. Sobota, Bakovska 29, osem dni od dneva objave.

MURSKA SOBOTA

Za 55 odstotkov višje stanarine

Čeprav je občinski sindikalni svet predlagal, da stanarin do novega leta ne bi zviševali, je izvršni svet občinske skupščine na zadnji seji sprejel sklep, da se bodo s 1. novembrom povišale za 55 odstotkov. Doslej so bile namreč pod republiškim povprečjem, in če jih ne bi popravili sedaj, bi se utegnito zgoditi, da bi jih morali po novem letu zvišati za več kot 100 odstotkov. To pa bi bilo še bolj boleče. Obenem pa je izvršni svet naložil stanovanjski skupnosti, da sproti prilagaja merila za subvencioniranje stanarin, da bi tako zaščitili socialno ogrožene družine.

Kakšne bodo torej po novem stanarine? Za starejša 2-sobna stanovanja bo treba namesto nekaj čez 41 tisoč dinarjev odšteti blizu 64 tisoč dinarjev, za novejša 2-sobna stanovanja pa namesto 55.800,— 86.490,— dinarjev. Od pridejo še drugi izdatki, mesečni osebni dohodek kaj hitro skopni.

J. G.

vabi

**samostojne kulturne delavce,
organizacije in skupine,
da s svojimi programi sodelujejo v programih
Kulturne skupnosti Murska Sobota v letu 1989.**

V prijavi navedite:

- naslov programa organizacije skupine ali posameznika, ki ga predlaga,
- vsebinsko in finančno utemeljitev,
- strokovna mnenja in morebitne ocene ter
- čas in kraj izvedbe ter število ponovitev

Predloge bodo ocenili samoupravni organi Kulturne skupnosti. Prijave pošljite na naslov: kulturna skupnost Murska Sobota, Titova 24 — do 17. novembra 1988.

ABC POMURKA

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Za uresničevanje razvojnih, organizacijskih in kadrovskih ciljev ter za doseg še boljših poslovnih uspehov

vabimo k sodelovanju

sposobne, kreativne, prodorne in vztrajne delavce:

- diplomiranega ekonomista ali komercialista
- diplomiranega inženirja strojništva
- diplomiranega elektroinženirja

Pričakujemo, da boste sprejeli naše povabilo in se vključili v naš kolektiv kot vir znanja in novih idej za uresničitev naših ciljev. Opišite svoje dosedanje delovne izkušnje in prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov:

ABC POMURKA — AGROSERVIS, p. o., Kadrovska služba, Murska Sobota, Kroška ulica 58. Interesente bomo kasneje povabili na razgovor.

indip

INDUSTRIJA DEŽNIKOV
INDIP, p. o., LENDAVA

Razpisna komisija po sklepu delavskega sveta

RAZPISUJE

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, in sicer za vodenje:

- **KOMERCIALNE SLUŽBE,**
- **TEHNIČNE SLUŽBE,**
- **FINANČNE IN RAČUNOVODSKE SLUŽBE,**
- **SPLOŠNE IN KADROVSKE SLUŽBE**

Kandidati za opravljanje razpisanih del in nalog morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja ali srednješolska izobrazba:
  - vodja komercialne in finančno-računovodske službe ekonomske smeri,
  - vodja tehnične službe konfekcijsko tekstilne smeri,
  - vodja splošne in kadrovske službe pravne ali ekonomske smeri;
- najmanj 3 leta uspešnih delovnih izkušenj v stroki;
- organizacijske sposobnosti;
- ustrezen odnos pri utrjevanju in razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja.

Mandatna doba traja 4 leta.

Vloge z dokazili sprejemamo 15 dni od objave.

DELOVNA ORGANIZACIJA ZA PTT PROMET
MURSKA SOBOTA, p. o.
69001 MURSKA SOBOTA, Trg zmage 6
TELEFON (069) 23 245
TELEX 35253 PTTMSB YU

objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih rabljenih in novih osnovnih sredstev:

- **tovorni avtomobil TAM, tip 60 C 5 F (furgon), leto izdelave 1978, v voznem stanju, registriran do 17. 1989, izklicna cena 3.200.00 dinarjev;**
- **osebni avtomobil ZASTAVA, tip 750 STD, leto izdelave 1977, ni v voznem stanju, izklicna cena 750.000 dinarjev;**
- **osebni avtomobil ZASTAVA, tip 750 STD, leto izdelave 1977, ni v voznem stanju, izklicna cena 750.000 dinarjev;**
- **kotel za centralno ogrevanje EMO AVP 350, leto izdelave 1980, popolnoma nov, izklicna cena 7.500.000 dinarjev;**
- **razmnoževalni stroj CYKLOS M 206, kupljen leta 1981, vendar zelo malo rabljen, izklicna cena 2.000.000 dinarjev.**

V izklicno ceno osnovnega sredstva ni vračunan prometni davek. Prometni davek plača kupec.

Dražba bo v sredo, 9. novembra 1988, ob 10.00 v garažah naše DO na Bakovski cesti v M. Soboti (v neposredni bližini Certusovih garaž).

Osnovna sredstva si zainteresirani lahko ogledajo na dan dražbe od 8.00 do 10.00 na kraju dražbe.

Interesenti morajo uro pred dražbo vplačati pri blagajni naše DO (na kraju dražbe) varščino v višini 10 % od izklicne cene, ki se kupcu vračuna v cenovno kupljenega osnovnega sredstva, če pa od nakupa odstopi po končani dražbi, se mu ne vrne.

Nakup osnovnih sredstev na javni dražbi, bo po sistemu OGLEDANO — KUPljENO.

VRNITEV ČASOV OBMEJNEGA UGLAŠEVANJA?

ZGODBA O BUČMANIH, MAJHNIH KORAKIH IN EVROPI

V čem naj bi bila zgodovinska poanta dejanja, storjenega 15. oktobra v avstrijskem Čmureku — Vljudnostni besednjak o nič kaj uglašeni temah — Za več skupnih projektov in nov sodelovalno-povezovalni model — Poskus ali kaj več?

Kdaj že so o vsem tem modrovali? V 60-ih in 70-ih letih, morda prej, morda pozneje. Naš časnik je bil ves čas v toku dogajanja in listanje starih letnikov zna biti v tej zvezi mikavna pustolovščina. Če se ji dola prepušči, ti začne pomalem presedati, kot je na hipe presedal že »izpet« besednjak o dobrososedstvu, čezmejnem sodelovanju in povezovanju in tako dalje in tako naprej. Naj bo tako ali drugače, nadaljevanje v tem slogu te pripelje do ponujene roke, ki se ponavadi ne zavrača. Avstriji so ponudbo nekoliko demagoško-retorično opredelili kot: Vsaka meja ima dve strani. Sprožili pa so jo na tridnevnem mednarodnem sejmu o drobnem gospodarstvu v obmejnem Čmureku, Murecku, od 14. do 16. oktobra, z okroglo mizo radgonskega okrajnega glavarstva. V mestni hiši štajerskega občinskega središča so se 15. oktobra dopoldne znašle tri skupine udeležencev: iz gospodarstva, politike in novinarstva.

MEJA IMA DVE STRANI

»Prva stran je tista, ki jo prekoračim podnevi, da bi obiskal ljubelega človeka, da bi mu nekaj kupil, da bi mu pomagal. Druga stran je v temi, ko jo prekoračim ponoči, da bi napravil škodo, ker sovražim svojega sosedo.« Tako je mejo označil Konrad Kranich, okrajni glavar, ki je v nadaljevanju svojega uvoda ugotovil, da je potrebno razpravljati o prvi, lepši strani meje. Med pomembnejšimi vsebinami, ko govorimo o meji, je spoštovanje. Spoštovanje med hišami, občinami, deželami in mesti. Vrhunec spoštovanja pa je spoštovanje med ljudmi. V nadaljevanju je okrajni glavar povedal tudi tole: »Smisel naše razprave je tudi v tem, da govorimo o majhnih korakih, ki jih lahko skupno iščemo, da najdemo takšne, na katere lahko vplivamo in jih uresničujemo. To je v športu, kulturi in še kje. Prepričan sem, da nam bo uspelo, če bomo stali z malimi koraki. Nima smisla govoriti o velikem mestu, o mednarodnih odnosih, na katere nimamo vpliva. Mislim, da je pametno, da govorimo o našem malem svetu.«

Po tem uvodu so besedo povzeli udeleženci razprave. Bilo jih je kar precej, razdelili pa bi jih lahko v tri skupine: predstavnike tiska (Fritz Czoklich, Kleine Zeitung iz Grada, in Manfred Meršnik, revija 7 D iz Maribora), politike (poleg že omenjenega Konrada Kranicha še županja Lenarta, Vida Šavli, in župan Čmureka, Karl Neubauer) ter predstavniki gospodarstva (iz avstrijske strani predstavnika Štajerske zbornice, H. Schütz in H. Gründl, s slovenske strani pa Vinko Lapuh, GZ Maribor, in Koloman Cigüt, GZ Pomurje).

KAKO NAJ BESEDA DEJANJE POSTANE?

Fritz Czoklich: »Pomembno je, da pripravljamo takšne prireditve, kot je današnja. Da se ne pogovarjamo samo (oprostite izrazu) bučmani, ampak da se pogovarjajo ljudje, sosedje, ki živijo skupaj, ki občutijo skupne probleme in ki imajo istočasno neposredne skupne rešitve in ki vedo, kako nekaj storiti bolje kot v preteklosti. Mislim, da vsaka meja dopušča boljše spoznanje lastno, obenem pa dopušča bogatenje z izkušnjami drugih. To pa pomeni, da meja ne ločuje, ampak povezuje. Meja omogoča srečevanje, dogovarjanje, premaganje predsodkov in spoznavanje skupnih problemov. Sprašujem se, kaj lahko mi storimo na tem območju? Moram se

Fritz Czoklich je za okroglo mizo citiral Hansa Krena: »Na izkušnjah obmejnosti se moramo pogovarjati s tistimi, ki so naši sosedje, ki so naši najbližji: mi Štajerci s Slovenci, Hrvatji in Italijani. To je naša, obmejno štajerskoavstrijska naloga.«

Omenil je tudi nekoga slovenskega novinarja, ki je dejal: »Zgodovine si ne smemo očitati. Moramo pa vedeti, kaj se je dogajalo. Vedeti moramo za vzroke in kje smo delali napake. Ne smemo kazati s prstom drug na drugega. To moramo premagati in preiti k sedanjosti in prihodnosti.«

vprašati, ali imamo skupne projekte — med občinami, gospodarskimi organizacijami. Kakšne so možnosti za sodelovanje mladine? Mislim, da bi morali razmisлити o konkretnih stvareh in razvoju ter sodelovanje ne smemo prepuščati samo velikim sistemom.« Manfred Meršnik: »Prav razmah gospodarskega, kulturnega in športnega sodelovanja na obeh straneh meje na našem območju kaže, da je mogoče premostiti tudi za nekoga morda visoke ideološke meje in pregrade, celo strah. Pokazali smo, da je to mogoče, da je to v interesu ljudi

na obeh straneh meje. Jugoslavija se je odločila za odprte meje, spodbuja sodelovanje, stike med ljudmi, išče prijatelje v Evropi in po svetu. Za Slovenijo je sodelovanje s srednjeevropskim prostorom povezano z utrjevanjem zavesti, da mu po kulturi in zavesti še pripadamo, ob hkratni želji, da se prek njega odpiramo in vstopamo v širši dvogovor s svetom. Slovenija je na primer tudi članica skupnosti Alpe-Jadran. Mar ni očarljivo dejstvo, da se tu spajajo romanska, slovanska, germanska in ugrofinska kultura in ustrezni jeziki, da gre tu tudi za spoj med dvema vojaškima zvezama, predvsem pa med nev-

Se bodo mejne zapornice kmalu dvignile višje? Predvsem, ko bomo začeli udeležati želje o dobrem sosedskem sodelovanju vseh na obeh straneh meje.

tralno republiko Avstrijo in nevrščeno SFRJ.

Toliko različnosti, pa kljub temu enotna želja, enotni cilji, ki se stapljajo z namenom boljšega medsebojnega sporazumevanja, komuniciranja ali pa povsem preprosto povedano: prispevanja k lepšemu in boljšemu svetu.

Vemo, da ima skupnost Alpe-Jadran v svojem delovanju nekaj, kar bi morali poimenovali jugoslovansko razsežnost in ne najbrž zgolj slovensko in hrvaško, saj odpira vrata v Evropo tistim našim republikam in pokrajinam, ki v njej neposredno ne sodelujejo. Jugoslavija se ne boji Evrope. Živimo namreč na območju, kjer je sodelovanje po meri ljudi in kjer teži današnji demokratično in svobodnomiselno usmerjeni svet k miru in sožitju med vsemi, ki živijo na zemlji, k medsebojnemu spoštovanju, ne oziraje se na mnenjsko ali kakršno koli drugačno usmerjenost, neumeševanje v drugega in tako naprej. Mediji pri tem ne morejo in ne mejo zaostajati.«

KAJ PONUJA POMURJE V SKUPNO MALHO KONKRETNEGA SODELOVANJA...

Med gospodarstveniki je za okroglo mizo sodeloval tudi dipl. soc. Koloman Cigüt. Ni se spraševal, kje in kaj bi bilo potrebno storiti za boljše sodelovanje, pač pa je prisotnim razgrnil paleto možnosti, kjer bi lahko sodelovali:

»Eno od področij, kjer so naše velike možnosti, je turizem. To je širok pojem, zajema pa sodelovanje med turistično-gostinskimi organizacijami ali podjetji, turističnimi društvi, agencijami in podobno. V okviru naštetega pa je potrebno iskati ustrezno vsebino glede na interese.

Ob turizmu je pri nas aktualno tudi področje industrije. Dve panogi sta zelo razširjeni in dajeta velike možnosti: lesnoprredelovalna in gradbeništvu. Gre lahko za najrazličnejše oblike sodelovanja, ali kot dodelavni (lohn)

postli ali na temelju drugih možnosti. Pri industriji ne smem pozabiti tudi kovinskopredelovalno.

Na področju kmetijstva bi morali nadaljevati predvsem s tradicijo sodelovanja kmetijskih strokovnjakov, predvsem semenarjev, izmenjave spoznanj znanstvenih dosežkov na področju šolstva in povezavo znanstvenih in strokovnih kmetijskih institucij.

Menim, da bi se lahko začeli pogovarjati o možnostih zaposlovanja kvalificirane delovne sile iz Pomurja, kjer postavljam v ospredje kvalificiranost. Zato, ker ima Pomurje močno razvito srednje šolstvo. V mislih imam poklicne šole in s tega vidika vidim realne možnosti. Ne smemo pozabiti tudi na sejemsko dejavnost, ki je v Pomurju dobro razvita.

Začeti bi se morali pogovarjati o infrastrukturi, predvsem o cestah, ki so na naši strani gotovo večji problem kot v Avstriji. Če smo že pri prometu — nekatere naše občine predlagajo možnost železniške povezave. V okviru naše gospodarske zbornice smo v tem letu želeli spodbuditi in spomniti na nekatere možnosti za poslovno sodelovanje tudi s Koroško in Gradiščanskim, ker

je to naša stalna želja in ker imamo dobre izkušnje, ki jih je dal tak sporazum med Italijo in SFR Jugoslavijo.«

... IN KAJ PRAVIJO GOSPODARSTVENIKI NA AVSTRIJSKI STRANI?

Herman Schütz, ki je predsednik gospodarske zbornice za okraj Radgona v Avstriji, je najprej naštel in predstavil ustroj gospodarstva tega okraja. Iz predstavitev je razvidno, da gre predvsem za trgovsko obrt, nekaj turizma, predvsem pa drobno gospodarstvo. Opozoril je na dobro razvito trgovinsko dejavnost, ki ima visokokvalificiran kader in pester izbor blaga. Moti pa ga predvsem naslednje: »Rad bi, da bi se promet blaga na meji precej liberaliziral. Si predstavljate, da lahko jugoslovanski kupec nakupi blago do vrednosti 5.000 dinarjev. Avstrijec pa do 1.500 šilingov. Mislim, da bi te vrednosti morali v smislu Gleichenberškega sporazuma izenačiti.

Sodelovanje na obeh straneh meje si predstavljam kot sodelovanje med istovrstnimi obrati. Ne smem mimo radgonskega sejma, kjer bi morali začeti razmišljati o možnosti prodaje sejemskega blaga. Doseči bomo mora-

li boljše sodelovanje med območnima gospodarskima zbornicama, prvi koraki so že storjeni.«

Heinz Gründl: »Središče vsega sodelovanja sta človek in gospodarstvo. Od človeka je odvisno, če bo začel iskati stike, če se bo zavzemal za sodelovanje in če bo pripravljen žrtvovati čas, da najde poti sodelovanja. Tukaj imamo skupno območje, kjer so možnosti številne. Med najperspektivnejšimi pa vidim turizem.

Skupna turistična pot, skupna ponudba zdraviliških zmogljivosti... Turizem je zgled, ki ga ne moremo nadomestiti. Skupaj moramo biti prodorni. Če nam bo to uspelo, bomo prišli korak naprej. Mogoče je danes ta 15. oktober začetek skupne bodočnosti.«

Za okroglo mizo sta sodelovala tudi oba župana: iz Lenarta Vida Šavli, iz Čmureka pa Karl Neubauer. Prav ob zgledu sodelovanja obeh mest sta navzočim predstavila, kaj pravzaprav to sodelovanje že je, in razmišljala, kaj pravzaprav takšno sodelovanje lahko še postane. V sejemskih dneh so v Čmureku odprli razstavo slikarja, rojaka iz Lenarta, na odprtju je sodeloval tudi lenartski oktet in ga tako popestrili. Tudi sodelovanje med športniki z obeh strani meje je tesno in pristno. Navezali so se številni prijateljski stiki, ki se iz dneva v dan poglobljajo.

IN KAJ SO NA KONCU SKUPNO UGOTOVILI?

Razprava je povsem uspela. Odprla so se številna vprašanja, nakazale so se številne možnosti. Zgrajeni so bili mostovi, ki jih bo treba začeti prečkati. Do konkretnih rešitev je sicer še daleč. Da pa bi jih lažje rešili, bi bilo potrebno ustanoviti delovno skupino, ki bi predloge zbrala in jih skušala konkretizirati. To pa bo že tema za nadaljevanje.

Branko Žunec
Dušan Loparnik

PRVI BUTIK NA GORIČKEM IN PODRUŽNIČNA ŠOLA V SERDICI

Kisilakov je prvi butik na Goričkem, ki pritegne, če se peljete skozi Serdico. Nenavadna in valjiva je za okoliš že izložba, še bolj pa pritegne videno na obešalnikih — predvsem oblačila iz džinsa za otroke. Čeprav domačini, po prvih izkušnjah sodeč, redkeje zavijejo v lično opremljeno prodajalno, pa se na otrocih, ki smo jih srečali z rumenimi ruticami, pozna, da je v kraju prava mala tovarnica, le nekaj korakov prek ceste oddaljena od stare podružnične šole, v kateri je tudi vrtec.

Erika in Herman Kisilak sta se vrnila iz tujine in skušata doma nadaljevati s tam začetim delom — šivanjem zanimivih športnih in drugih modnih oblačil. »Pri nas je zaposlenih šest šivilj, zdaj šivamo predvsem zimske vetrovke za odrasle in otroke, prej pa smo oblačila iz džinsa iz uvoženih materialov in podlogami, kar tu ni napredaj in smo morda tudi zato zanimivi: poleg konkurenčnih cen,« je povedala Erika Kisilak. Svoječas je bila trgovka, kar ji bo gotovo prav prišlo, da ima izbran okus, pa so potrjevale barve njenih oblačil in videno na ličnih policah ter obešalnikih dobro založenega butika. Odprli so ga pred slabim mesecem in tako, le malokdo ve zanj, tisti, ki pridejo prvič, pa gotovo ne tudi zadnjič. Predvsem starši z otroki, ki so presenečeni tako nad izjemno ponudbo kot ugodnimi cenami kompletov iz džinsa. Ti so temno modri, razbarvani ali posebej dodelani po modnih zapovedih. Prav tako pa tudi zašiti, za kar skrbi šest pridnih delavk v obratu na drugi strani prodajalne v novi hiši ob cesti skozi Serdico. Tam na drugi strani brnijo šivalni stroji, gore materiala pa pričajo, da sta se lastnika pravčasno oskrbela z blagom v tujini in da doma mislita zares.

»Blizina meje se zaenkrat še slabo pozna, nekaj Avstrijcev pa je le zavilo k nam. Bolj redki so domačini, ki skorajda ne upajo noter. Morda zaradi tega, ker je

Čeprav se megla minulo sredo nikakor ni hotela dvigniti in je sivi oktobrski dan opominjal, da mu bo kmalu sledil november, so se šolarji podružnične šole v Serdici poigrali v krogu pod nadzorom svoje tovarišice.

butik, vendar ob nebutičnih cenah in ob zajamčeni kakovosti upamo, da ne bodo ostali le pred vrati in se bo prodaja razširila,« je svoje želje glasno izrazila simpatična sogovornica.

Ko je prišel še mož Herman, ki je tistega dopoldneva dežural na razstavi obrtnih izdelkov v Murski Soboti (kar prica, da se je hitro vključil v organizacijo zasebnikov), se je v pogovor

Erika in Herman Kisilak — lastnika prvega butika na Goričkem sta priskočila na pomoč stranki, ki je obiskala lično opremljeno prodajalno z namenom, da odene otroke v priljubljeno džins. In izbira je res pestra, posebej za najmlajše!

vključil še on. Zvedeli smo, da sta že dlje od razmišljanj o prodaji v večjih krajih. Tako imata svoj butik tudi na mariborskem Lentu, ki so ga pred kratkim odprli, podobnega pa tudi v Ljubljani, kjer ga imata v najemu in prodajata že nekaj svojih vzorčnih izdelkov. Zanimanje zanje je veliko, posebej po celjskem sejmu obrti, kjer izdelki iz džinsa niso ostali neopazni. Občasno pa v butik zavije še kdo, ki bi rad preprodal ali pa v svojih prodajalnih opozarjal na Kisilakove izdelke.

»Izkušnje so zelo različne, v glavnem pa lahko povem, da bomo gotovo prodali. Samo čas je potreben, da nas najdejo v tako oddaljenem kraju, ko pridejo, pa so prijetno presenečeni, saj jim postrežemo z izdelki, ki se jih ne bi sramovali na zahodu, prav od tam pa so tudi naši kroji in materiali, tako da pravzaprav ljudem skrajšujemo pot in smo kot samoproduktori dovolj poceni,« je svoje mnenje v odgovoru na vprašanje o izkušnjah zasebnika stiral Herman Kisilak. Oha z ženo pa sta dovolj sposobna, predvsem pa pripravljena delati doma, z delovnimi navadami, ki sta jih pridobila na tujem.

Da jih je prek meje še veliko, prica število otrok v podružnični šoli in vrtcu čez cesto. V njej obiskuje razredni pouk od prvega do četrtega razreda le 56 šolarjev, v mali šoli jih je 17, v vrtcu pa 15 otrok. Priprava na šolo se deli, vrtcu pa ima izjemno ugodne delovne razmere. Za težavnike ni prostora in tako lahko malčkom ponudijo le varstvo brez počitka, medtem, ko imajo šolarji podaljšano bivanje. Kako dolgo še, je vprašanje, kot se to nanaša tudi na življenje zidov stavbe, ki se poseda.

Brigita Bavčar
Foto: Nataša Juhnov

SLOVESNOST V SPODNJIH IVANJCIH

V nedeljo, 16. oktobra, so v krajevni skupnosti Spodnji Ivanjci predali namenu številne objekte, ki so jih pridobili v glavnem z voljo in trdim delom krajanov. Po kulturnem programu, ki so ga pripravili mladinci iz Spodnjih Ivanjec, prerežali trak pred vhodom v nove prostore pošte in krajevske skupnosti, nato pa še pred prizidkom h gasilskemu domu v Grabonošu in pred novo asfaltno prevleko na cesti Očeslavci—Okoslavci.

Predsednik sveta KS Rudi Slogovič je v svojem govoru dejal, da so za delovne uspehe zaslužni posamezniki, ki so vložili veliko prostega časa in fizičnega dela. Zemljišče, kjer so sezidali prostori pošte in krajevske skupnosti, je daroval družina Klemenčič iz Spodnjih Ivanjec. Na zidavo so se pripravljali osem

ključkov. Predsednik Izvršnega sveta SO Gornja Radgona, Janko Slavič, pa je med drugim dejal, da srčno kulturo naroda spoznaš po pomnikih preteklosti zato ni čudno, da so v Spodnjih Ivanjcih v nedeljo tudi odkrili spominsko ploščo Mariji Sailer, ki je med NOB delala kot pošna uslužbenka v Spodnjih Ivanjcih.

V kulturnem programu so nastopili godbeniki iz Gornje Radgone, mladinci (z recitacijami in skečem o ustnem telefonu), najdaljši aplavz pa so si zaslužili najmlajši, bp

let, vmes so spremenili načrte, končno pa le dobili nove prostore, kjer je tudi centrala s 40 telefonskimi priključki. Kakor je dejal direktor PTT-ja Murska Sobot, Zoltan Sever, je ta krajevska skupnost s 540 gospodinjstvi ena najmanjših poštinih enot, vendar sega njeno delovanje v prejšnje stoletje. Razvoj telefonskega omrežja je odvisen od gospodarskega razvoja posameznega območja, vendar je tudi obratno: od razvoja PTT dejavnosti je odvisen razvoj vseh drugih. V prihodnjih dveh letih naj bi centralo razširili na 200 pri-

in Vidmu ob Ščavnici. Sodelovala je z osvobodilnim gibanjem, 1944. leta bila izdana in umrla po zaslišanju in mučenju v zaporih v avstrijski Radgona.

V gradnjo novih prostorov je bilo vloženo čez 1350 prostovoljnih delovnih ur občanov in šestih krajevnih skupnosti, kar 991 pa so jih vložili vaščani Spodnjih Ivanjec. Pošta bo rabila občanom iz krajevnih skupnosti Negova in Spodnji Ivanjci.

Najzaslužnejšim krajanom so podelili priznanja.

Bernarda Peček

MURSKA SOBOTA

Do leta 2001 se bo poraba vode iz vodovodnih omrežij povečala na okrog 286 litrov na sekundo, za kar pa sedanji viri ne bodo zadostovali. To se nanaša na občino Murska Sobot, kjer imajo trenutno 47 črpališč in 170 manjših vodovodnih zajetij (predvsem na Goričkem).

Razen na območju zahodnega Goričkega (Cankova, Rogašovci), območja Bogojine in delno tudi Puconec je tačas oskrba v glavnem zadovoljiva. Na omenjenih območjih pa bo potrebno zgraditi novo omrežje. V okolišju Cankove pa še posebej zato, ker je voda tam čedalje manj užitna (neoporečna). V njej je namreč preveč strupenih kemičnih snovi (preveč nitratov in slaba bakte-

riološka slika). Zato je bilo že nekaj epidemij zaradi zastrupitve z vodo.

Kaj storiti? Na Projektivnem biroju Murska Sobot so pripravili poseben načrt (projekt) o oskrbi z vodo do leta 2011. Le-ta med drugim predvideva etapno gradnjo novih cevovodov, in sicer najprej enega kraka do Cankove, drugega pa do Bogojine. Načrt pa je pripravljen tako, da je omrežje možno razširiti še na druga območja in vanj vključiti tudi že obstoječe vodne vire. Vrednost del je ocenjena na 9 milijard 331 milijonov dinarjev,

ki bi jih zbrali v dveh letih. Novi naročniki naj bi prispevali po 200.000 dinarjev, če nimajo gospodarskih objektov, sicer pa še enkrat toliko (kmetovalci, lastniki farm). Prvih je okrog 1.700, drugih pa 850. Ali ta merila obdržati, pa je drugo vprašanje. Na seji izvršnega sveta občinske skupščine preteklo sredo je bilo v zvezi s tem in drugim v projektu izraženih več pripomb, kljub vsemu pa so mu dali zeleno luč. Ker pa gre za obsežna dela (tudi na obmejnih in manj razvitih območjih), ne bi smela izostati pomoč širše družbene skupnosti.

Tako od Zveze vodnih skupnosti Slovenije in območne vodne skupnosti pričakujejo 30-odstotni delež, to je blizu 3 milijarde dinarjev. Pri delih pa računajo tudi na sodelovanje Jugoslovanske ljudske armade in mladinskih delovnih brigad.

Jože Graj

LENDAVA

Vodovod in odlagališče smeti

V resoluciji za razvoj lendavske občine v letošnjem letu sta bili dve pomembni nalogi na področju gospodarske infrastrukture. S skupnimi sredstvi delovnih organizacij in občanov naj bi dokončno uredili vodovod in zgradili novo odlagališče komunalnih odpadkov. V Gaberju naj bi za potrebe Lendave in okolice zgradili črpališče vode, v Dolgi vasi pa centralno odlagališče komunalnih odpadkov. Tačas je oskrba z vodo kritična, zmogljivost obstoječega črpališča je 12 litrov vode v sekundi, kar ne omogoča normalne preskrbe. S predvideno naložbo naj bi povečali zmogljivost na 35 litrov v sekundi iz enega vodnjaka, kar naj bi omogočilo normalno preskrbo z vodo tudi ob suši. Sredstva za to naložbo naj bi združila gospodarstvo, nekatere samoupravne skupnosti materialne proizvodnje, negospodarstvo s ceno vode, kot tudi porabniki vode.

V prihodnjem letu naj bi uspobili novo odlagališče komunalnih odpadkov v Redičkem gozdu pri Dolgi vasi. Za to naložbo je že izdelan prostorskoizvedbeni dokument, ki ga je financirala delovna organizacija GIDOS Lendava. Na sedanji lokaciji v Petišovcih je dovolj prostora za odlaganje komunalnih odpadkov le še za 6 mesecev, širitev pa ni možna. V Lendavi menijo, da bo omenjena projekta potrebno čim prej uresničiti, saj gre za pomembne objekte, ki jih potrebujejo tako delovne organizacije kot občani.

Janč D.

Več in boljšo vodo

Vrtnar sredi belih krizantem

VRTNARSTVO MORAS IMETI RAD, PRAVI SLAVKO KURBOS, VRTNAR IZ GORNJE RAD-GONE

Čisto naključno smo se srečali z vrtnarjem, ki ima v Gornji Radgoni na Ljutomerski cesti urejeno vrtnarijo. Morda bi lahko rekli »ronarijo«, kajti kamor pogledate, povsod rože in okrasno grmičevje. Ob steni hiše pa rastejo v lončkih limonovci, ki dajejo zlahtne sadeže, zlasti v tem času, ko potrebujemo vitamin C za preoblenje morebitne gripe. Kot nam je povedal, so letos iz

redno bogato obrodile, saj je samo na enem drevescu, ki pa ni ravno veliko, več kot trideset zlatorumenih plodov. Pošalil se je, ko je rekel, da ta rodi tako dobro zato, ker jo ob koreninah vsak dan greje maček Muri, ki vedno leži v lončku z limonovcem, kar je vidno tudi na posnetku.

Nas pa je tudi zanimalo, kako je letos s krizantemami, ki jih bomo v kratkem začeli kupovati za grobove. In sami smo se lahko prepričali. Vzgajajo jih v zaprtih vrtovih, pokritih s plastično folijo. V preteklosti smo velikocvetne krizanteme in pajkovke kupovali v Avstriji in se čudili lepoti teh cvetlic. Sedaj pa jih vzgaja naš mojster, vrtnar Slavko Kurbos, s svojo ženo Marijo.

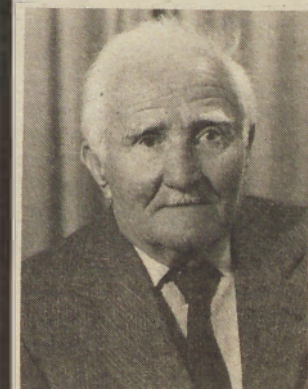
Kot je povedal, krizanteme zahtevajo posebno nego, saj mora te vzgajati tako, da cvetijo točno ob prvem novembru. V nekaterih državah je krizantema tudi cvetlica za druge namene, ne samo za grobove. To je pač stvar navad.

Že deset let ima svojo vrtnarijo in tako nabira dragocene izkušnje. Te pa si nabirata z ženo tudi z obiskom razstav v različnih državah, kjer je ta panoga še bolj razvita in cenjena. Od tu pa prinašata tudi novosti o vzgoji rož ter okrasnega grmičevja. Prizadevata si, da ne bi zaostajala za novostmi, ki se pojavljajo v svetu. Če pa zadovoljita stranke, jima je to največje zadovoljstvo. Strank pa nikoli ne manjka, saj se njun delavnik konča po osmih urah, ne poznajo pa tudi sobote in nedelje, stranka mora biti postrežena in zadovoljna, je geslo vrtnarije Slavka Kurbosa. Da ima dovolj strank, so krive tudi vedno malo nižje cene od družbenih vrtnarij, kajti tako več proda in sta zadovoljna stranka in on.

Ludvik KRAMBERGER

Ludvik Slavič

Človeku je dano, kako bo opravil svoje življenjsko poslanstvo, in ljudi se ne ocenjuje po besedah, temveč po dejanjih. In prav slednje je bilo vodilo Ludvika Slaviča iz Grab pri Križevcih v njegovem življenju.

Naš kmet je bil tisti, ki je v vihrav zgodovino znal očuvati slovenstvo. Čeprav brez potrebe ne izobrazbe je s svojo zavednostjo in trdim kmečkim delom ohranjal tisto, kar je podedoval in to znal oplemeniteni prenašati iz roda v rod. Za Ludvika Slaviča lahko rečemo, da je bil prava kmečka grča, njegova posebna ljuhezen je bil konj.

Reja kasaških konj pri Slavičevih na Grabah sega že v prejšnje stoletje, vendar je bil Ludvikov oče Anton bolj rejec kot dirkač. Mladega Ludvika je v dirke uvedel njegov stric Marko, očetov brat dvojček, ki se je poročil v sosednje Ključarove. Okrog leta 1905 so Slavičevi v Lendavi kupili plemensko kobilico Erno, ki je s kasaškim žrebcom Vasinom dala odlično dirkalno kobilico Pavlino. S potomci te kobilice so povezani največji Slavičevi dir-

kalni uspehi pred vojno: leta 1935 zmaga s kobilico Piko na jugoslovanskem kasaškem derbiju v Mariboru, leta 1936 zmaga s Petrom Pilotom na derbiju na Cvenu. Tik pred začetkom druge svetovne vojne je Ludvik Slavič kupil Fineto iz kasaškega rejskega hleva Martina Makovca na Grlavi in z njo je vzgajal edinstveno rodbino na F. S konji iz te linije je že takoj po vojni dosegel lepe rezultate. Na dirkalno stezo je leta 1953 stopila slavna Finejša. Iz Zagreba se Finejša vrača s tretjim lovorjevim vencem in trobojnico za tretjo mesto v jugoslovanskem kasaškem derbiju. Leta 1953 postavi Finejša na Cvenu nov jugoslovanski rekord: 1,23,3. Uspešno rejsko in tekmovalno pot nadaljuje Ludvik Slavič z mnogimi novimi kasači, med katerimi je potrebno omeniti Friljico, Fistro, Fineto, Fistro I, Fistro in končno njegovo zadnjo in zlata vredno Fegirno. S to je tekmoval in zmagoval sin Lujzek. Fegirna je bila zmagovalka 12 dirk zapovrstjo, zmagovalka poskusnega in jugoslovanskega kasaškega derbija, absolutna rekordarka Jugoslavije, rekordarka maratona in zaenkrat še edina trikratna zmagovalka v zaporedju treh let v spominski dirki maršala Tita na Brdu.

Ludvik Slavič je bil v svojem 87. letu starosti zadnji iz slavne skupine članov Konjeniškega kluba Ljutomer, ki so začeli tekmovali po prvi svetovni vojni. ob 110-letnici kluba so ga imenovali za častnega člana, že ob stoletnici pa mu je Konjeniška zveza Slovenije podelila zlato plaketo.

Prejšnji ponedeljek smo se od Ludvika Slaviča poslovili na križevskem pokopališču.

OB DNEVU PROIZVAJALCEV KMETIJSKE ZADRUGE PANONKA

Več sto kmetov in tistih, ki so tako ali drugače povezani s kmetijstvom, se je ob koncu minulega tedna zbralo v Murski Soboti na četrtem, zdaj že tradicionalnem Dnevu proizvajalcev KZ Panonka. To ni bilo le družabno srečanje, pač pa tudi prikaz dosežkov strokovnega in proizvodnega dela, ki ga dosegajo kmetijski kljub razmeram, ki v zadnjih letih kmetijstvu niso naklonjene. Z razstavo, ki so jo pripravili za to priložnost, so predstavili proizvodnjo, s katero se kmetje v tej zadrugi ukvarjajo, poseben poudarek pa so tokrat dali novi pridelavi — sadjarstvu. Razstava plemenskih telic je pokazala evropsko raven doseženih rezultatov, za katerimi stoji skupno in vztrajno delo rejcev in selekcijske službe. Tudi kmetijski se zavedajo, da brez strokovnega dela ni napredka, brez dela kmetov pa ni rezultatov, zato je za napredek potrebno združiti znanje in delo.

Kakovostna plemenska živina pomurskih rejcev si je utrdila sloves po vsej državi in tudi v tujini, zato je bilo tudi na tej razstavi zanjo največ zanimanja.

ZNANJE IN DELO ZA NAPREDEK

V teh nemirnih časih z delom in z rezultati dela dokazujemo, da je tudi v težkih možno dobro gospodariti, je v slavnostnem nagovoru posebej poudaril predsednik sozda ABC Pomurka, Gusti Grof. Čeprav državna politika ni spodbujala kmetijstva, smo v

Pomurju nadpovprečno dobro gospodarili. Ne bodo nas rešili zborovanja in plenumi, če ne bomo več delali, če ne bomo spoštovali medsebojnih odnosov in

rejo nas rešiti zahteve po razdelitvah in delitvah, žal pa še vendar več časa namenjamo temu, kako bi delili in ne temu, kako bi delali, je dejal Gusti Grof.

ČEZ 6 MILIJONOV ZA NAJBOLJŠO PLEMENSKO TELICO

Rezultat dobrega in organiziranega rejstva in selekcijskega dela v Pomurju je kakovostno plemensko govedo, ki si je že utrdilo sloves v jugoslovanskem prostoru. Kakovost potrjujejo številna napredna priznanja na največjih kmetijskih sejnih v Jugoslaviji, največje priznanje rejcem pa je povpraševanje po plemenskih telicah. Nekateri kupci iz drugih republik so stalni gostje na sejmih plemenskih telic v Pomurju, med največje pa gotovo sodi Mlekarna Kmetijske zadruga Lajkovci AIK Valjevo. Ta je za svoje kooperante kupila v Pomurju že 900 plemenskih telic, na sobotnem sejmu pa je ta kupec prevzel tudi najdražjo plemensko telico, ki je bila doslej prodana v KZ Panonka. Rejec Stefan Škrlec iz Mlajinec je dobil zanj 6 milijonov 100 tisoč dinarjev. Sicer pa je bila na tej razstavi najboljše ocenjena telica Saraga rejca Franca Varge iz Kupšinec.

Ob dnevu proizvajalcev KZ Panonka so najboljšim podelili priznanja in nagrade, te pa naj bi bile spodbuda tudi drugim za doseganje še boljših proizvodnih rezultatov.

če pri tem ne bo več strpnosti. Prav je, da zahtevamo večje pravice, ne smemo pa pozabljati, da morajo biti pravice odvisne od našega dela. Tudi na tem srečanju moramo poudariti, da nas v Jugoslaviji lahko pripelje na zeleno vejo le boljše delo. Ne mo-

Naravne razmere in odnos družbe do kmetijstva so v zadnjih treh letih bistveno vplivali na rezultate v tej panogi gospodarstva, kljub temu pa rezultati ne izostajajo. Proizvodni rezultati so dobri, manj ugodni pa finančni. Tudi v Kmetijski zadrugi Panonka ostaja osnovna usmeritev v živinorejo, ob tej pa se tudi v poljedelstvu usmerjajo v tržno pridelavo. Največji napredek so v zadnjih letih dosegli v sadjarstvu in semenarstvu ter v pridelavi vrtnin, to pridelavo pa bodo v prihodnje še bolj pospeševali. Ob tem pa se zavedajo, da tržišče tudi kmetijcem ne bo priznalo vseh stroškov, zato morajo proizvodnjo organizirati tako, da bodo stroški čim nižji.

PRIZNANJA IN NAGRADE NAJBOLJŠIM

Največji tržni pridelovalec pšenice v KZ Panonka je Stefan Katona iz Gorice z 29.480 kilogrami, po posameznih TZO pa Zora Rengeo, Salovci, Rudolf Sanit, Lipovci, Franc Kuhar Nemčevci, Zoltan Lepša, Ratkovi, Milan Horvat, Sebeborci, in Rajmund Vour, Satina. Največ krompirja je pridelal Stefan Vinkovič iz Gančanov (121.205 kilogramov). Ernest Kočar iz Skakovec je s 152.090 kg največji pridelovalec sladkorne pese, po TZO pa so največji Vlado Hodošek, Zenkovi, Martin Kuzma, Skakovi, Stefan Cigut, Noršinci, Zora Rengeo, Salovci, Matija Krapec, Izakovi, in Pavel Toth, Motvarjevi. Največ mleka je oddal Ludvik Vukanić iz Andrejev (95.965 litrov), po TZO pa Ernest Andrej, Sodišinci, Zoltan Cigut, Vučja Gomila, Koloman Kovač, Kuček, Zoltan Lepša, Ratkovi, Jože Gjerkeš, Lipa in Marija Šnurer, Domajinci. Največ govejeje mesa (40.716 kg) je oddal Franc Lukač iz Bakovec, po TZO pa Franc Siftar, Polana, Jacen Bertalanec, Ropča, Stefan Cigut, Noršinci, Janez Šlihtuber, Stanjevi, Koloman Čahuk, Prosenjakovi, in Pavel Gutman, Bogojina. V tržni vzreji plemenskih telic je najboljša Zoltan Cigut iz Vučje Gornje, pitanih prašičev Jože Škrlec iz Čikečke vasi in tekačev Alojz Kozar iz Martinja. V pridelavi vrtnin pa so nagrade in priznanja prejeli Jolanka Svetanić, Vardar, Janko Horvat, Skakovi, Stefan Hlari, Krasči, in Evgen Morec, Bodonci.

Prikaz rezultatov ob letošnjem dnevu kmetijcev je dokazal, da so v Panonki na dobri poti, in če bodo tako nadaljevali, rezultati tudi v prihodnje ne bi smelo manjkati.

Besedilo in posnetki: Ludvik Kovač

V SOBOŠKEM AGROMERKURJU

Enak izvoz ob večji domači prodaji

Ko so v delovni organizaciji Agromerkur v Murski Soboti ob polletju prikazali izgubo v poslovanju, so med osnovnimi vzroki zanjo navajali neurejena cenovna razmerja, saj so bile cene perutninskega mesa zamrzne, medtem ko za mnoge materiale, ki jih uporabljajo v proizvodnji, to ni veljalo. Okrog 90 milijonov dinarjev, ki so jih zapisali z rdečimi številkami, sicer ni bilo veliko in bi se jih v našem obračunskem sistemu dalo tudi prikriti, vendar so se v Agromerkurju zavestno odločili, da prikažejo izgubo in se lotijo izdelave sanacijskega programa, ki naj bi prispeval k izboljšanju položaja v delovni organizaciji.

S 1. junijem so bile cene perutninskega mesa sproščene, oblikujejo jih svobodno, kar potrošniki občutijo tako rekoč vsak mesec, zato v Agromerkurju napovedujejo, da poslovni rezultat po devetih mesecih ne bi smel biti negativen. Dokončni podatki bodo sicer znani šele čez kakšen dan, povsem brez skrbi pa vsekakor niso, zlasti ne po tistem, ko so podrobneje analizirali nekatere postavke v poslovanju. Največje breme jim zdaj vsekakor predstavljajo obresti, saj lastnih obratnih sredstev za tekoče poslovanje nimajo in njihova proizvodnja je tako v celoti kreditirana.

Tako je pri reji brojlerjev stalno vezanih okrog 3,5 milijarde dinarjev za 90 dni, v zalogah surov in izdelavo močnih krmil pa še nadaljnji dve in pol milijardi dinarjev za dobo enega meseca. In ker se obresti za posojila nenehno povečujejo, so obremenitve iz tega naslova iz dneva v dan večje. Če je še v prvem letošnjem polletju povprečna mesečna obrestna mera znašala 6,8 odstotka, se je v tretjem četrtletju ta povečala že na 17,5 odstotka, to pa so obremenitve, ki jih reja le s težavo prenese. V prvih letošnjih šestih mesecih so v Agromerkurju za najeta posojila za tekoče poslovanje plačali 1,4 milijarde dinarjev obresti, v tretjem četrtletju pa so se obre-

menitve iz tega naslova povečale že na 2,54 milijarde dinarjev.

»Veliko pričakujemo od sprememb na področju obresti,« pravi mag. Jože Siftar, direktor Agromerkurja, »saj je dejstvo, da

vsem v Makedoniji, kamor je Agromerkur prodajal precej perutninskega mesa. Kljub temu pa rejenje ne nameravajo zmanjševati. V devetih mesecih je obseg proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim obdobjem celo za 7,4 odstotka večji in takšno raven bodo obdržali tudi do konca leta. Pri tem jih vodi predvsem dejstvo, da ostalega mesa na našem tržišču ni dovolj, pa še dražje je, in s perutninskim mesom bodo še lahko konkurenčni. Da to drži, potrjujejo tudi zaloge, ki se zmanjšujejo. Če so imeli še ob polletju v soboškem Agromer-

Nova Agromerkurjeva klavnica je usposobljena tudi za prodajo perutninskega mesa na najzahtevnejša svetovna tržišča. Foto: Nataša Juhnov.

jih kot strošek moramo vgraditi v ceno perutninskega mesa, ob manjši kupni moči pa lahko to negativno vpliva na prodajo. Na slovenskem in hrvaškem tržišču težav s prodajo zaenkrat še nimajo, čutijo pa jih že v nekatere drugih delih države, pred-

kurju 410 ton zalog perutninskega mesa, ga je zdaj le še 100 ton in tudi do konca leta bodo zaloge ostale približno takšne.

Od leta 1984, ko so predali namenu novo klavnico, je le-ta dobila tudi izvozno registracijo in zdaj perutninsko meso izvažajo. Res, da ne veliko, saj na tujih tržiščih ne dosegajo domačih cen, vendar pa kljub temu vsako leto približno deset odstotkov proizvodnje prodajo na tuje. S tem iztržijo za 40 odstotkov manj kot bi na jugoslovanskem tržišču, vendar se v Agromerkurju zavedajo, da na tujih trgih morajo biti prisotni in takšen delež izvoza bodo obdržali tudi vnaprej. Zdaj

imajo sklenjene ponudbe za izvoz v Sovjetsko zvezo in Jemen, proučujejo pa ponudbo za izvoz v Zvezno republiko Nemčijo za potrebe ameriške vojske. To je sicer izredno zahtevno tržišče, toda če se bo kupec odločil zanje, bodo dokazali, da so sposobni izvažati tudi na najzahtevnejša tržišča. V tem primeru ne gre za velike količine, le 20 ton mesečno, so pa zato pogoji ugodnejši in izvoz dohodkovno zanimivejši.

Ob klavnici, kjer pripravljajo meso za tržišče, pa v Agromerkurju ne pozabljajo tudi na vzrejo brojlerjev (pečencev). Rezultati, ki jih dosegajo pri pitanju, jih uvrščajo med najboljše v Sloveniji in državi ter jih še naprej izboljšujejo. V tehnologiji pitanja sledijo najnovejšim izsledkom v svetu, in če so še pred dvema letoma za kilogram prirastka pokrili 2,35 kilograma krmil, zdaj enak prirastek dosežejo že z dvema kilogramoma. Posebno skrb namenjajo v selekciji in letos so začeli vseljevati ameriško pasmo kokoši, ki je v svetovni reji perutninskega mesa zastopana že s 44 odstotki. Ta pasma, ki jo odlikuje še boljši prirastek, bo že prihodnje leto v celoti zastopana v njihovi vzreji brojlerjev.

Ludvik Kovač

NADPOVPREČNA KAKOVOST LJUTOMERSKEGA GROZDJA

V Ljutomerskih gorah najboljša kakovost grozdja po letu 1983. Pridelek manjši za 35 odstotkov. Dokup iz Lendavskih gor je dober.

V Ljutomerčanu, ki ima 335 hektarjev vinogradov, od tega 280 hektarjev, so količinsko pridelali za okoli 35 odstotkov manj grozdja. Manjši je tudi odkup, saj bodo namesto 1000 od kmetov kooperantov na Ljutomerskem območju odkupili le 500 ton grozdja. Boljši je dokup z območja Lendavskih gor, kjer so letos iz novega prevzemnega centra za grozdje prevzeli že 300.000 litrov mošta. Mošt iz Lendave rožijo na doneganje v Ljutomersko klet. Lendavski mošt vsebuje od 14 do 16 stopinj sladkorja, je pa pridelek količinsko precej večji kot na Štajerskem.

Za grozdje iz Ljutomerskih gor držijo ugotovitev, da je pridelek najkakovostnejši po letu 1983. Dozorelost je izredno dobra, enologinja Cvetka Satelšek je povedala, da vsebuje beli pinot 20 stopinj sladkorja, traminec 20,4 in rumeni muškati 19 stopinj sladkorja.

Boris Hegeduš

JE AKCIJA ODKUPA GROZDJA ŽE PREPOZNA?

Združenje vinogradnikov na Gradiščanskem je sklicalo tiskovno konferenco, na kateri so spregovorili o prizadevanjih za stabilizacijo cen grozdja.

Toda še preden je prišlo do uresničitve akcije odkupa grozdja, ki sta jo skupaj organizirala dunajska komisija za vina in deželna vlada v Železnem, je cena grozdja v kletih že padla, oziroma še slabše: tudi gradiščansko Združenje vinogradnikov, ki zdaj sodi k združenju Raiffeisen in je postalo bolj vinarska trgovska družba, je pred tednom dni od članov društva odkupilo grozdje po dnevni ceni. Z drugimi besedami, tudi nekdanje Združenje vinogradnikov je izkoristilo nizke cene grozdja. Tako so plačali vinogradnikom le 4 šilinge za kilogram, to pa je toliko, kot plačajo trgovci. Vse to pa ni nobena propaganda za vinogradniške zadruge, saj pri trgovcih ni potrebno vnaprej določiti deleža za zadrugo.

Tako pa se je bati, da bo predvideni nakup načrtovanih 5 milijonov kilogramov grozdja, ki so ga načrtovale vinogradniške zadruge, ostal le alibi, ki ne bo rešil cen grozdja pred padcem. Zadruge želijo namreč najprej preračunati kvote in prevzeti grozdje tam, kjer bodo dobili več grozdja, kot je 7-letno povprečje. Le-to pa je 27,2 milijona kilogramov grozdja za vse gradiščanske vinogradniške zadruge. Rekordno leto je bilo 1982, s skoraj 48 milijoni kilogramov, najslabše pa je bilo leta 1985, ko so dobili le 16,6 milijona kilogramov grozdja.

Skladišče pa bi bilo dovolj, saj imajo vinogradniške zadruge na Gradiščanskem možnosti, da uskladiščijo za 70 milijonov litrov vina. To pa je dovolj prostora, da bi načrtovanih 5 milijonov kilogramov grozdja kupili za 5,5 šilinga kilogram in jih tako shranili v skladišču do konca leta 1990. Vsak mesec bi za liter dobili 15 grošev dodatka, poleg tega pa naj bi polovico izgube, če bodo cene vina do takrat padle pod 7,8 šilinga za liter, krila tudi dežela. Bati pa se je, da je ta akcija prišla prepozno in da nihče več ne more postaviti na noge letošnje cene grozdja.

(Po Kleine Zeitung)

TURNIŠČE: cene pujskov

Kaže, da je ob naraščajočem povpraševanju ponudba pujskov vse manjša. Minuli četrtek (20. oktobra) so jih rejci pripeljali na sejem v Turnišču le 13, kupcev pa je bilo več kot 80. Za par pujskov, starih od 7 do 10 tednov je bilo treba odšteti od 150.000 do 200.000 dinarjev. Prodali so vse živali.

Ob žetvi sem vso pšenico prodal, zdaj pa za 300 kil dobim komaj 100 kil krmila.

Jaz sem na slabšem, saj 100 kil moke stane kar 400 kil pšenice.

Le z delom bomo rešili gospodarske težave

Po več kot enomesečnem delu iniciativnega zbora za ustanovitev podružnice Slovenske kmečke zveze v KS Tešanovci in KS Moravske Toplice je bila podružnica 25. septembra tudi ustanovljena. Veliko število zbranih je jasno pričalo o potrebi tovrstne organizacije tudi v teh dveh krajnih skupnostih.

Pristopne izjave za članstvo v Slovenski kmečki zvezi so podpisali že 203 posamezniki. Številka pa bo nedvomno še večja, saj v Moravskih Toplicah akcije iz objektivnih razlogov še niso izpeljali do konca.

Kmetje iz sedmih vasi omenjenih krajevskih skupnosti so tudi tokrat dali vso podporo SKZ. Menili so, da je res skrajni čas, da skupaj in organizirano nastopajo proti čedalje slabši cenovni politiki, se uprejo monopolistom pri odkupu mesa, mleka in drugih tržnih presežkov. Precej pozornosti pa so namenili tudi zemljiškemu maksimumu in socialni varnosti kmetov. Poleg drugega se podružnica SKZ v KS Tešanovci in Moravske Toplice zavzema tudi za dokončno ureditev zemljišč v domači regiji.

Ostro so obsodili zadnje napade na vodilne v slovenski skupščini na mitingih solidarnosti v SR Srbiji. Niti nacionalnih, še manj pa kakih drugih gospodarskih problemov z zborovanji tisočih ljudi ne bomo rešili, so menili; le bolj kakovostno delo nas bo rešilo iz hudih gospodarskih zagat.

Na koncu so izvolili nadzorni in 10-članski upravni odbor. Predsednik podružnice je postal kmet iz Tešanovca Štefan Kuhar. G. G.

JESENSKA TRŽNICA

V okviru tedna otroka so v veržejem otroškem vrtcu pripravili bogat in raznolik program za vse predšolske otroke okoliša. Med dejavnostmi je najbolj uspela ustvarjalna igra — Jesenska tržnica. Otroci so pridno nabirali jesenske pridelke, mali šolarji pa so organizirali jesensko tržnico, na katero so povabili učence osnovne šole in starše. Prireditelj je vzbudila zanimanje in simpatije. Otroci so med igro in na nevsipljiv način spoznali bogastvo naše zemlje in potrebo, da to lepoto in bogastvo zavarujemo pred nepremišljenimi posegi. Ivanka B.

Začeli dela v Tropovcih

Predčivalci krajevne skupnosti Tišina so začeli graditi mrtiško vežo v Tropovcih za Vančo vas, Rankovec, zaselek Romov in Tropovec. Začetek del je pripadel vaščanom Tropovcem, ki so izkopali temelje, navozili gramoz in zabetonirali prvo ploščo. Z zidanjem so nadaljevali krajski Vanče vasi, Rankovec in romskega zaselka. FRKU

Kdor poje, slabo ne misli

V septembru 1980 je bil ustanovljen mešani pevski zbor Društva upokojencev Beltinci, ki je imel ob ustanovitvi le 12 ženskih in 11 moških pevcev. Pozneje se je število pevcev povečalo in je zbor šteje do 32 pevcev. Po smrti prvega pevovalca Gustava Gonze se je zbor poimenoval po njem. Poleg mešanega pevskega zbora je bila pri društvu v istem letu ustanovljena skupina — 7 pevk ljudskih pesmi, ki je prerasla v skupino ljudskih pevcev — ženske in moški.

Tako so imeli mešani pevski zbor in ljudske pevke oz. pevci v času obstoja 71 nastopov doma in širino po Sloveniji. Peli so na raznih prosla-

vah, prireditvah, festivalih in se udeleževali revij pevskega zbora v občini, regiji in na republiških revijah. Zaradi boleznih pevcev in organizacijskega vodje je mešani pevski zbor v pretekli pevski sezoni za nekaj mesecev prenehal z delom. Na letošnji članski konferenci društva pa so se zavzeli, da bi poleg ljudskih pevcev, katerih skupina redno deluje, ponovno začeli delo pri mešanem pevskem zboru. Vodstvo društva se pripravlja na rešitev sprejetega predloga na konferenci in bo zbor predvidoma začel s pevskega vajami v prihodnjem mesecu, k sodelovanju pa vabijo tudi nove pevce. A. H.

Kaj in kako zaščititi

Že davno je dozorelo spoznanje, da je kulturna dediščina nepogrešljiv del dobrih splošnega pomena, katerih varovanje, ureditev in gospodarjenje z njimi moramo načrtovati v postopkih družbenega planiranja. Čeprav se tega zavedajo tudi v lendaški občini, doslej ni bilo veliko storjeno, razen popisa naravne in kulturne dediščine.

Potrebno bo torej večje sodelovanje občinske kulturne skupnosti kot nosilca planiranja — zlasti pri prikazovanju potreb in možnosti razvoja in opredeljevanja razvojnih usmeritev, rešitev in ukrepov za varovanje. Ker tega ni bilo, je izostalo usklajevanje navzkrižnih interesov v prostoru z drugimi nosilci planiranja. Popis kulturnih in naravnih dediščin imamo, toda to je le podlaga za vodenje takšne politike, ki bo zaščitila nekatere objekte in kraje, ne vseh, saj za to ni dovolj materialnih sredstev. Čim prej bi bilo potrebno sprejeti odlok, ki bo določil nosilce in sredstva za varovanje naravne in kulturne dediščine, pri tem pa je treba omeniti, da smo za varovanje odgovorni vsi in ne samo kulturna skupnost. Vsekakor pa se je najbolj pomembno čim prej dogovoriti, kaj bomo in kako bomo varovali tisto, kar so nam pustili predniki.

Jani D.

Kaj bi lahko rekel Štefan Smej?

»Klasična izobrazba ima to slabo plat, da pri človeku ustali stano- noviten in tradicionalen način gledanja na svet: vidimo ga samo še skozi naočnike, ki nam jih uradno nataknejo na nos, in potrebni so neverjetni napori, če hočemo pogledati na stvari s prostimi očmi, z zdravim pogledom svojega razuma. Ravno zato govorimo o bogu z enako neumnostjo kot o ljudeh, zato nas ne vrže v sveto jezo misel na vojno, zato si toliko prizadevamo, da bi se privadili na Cezarje; od tod navsezadnje izvira misel, da se družba ohranja z vesplošno slepoto.« (Sully Prudhomme)

Saj res, kaj bi lahko odvrnil direktorju Kuhariču kolega Smej (Vestnik, 13. 10. 1988)? Kaj bi lahko odvrnil marsikateri učitelj, če bi ga je povprašali?

Dandanašnji učitelj se ne čuti ustvarjalnega in koristnega, ampak čedalje bolj potisnjeneza ob zid. Najedajo ga reforme, od katerih družba doslej ni imela bog ve kako velike koristi, o njem razpravljajo Zavod za šolstvo SRS, družbenopolitične organizacije, o njem sodijo učenci in njihovi starši (slednji na podlagi redkih nekajminutnih srečanj); njegov osebni dohodek je kljub fakultetni izobrazbi na ravni natakarijevega ali trgovčevega, ne more pa se kosati z dohodkom kateregakoli inženirja ali pravni- ka...

Zaradi tega je učitelj izgubil vlogo, ki mu jo je pripisoval še Cankar, in zato se je prisiljen več ukvarjati s svojim družbenim položajem kot pa s svojo stroko. Ta položaj, v katerega je učitelj potisnjen, topi njegovo ustvarjalnost in deluje tako, kot pravi stari rek: Lačnemu ni kaj dosti do razmišljanja o božjih stvareh, ampak do razmišljanja o hrani. Zatorej, kako doseči, da bo učitelj spet razmišljal o svoji stroki in delu z učenci? Kako poskušajo pomagati učiteljem drugod po Sloveniji?

Začnimo z najbolj »razvpito« slovensko srednjo šolo, naravoslovno šolo v Ljubljani. Ta šola je deležna ogromne materialne podpore ljubljanskega gospodarstva (od računalnikov pa do druge opreme); mentorji na tej šoli so profesorji z univerz in inštitutov, učenci se lahko namesto v šoli ukvarjajo s prostovoljnimi dejavnostmi v delovnih organizacijah in institutih; vsako leto gre nekaj najboljših dijakov na šolanje v mednarodno šolo v Devinu pri Trstu. Zato sploh ni čudno, da na vseh tekmovanjih vedno segajo visoko v vrh, če ga že ne zavzamejo. Tekmovalni uspe-

hi so rezultat kakovostnega dela, ki se kaj kmalu obrestuje, saj rod znanstvenikov raste iz generacije prvakov. Mar tudi mi ne bi mogli poskrbeti vsaj za nekaj najbolj- ših učencev tako, da bi le-ti raziskovalno delovali v okviru naših delovnih organizacij, kjer bi mentor skrbel le za enega učenca vsa leta šolanja?

Šola je lahko tudi proizvodna organizacija. Primer sodelovanja na razmeroma visoki ravni je kranjska naravoslovna šola. Tukaj učitelj s skupino učencev v sodelovanju z Iskro že nekaj let uspešno izdeluje AD-pretvornike in druge pripomočke za pouk fizike v srednji šoli. Če mu Iskra ne bi priskrbel materiala in pomagala tudi drugače, ta učitelj ne bi naredil ničesar. Toda vsi v tem krogu so daljnovidni: izobražen in aktiven učitelj vzgaja tudi aktivne učence, ki bodo z uporabnim znanjem zvečine prišli nazaj v Iskro.

Na Jesenicah, na primer, je že pred dvema letoma železarna dajala šoli 70 milijonov dinarjev (novih seveda) letno kot pomoč pri nakupu opreme in hkrati pridobila svojim inženirjem pravico, nekaj ur tedensko učiti na šoli. Na ta način si lahko inženir vzgoji bodočega delavca kar v šoli, s tem pa odpade drago priučevanje na novo sprejetih delavcev.

Z okoliško industrijo sta tesno povezana tudi rudarski srednje- šolski center v Velenju in srednješolski center na Ptuj. Samo nekaj deset kilometrov od nas so opremili s pomočjo industrije novi center ne le z običajno učno tehnologijo, ampak tudi z računalniško vodenimi stroji. Na SCTPU pa še zmeraj učimo tako, kot smo učili pred dvajsetimi ali več leti!

Solo je treba materialno obogatiti, pa bo učitelj imel pravo delo. Če šola sodeluje z industrijo in industrija skrbi za šolo, ne more priti do njune odtujenosti, do tega torej, da šola daje eno, industrija pa potrebuje drugo.

SCTPU in tudi nekdanja vajenska šola sta dala Muri veliko delavcev. Mura živi torej tudi na račun dela, ki ga je opravil SCTPU, vendar mu za to glede na svoje možnosti, ne daje skoraj ničesar. Pri tem ne moremo iz- vzeti tudi drugih delovnih organizacij murskosoboške občine. Politiki in gospodarstveniki bi že zdavnaj morali spoznati, da je izobraževanje in z njim pridobljeno osnovno znanje temeljni pogoj za kakovostna dela, ki je domačemu gospodarstvu še kako potrebno, pa tudi to, da šola vsega potrebnega denarja ne more dobiti iz Ljubljane. Namesto da bi se zavedli tega dejstva, pa učitelja še vedno silijo v položaj, ko mora biti nadvse hvalačen za vsako drobtinico s katerekoli že mize. Ali ni prva skrb in naloga razumnih staršev, da svojim otrokom omogočijo čim boljše izobrazbo? Ali ni svojčas vsa posvetna gospodstva, ki je dala kaj nase, poskušala najti svojim otrokom najboljšo vzgojitelja in učitelja?

Enako samoumevno, kakor prej opisano spoznanje, pa bi moralo biti tudi naslednje dejstvo, da financiranje šole iz gospodarstva ne sme biti enkratna akcija — tak je bil nakup računalniške opreme pred leti —, ampak permanentna naloga. Ker pa to ni, npr. učitelji, ki v kabinatih sicer imajo računalnike, le- teh ne uporabljajo v polni meri. Ve se zakaj: ne samo, da ne zna-

jo programirati, tudi program- skih osnov za kopico predmetov praktično ni. Nakup računalni- ške opreme bo torej tako dolgo vstran vržen denar, dokler se ne najde kdo, ki bo učitelja naučil suvereno obvladati računalnik. Učitelj si namreč ne bi smel privoščiti, da vedo o programiranju učenci več kot on sam. Da bi se učil sam, na to ne moremo raču- nati, ker je tako učenje prepoča- sno in neracionalno. Lahko pa bi računalniško izobraževanje učiteljev organizirala Mura, plačale pa pomurske delovne organizaci- je in nato upravičeno zahtevale od učiteljev znanje računalništva in uporabo tega znanja v šoli. Podobno je za marsikatero dru- go področje delovanja šole.

Na prvi pogled se morda zdi tak odnos enostranski, kot da šola le molze združeno delo. Toda v šolskih klopih sedijo otroci delavcev iz taistih podjetij in zato gre v bistvu le za drugačno pre- razporeditev tistega malo denar- ja, ki ga lahko delovne organiza- cije še pogrešajo. Pomanjkanje sredstev na šolah je pripeljalo do tako absurdnega položaja, da učitelji, ki (bog ve zakaj) v stro- kovnem pogledu nočejo pristati na sibirsko zaledenitev, kupujejo knjige in druge pripomočke sami, ker jih šola tako ali tako ne (more).

Ta dejstva, ki so za marsikoga trn v peti ali vzrok nelagodnega spanca, v luči moderne oz. post- moderne informacijske družbe, ki jo hočemo ujeti pet pred dva- najsto, pa neizprosna resnica, nas silijo k pozivu: čas je, da po- litični in šolski oblastniki (Zavod za šolstvo SRS in vodstvo šole) nehajo zganzati lov na čarovnice, ampak začnejo konkretno reše- vati probleme, ki jih je mogoče definirati: premajhni osebni do- hodek učitelja in s tem premajh- na spodbuda za delo, obupno pomanjkanje opreme, odsotnost permanentnega izobraževanja učiteljev (dvodnevni seminarji enkrat na leto ne moremo imeti za takšno izobraževanje), skrb za dvig učiteljeve delovne in in- tektualne samostojnosti, ugleda itd. Če odgovorni za to nimajo posluha, ne smejo zameriti učite- ljem, da jim vedno ne priskočijo na pomoč. Bridkih izkušenj iz preteklosti, ko so številni razum- ni in dobronamerni predlogi učiteljev nateleti na gluha ušesa, še ni zacelil zob časa.

Čas je, da se vsi, ki so po službeni dolžnosti odgovorni za dobro delo šole, zavejo, da človeka ne moreš spre- meniti z dekretom, ampak z izobraže- vanjem. To še posebej velja za učite- lje, saj učitelj, ki se ne izobražuje, ne more učiti v skladu s potrebami časa, ne more ohraniti intelektualne kondi- cije, kakor je ne more brez vadbe športnik. (Nujnost vadbe smo špor- tniku takoj pripravljeni priznati, tudi s sredstvi, ki so za to potrebna, ne varčujemo, nikakor pa tega nečemo priznati učitelju!) Le resnično izobra- ženi učitelj bo v razredu in v družbi brez dekretov in groženj dobil tisto mesto, ki si ga želi in mu tudi pripa- da.

Čas je, da prenehajo učiteljevo de- lo presoati (in soditi) tisti, ki nikoli niso stali za katedrom, ampak le v varni razdalji pred njim.

Čas je, da končno jasno in glasno priznamo: Center ni naš samo takrat, ko je treba reševati »medsebojne od- nose« (ki jih nihče doslej ni zmo- gel definirati), ampak tako dolgo, dokler bo stal. Center je odsev našega odno- sa do znanja in inteligence, moral pa bi biti odsev naše intelektualne ravni.

Andrej Kuhar

NOVO V DIETNI PREHRANI

ŽK INTES Maribor, tozđ KRUH-PECIVO je za potrošnike s posebnimi zahtevami v prehrani pripravil

AGLUTENSKI KRUH

ki je zamešan iz aglutenske moke, ki je nadomestilo za pšenično moko, kvasa, obo- gaten je z rastlinsko maščobo, soljo in sladkorjem.

Aglutenski kruh priporočamo za dietno prehrano pri naslednjih obolenjih: celiakiji, kroničnih črevesnih vnetjih, alergiji na nutritivne alergene ter vseh stanjih malabsorp- cije in maldigestije.

Aglutenski kruh lahko kupite ob četrtkih v prodajalni Potrošnika, tozđ izbira, PE Blagovnica, Titova 16 v Murski Soboti. Tja vas v čet- tek, 27. oktobra 1988, vabimo tudi na poskušnjo. Prosimo vas, da na- ročila prej oddate v blagovnici.

Vse dodatne informacije lahko dobite pri izdelovalcu: **TIMA, ŽIVILSKI KOMBINAT INTES, n. sol. o., Maribor**
Oddelek prodaje
82000 Maribor
Meljska c. 19

TIMA
SOZD kmetijstva,
industrije, trgovine
in inženiringa n. sol. o.

intes

Manko Golar

Prejšnjo sredo dopoldne se je za vedno poslovil v svojem 78. letu starosti. Ta hrust in daleč do svojega konca poln življenja, včasih rogovilež v debati, v resnici pa mehka, morda celo preveč mehka in občutljiva pesniška osebnost.

Manko se je rodil leta 1911 Cvetku Golarju, slovenskemu pesniku in dramatik, pravi gorenjski grci, ki pa si je za svoje domovanje izbral Ljutomer, to pokrajino, bolj mehko od njegovih gorenjskih vršcev. Hkrati pa se kako podobno ljubemu Sorškemu polju. Manko je kot otrok in kot mladenič podoživljal vse to v Murskem polju in v slovenskogoriških gorah, ki jima je posvetil velik del svoje pesniške in prozne izpovedi. Malo pred njegovo smrtjo je pri Mladinski knjigi izšla njegova knjiga Deček z jabolk, s podnaslovom Spomini iz otroštva in mladosti, v kateri je objavil svoje spomine na očeta Cvetka in na »romanja« slovenske literarne elite v predvojnih časih iz Ljubljane v Ljutomer in tja proti Jeruzalemu, kjer je njegov oče umno kletaril. Mnoge teh spominskih zabeležke je Manko objavil zadnja leta in Obzorniku Prešernove družbe in so izšle v knjigi, dragoceni drobci za našo literarno zgodovino.

Pod spletom najrazličnejših okoliščin, ki jih je nekoč opisal, se je Manko odločil za učiteljski poklic. Služboval je najprej v Križevcih pri Ljutomeru in nekaj časa tudi v Veržuju, kjer je kot napreden predvojni učitelj mehčal pamet priškim »pučan pa čehakon«. Vojno je preživel kot taboriščnik na Rabu in v Gonarsu, potem pa se je v novi Jugoslaviji z vso vnemo lotil poučevanja slovenske taktatne mladine na ljutomerski nižji gimnaziji. Za tem je nekaj let ravnateljaval na enaki šolski ustanovi v Gornji Radgoni, po šolski reformi je postal ravnatelj osemletke v Radencih, kjer je ostal vse do upokojitve.

Kot učitelj bo ostal Manko nepozaben pri svojih nekdajšnjih radgonskih dijakih tudi zaradi zelo dobrega vodenja mladinskega pevskega zbora, ki je imel s svojim odličnim petjem priložnost, da je nekajkrat ob

25. maju v Beli hiši v Beogradu zapel predsedniku Titu.

Manko Golar pa seveda ni bil samo učitelj in pevovodja; z vso svojo neuničljivo življenjsko energijo se je posvetil tudi kulturno-prosvetnemu delu, povsod tam, kjer je učiteljeval, nazadnje v radgonski občini. In tu si je v gradu omislil domovanje in odmaknjenost od vsakdanjega življenja in pehinja za ljubi kruhek tudi intimni človeški prostor za razmišljanja o tistem, kar je bilo in bo ostalo, dokler bomo imeli ljudje še smisel za ljubezen, lepoto, pristno prijateljstvo.

Kot mlad učitelj je začel objavljati svoje prispevke v različnih revijah in vse tisto prvo je bilo v glavnem posvečeno mladim. Leta 1952 je napisal in objavil mladinsko igro Jelka žari, šest let za tem zbirko otroških pesmi Gode črček, leta 1967 Pozabljeni dan, dve leti kasneje Jase k nam zeleni Jurij ter Bobi v laškem ujetništvu, da omenimo le nekaj; saj bi se našlo po revialnem in drugem tisku tudi veliko njegovih lirčno-refleksivnih pesmi.

Posebna Mankova ljubezen pa sta bila pokrajina in ljudje ob Muri. Kolikokrat je v slovenskem osrednjem in pokrajinskem tisku objavil reportaže in svoja razmišljanja o tistem letnem času, ko slovenskogoriški vinogradniki ugotavljajo, ali bo nova kapljica takšna, kot so jo pridelali, ali pa, »kakršno je bog dal«. Vinogradniki že vedo, kaj to pomeni! »Kdo ve, koliko pesmic sem že napisal o klopoticah — pa tudi v note so jih dali že skladatelji,« mi je pisal septembra lani. In ubogi črček, / drobni trtin striček, / mora noč in dan bedeti, / s klepetavim stricem / zrel tri peti ... je ena zadnjih.

Vsekakor za etnologa zanimivo pa je Golarjevo videnje in po njegovih opisih čutenje prleškega človeka. Leta 1973 je pri MK izšla njegova zbirka humoresk Okrogle o Veržencih, nekaj let pozneje je izšla pri isti založbi knjiga z naslovom Verženci, pri založnikih pa je ostal rokopis še za tretje nadaljevanje Vesela Prlekija. Veržencem se je Manko s svojimi veselimi štorijami toliko priljubil, da so ga izvolili za častnega krajana svoje krajevske skupnosti.

Imel je Manko velik smisel za tisto plat človekovega življenja, ki ga vsak dan doživljamo, pa ga ne vidimo: od nekočliko prevzetnega do brihtnega bahaštva, zvitosti, zaverovanosti v lastno pamet, šegavost in gledanje na svet iz murskopoljskih obzorij.

V imenu naše časopisno-radidske hiše ne smemo pozabiti omeniti, da je bil Manko med prvimi rednimi dopisniki našega tednika, nekaj let je prizadevno urejal pionirsko stran Vestnika in bil tudi sicer sodelavec Kulturnih obzorij.

Juž Makovec

KONCERT KVARTETA VIOLONČELOV

V baročni sobi pokrajinskega muzeja v Murski Soboti je bil minulo sredo koncert kvarteta violončelov iz Ljubljane. Kvartet je nastal pred desetimi leti na pobudo Matije Lorenza, člana svetovno znanega tria Lorenz, v njem pa igrajo še Ivan Šostarič, Tanja Babnik in Klemen Hvala, študentje Akademije za glasbo v Ljubljani. Zanimiva in tudi v svetu dokaj redka zasedba spominja na godalni kvartet, le da je zvok še bolj zgoščen in popolnejši. Za tako zasedbo je relativno veliko skladb, tudi domačih avtorjev (Lucijan Marija Škerjanc, Primož Ramovš, Čenda Sedlbauer), ki jih kvartet violončelov redno vključuje v svoj spored, slišali pa smo jih tudi v pomurskem središču. bb

Foto: Nataša Juhnov

JEZIK NARODU DOMOVINA

Sodelavec Kulturnih obzorij je postal pred osmimi leti, ko je kot študent slavistike prvič prišel v uredništvo Vestnika. Zdaj je predsednik Slavističnega društva Pomurja in še vedno prihaja, kadar ima kakšen tehten prispevek — tako kot je bila pred nedavnim Premiera, ki ni mogla biti doma. Franci Just je tokrat sogovornik na temo minulega slavističnega zborovanja v Mariboru in aktualnega družbenopolitičnega trenutka ter pomurske kulture. Njegov teoretični premislek je ob zaspani kulturni praksi umesten in vedno bolj prisoten. Tako kot težnja slavistov, združenih v Slavističnem društvu Slovenije, da bi upoštevali sklepe njihovega zborovanja in se odzvali apelu za uporabo slovenskega jezika tudi v organizirani ravni federacije.

»V zadnjem času se odzivi na naše pozive sicer že kažejo, so pa še vendarle preveč osamljeni. Pri slavističnem društvu izhajamo iz ustavne zagotovitve, da so jeziki narodov in narodnosti med seboj enakovredni in enakopravni. Se pravi, da naši predstavniki v federaciji, ko predstavljajo svoj narod javnosti, morajo govoriti v njegovem jeziku — slovenskem v tem primeru.«

Omenjeni je le eden od petnajstih sklepov slavističnega društva Slovenije, ki ste jih zapisali na zborovanju v Mariboru. Jih lahko razčlenite oziroma opozorite na najpomembnejše?

»Teh sklepov je res petnajst in v prvem smo podprli slovensko politično vodstvo v njegovem prizadevanju za uveljavitev demokratske družbe ter zaščito slovenskih narodnih in državnih pravic. Med najpomembnejšimi pa so tudi sklepi, ki se nanašajo na družbeni položaj slovenskega jezika.

Veliko ste govorili tudi o mestu slovensčine v Jugoslovanski ljudski obrambi. Kaj bi rekli o tem?

»S tem v zvezi bi najprej rad opozoril na zastrašujočo ugotovitev, ki bi jo lahko potrdila večina slavistov iz srednješolske učne prakse: če pri obravnavi družbenega položaja jezika učence l. letnika usmerjenega izobraževanja vprašate, kateri je uradni jezik v SFRJ, jih bo večina odgovorila, da je to srbohrvaški. Prepričan sem, da ti odgovori niso toliko posledica pomanjkljivega uzaveščanja ustavnega določila o enakopravnosti jezikov v SFRJ ampak veliko bolj odraz dolgoletne prakse, ki so ji učenci, predvsem preko govornih množičnih občil, izpostavljeni.

Predlog SDS o jeziku v JLA se mi zdi zato umesten, kajti če je jezikovna istovetnost konstitutivni element zavesti sodobnega človeka, potem je razumljiva težnja po uresničitvi njegovega jaza na vseh področjih njegove dejavnosti.«

Vaša se ne omejuje le na dejavnost v slavističnem društvu, ampak ste tudi član Književne mladine Murska Sobota in se odzivale na vabila Sveta za kulturo pri občinski frontni organizaciji.

»Kar zadeva sodelovanje pri Svetu za kulturo sem nekoliko razočaran. Veliko je govorenja, stvari pa se vidneje ne premikajo. Preveč je papirnatih določil, akcije pa ni. Vsaj v zvezi z uresničitvijo zaprte grajske dvorane in ostale prostorske problematike!«

Za Književno mladino pa ne bi mogli reči, da je njena dejavnost papirnata.

»To prav gotovo ne, saj o tem priča delo minulih let, ki ga nameravamo nadaljevati tudi v bo-

FRANCI JUST: »Zemlja domača ni prazna beseda, del je mojega življenja; in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje.« (Iz Tavčarjeve Visoške kronike)

doče. Tako s Pogovori na robu pogovori na obrobju, z literarnimi večeri, ki naj bi jih bilo dvanaest — vsak mesec eden. Od tega štirje z domačimi avtorji, štirje z gosti in štirikrat naj bi bile predstavljene knjige. Načrtujemo tudi raziskovanje pomurske kulturne preteklosti in teoretični premislek sodobnega kulturnega dogajanja. V to akcijo bi radi pritegnili čim več razmišljajočih ljudi, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo s to problematiko.

Če preideva spet na delo društva, ki ga vodite, je to gotovo v nezavidljivem položaju, kot vsa v Sloveniji, ki nimajo statusa, ki bi jim za redno delovanje zagotavljal redna družbena sredstva?

»V Pomurju smo v tekočem letu s pomočjo izobraževalne in občinske kulturne skupnosti Murska Sobota hajali, ker pa je to regijsko združenje, bi se morale odzvati tudi ostale tri občine in podpreti našo dejavnost.«

Problemi financiranja so očitno tudi v republikah, saj je zadnji od omenjenih petnajstih sklepov slavističnega društva Slovenije pravzaprav protest. Zaradi finančnih in z njimi povezanih organizacijskih težav pa je predloženo tekmovanje za Cankarjevo priznanje.

Prav gotovo drži v protestu navedena interpretacija razlogov za enoletni odlog republiškega tekmovanja. Rekel bi celo, da so na-

stale finančne težave plod dolgoletnega mačehovskega odnosa slovenske skupnosti do tistih ljudi in stroke, ki skrbijo prav za njen jezik. V nasprotju s stroko, ki je v zadnjih desetletjih močno napredovala, pa se je družbena skrb zanjo čedalje bolj zmanjševala. To je pripeljalo do neke otopelosti, frustracije — in tukaj se začnjenjajo organizacijske težave republiškega tekmovanja za Cankarjevo priznanje.

Na zborovanju v Mariboru smo o tekmovanju veliko govorili. Izkazalo se je, da je v krizi tudi samo tekmovanje, da bi ga bilo treba posodobiti, renovirati. Prav pri tem pa je nastopila omejena frustracija. Čeprav se nas je nekaj zavzemalo za tekmovanje (predvsem mariborsko in pomursko območje) in bilo pripravljeno sodelovati tudi pri organizaciji, pa je prevladalo nasprotno mnenje. Če hočemo v naslednjih letih ohraniti to tekmovanje, ki se mi osebno zdi zelo pomembno, bo slovenska skupnost tekmovanje morala podpreti. Obenem pa sem trdno prepričan, da bodo k temu morali pripomoči tudi sami slavisti, tako da bo to tekmovanje poleg drugega tudi simbol njihove (prebujene) energije in vitalnosti.

Še vedno aktualno pa je tudi vprašanje tako imenovanih skupnih programskih jeder. Tudi o njih ste razglabljali, kakšna je opredelitev in minulega zborovanja?

»Slovenska javnost je pred leti po zaslugi kulturnih delavcev, predvsem piscev Janeza Menarta in Cirila Zlobca, uspešno zavrnila idejo in tudi že izdelan načrt t. i. skupnih programskih jeder, po katerih naj bi manj številni jugoslovanski narodi predvsem pri predmetih, ki so z narodnega vidika nadvse pomembni, potegnili zelo kratek konec. Jedra so temeljila na številnem ključu, po katerem naj bi številnejšim pripadeli tudi večji delež v učnih načrtih. Le kot primer: pri pouku književnosti naj bi slovenski srednješolci v štirih letih izvedeli le za peščico slovenskih književnih ustvarjalcev.

Zal te ideje, ki se napajajo ob jugoslovanskih unitarističnih težnjah, še niso zamrle. Implicitno jih je čutili tudi v govorih slovenskih najvišjih državnih predstavnikov, ko se jezijo nad tem, da učenci iz različnih jugoslovanskih okolij menda ne morejo nemoteno prehajati s šole v šolo.

To idejo pa zasledimo tudi v predlogu t. i. skupnih vzgojno-izobraževalnih osnov, le da so jedra tokrat preimenovali. Ta predlog je bil sicer zavrnjen, ideja pa je očitno že zmeraj živa. Prav zato smo na zborovanju znova poudarili, da sta vzgoja in izobraževanje izključno stvar republike.«

kulturni koledar

ČETRTEK, 27. OKTOBRA

MURSKA SOBOTA — Ob 17.00 bo v študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice otvoritev razstave JOŽE KOŠIČ — PRVI VIDNEJSI PREKMURSKI POSVETNI PISEC, ki jo je delovna enota Kulturnega centra Miško Kranjec pripravila ob 200-letnici pisateljevega rojstva. Razstavo bo odprl dober poznavalec Košičevega življenja in dela — dr. Jožef Smej.

Razstava bo odprta do 12. novembra, vsak dan od 7. do 18. ure (ob sobotah do 12.00), vodenje po njej pa bo organizirano za najavljene skupine od 7. do 14. ure (razen v soboto).

SOBOTA, 30. OKTOBRA

LJUTOMER — Ne le Gornja Radgona, tudi Ljutomer bo prizorišče odmeva Borštnikovega srečanja. V Domu kulture bo ob 19.00 gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja, ki se bo predstavilo z Molierovo komedijo ZGRABITE SGABARELA v režiji Vinka Moderdorferja.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec so razstavljena dela akademskega kiparja Ratka Petriča iz Zagreba. V likovnem razstavišču Ljubljanske — Temeljne pomurske banke so na ogled GORANOVE SLIKE. Z opusom svojih del se namreč predstavlja Jakijev sin — Goran Horvat.

V Pokrajinskem muzeju v soboškem gradu je na ogled RAZSTAVA FOTOGRAFIJ MIRKA ANŽELJA z naslovom Prekmurje.

»Aparat oživlja svet šole, ko pride v roke pravega človeka, ki ima srce in smisel za določene reči; te namreč oblikujejo orgorke duha, ki je skrivnost vsega bivajočega. Avtor teh slik ima v polnem smislu čut za tisoč drobnih stvari, ki so ogorki resnične lepote.« je zapisano za zloženk, ki je izšla ob pekovski otvoritvi razstave. Organizirala jo je kustosinja Metka Fujs, razstava pa bo na ogled do zimske zapore Pokrajinskega muzeja.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava akvarelov in plastik slikarja Gabriela Kolbiča.

LENDAVA — V Galeriji Lendava so razstavljene stvaritve 23 likovnih umetnikov iz Železne županije na Madžarskem.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so na ogled dela likovnega ljubitelja Jožeta Vidonje, člana društva likovnih ustvarjalcev združenih v LIKOSU iz Murske Sobotne.

ŠANSON V ROGAŠKI SLATINI

V Kristalni dvorani zdraviliškega kraja bo konec tega tedna (28. in 29. oktobra) 5. jubilejni festival jugoslovanskega šansona. Njegova izvirnost in bogato izročilo je pri nas potisnjeno na rob glasbenega dogajanja in med poslušalci nima množičnega odmeva, zato pa svojo izbrano publiko in kakovost. Ta je jamstvo za prireditve, ki slavi mali jubilej in zagotavlja tradicijo. bb

DOLBY STEREO TUDI V LJUTOMERU

Zadnji med pomurskimi osrednjimi kinci se je s sodobno napravo za predvajanje zvoka opremil tudi kino Ljutomer, ki sodi v okrilje Kuda Ivan Kaučič. »Zakaj so se odločili za to naložbo?« To je bilo prvo vprašanje, ki smo ga zastavili predsedniku društva, Mirku Prelogu: »Prvi razlog je to, da so druge tri občine že sodobno ozvočile svoja kina, drugi pa — menimo — kino je še vedno zelo zanimiva ustanova, ki privlači mladino. Če ne bi zagrizli v to naložbo, bi verjetno sami sebe izločili predvsem s filmi, ki zahtevajo kakovostnejše predvajanje zvoka. In kot zadnje — s tem bi onemogočili izmenjavo med pomurskimi kinematografi.«

Za kulturno društvo je bila ta naložba precej velika. Kako ste jo zmogli, če upoštevamo, da je za redno dejavnost društva vedno manj denarja?

»Za naše razmere je bila ta naložba res velik zalogaj, saj gre za 18 milijonov dinarjev. Skušali smo zbirati povsod tam, kjer je bil denar dosegljiv: tistega, ki ga zberejo v kinu, pri privlačni skupnosti občine Ljutomer, Zvezi kulturnih organizacij namenjenega v tem letu za naše društvo, nekaj pa je prispevala tudi krajevna skupnost Ljutomer.«

Z novo ozvočitvijo bo kino v Ljutomeru prijetnejši? »Mislim, da se bodo redni obiskovalci počutili prijetneje, saj jim bodo ponudili resnično kakovostno storitev. Želim pa si, da bi s tem pridobili tudi nove obiskovalce.« Uradna predstavitev nove dolby stereo naprave je bila v soboto. Uvodno besedilo je imel Milan Rožman, podpredsednik kunda, nato pa so predvajali glasbeni film La Bamba.

Dušan Loparnik

Brigita Bavčar

LJUDOŽERCI Z BORŠTNIKOVEGA SREČANJA

Kot odmev Borštnikovega srečanja je bilo v torek zvečer v domu kulture v Gornji Radgoni v gosteh Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Upričilo je groteskno komedijo Ljudožerci po literarni predlogi Gregorja Strniše in v režiji Mileta Koruna.

Predstava je sodila v okvir tekmovalnega programa letošnjega srečanja gledališčnikov v Mariboru, sodelovala pa je tudi na Sterijevem pozorju v Novem Sadu, kjer je dobila vrsto nagrad: igralce Bine Matoh za vrhunsko odigrano vlogo, Janja in Mile Korun za scenografijo in Marija Vidan za kostumografijo. Poleg tega pa je bila deležna tudi posebnega priznanja Združenja likovnih umetnikov Vojvodine in pozornosti na srečanju Alpe-Jadran.

Tudi v Gornji Radgoni Ljudožerci niso bili neodmevni in so edina gledališka predstava, ki smo si jo v času Borštnikovega srečanja lahko ogledali v Pomurju. V pomurskem središču namreč ni primerne dvorane: edina gledališka v soboškem gradu je zaprta, kinodvorana služi predvsem svojemu osnovnemu namenu — predvajanju filmov, njen oder postaja premajhen za velike zasedbe gledaliških ansamblov, premalo pa je tudi reflektorjev, da bi lahko osvetlili njihov nastop. bb

Škornji za krčne žile

Krčne žile so zelo pogostna bolezen. Prizadenejo vsako drugo žensko in vsakega petega moškega. Največ žensk oboli med 25. in 35. letom. Najhuje so prizadete ženske, ki pri opravljanju poklica ves dan stojijo.

Kirurginja in specialistka za žile, štiridesletna dr. Dagmar Berg iz UL, priporoča stara in preskušena domača sredstva, ki jih lahko uporabimo brez težav:

hulno nogo trikrat dnevno obli-
vamo z mrzlo vodo.

med spanjem morajo biti noge
više od glave.

med vsakim odmorom med de-
lom položimo noge nekam više.

namesto z dvigalom gremo peš
po stopnicah.

čez dan vsako uro vsaj minuto
stojimo na prstih.

Kdor izpolnjuje ta navodila, se ne
varuje le pred krčnimi žilami. Okrepil
si bo tudi oslabele žile in bolečine se
bodo ublažile.

Čebelja govorica

Čebele govorijo med sabo ne-
kakšen plesni jezik. Oglednice po-
vrtniki z izvidniškega poleta z dra-
žestnimi koraki v trebušnem plesu
sporočajo svojim tovarišicam v pa-
njo, kje in kako daleč so odkrile
cvetoč pašnik, kakšne vrste cvetlic
rastejo tam in koliko plena lahko
pričakujejo. Se bolj presenetljivo
je, da čebele raznih dežel govorijo
različne jezike. Tako so na primer
plesna sporočila italijanskih ali
indijskih ras manj popolna in
manj točna kot sporočila severno-
evropskih. Najpopolnejši trebušni

ples pleše naša, kranjska čebela,
ki z gibli svojega zadka pošilja
svoja sporočila kar 85 metrov da-
leč, medtem ko zmoroje čebele čr-
ne rase 65, italijanske 35, arabske
12, indijske pa le 5 metrov. To
najbolje ugotovimo, če v panju po-
mešamo dve čebelji rasi, ki se si-
cer razumeta, na primer našo in
italijansko čebelo. V takih prime-
rih pride do očitnih nesporazu-
mov. Če se domačinke ravna po
podatkih tujke, se zgodi, da letijo
predaleč ali preblizu in zgrešijo
cilj.

Imamo svetovno prestolnico metel

Bački Petrovac je znan po znamenitem kulenu, še bolj pa je v
svetu znan po svojih metlah. V tovarni metel vsak dan naredijo 15.000
metel, kar je svetovni rekord. Kolektiv ima 670 delavcev, ki delajo v
treh izmenah. Letno naredijo 3.700.000 metel in le 500.000 od teh jih
pride na domače tržišče. Vse drugo gre v izvoz. Z našimi metlami po-
metajo Italijani, Francozi, Švicarji, Zahodni Nemci, Jordanci, Tuni-
zijci, Španci, Ciprčani, Čehi... S prodajo v inozemstvo ni težav, po-
slovno sodelovanje je utečeno in letno zasluži tovarna 4 milijone dol-
larjev.

Osnovne surovine so sirek, gaber, bukev ali jesen. Sirkca dobijo
največ iz Bačke malo manj iz Slavonije in Srbije. Uvažajo le nekaj ke-
mikah in rezervne dele za stroje, kar jih letno stane le 200.000 dolar-
jev. S surovinami ni težav, ker so s pridelovalci sirkca organizirani v
poslovno skupnost. Direktor tovarne Pavel Djendur pravi, da bodo
metle povsod še dolgo uporabljali. Najboljše preproge je mogoče či-
stiti le s sirkovo metlo, ker plastične metle povzročajo statično naelek-
trenost.

Težava in zavora razvoja tovarne je pomanjkljiva mehaniziranost
proizvodnje. Večina dela je še ročna. Tudi konkurenca na svetov-
nem trgu je vedno bolj ostra. Konkurenti iz Južne Amerike in Mehike
imajo cenejšo delovno silo, postali so glavni dobavitelji ZDA in se
skušajo prebiti tudi na evropski trg. Svetovni standardi pa so zelo
strogi. Metla mora tehtati točno 800 g, ne grama več ali manj, določe-
na je širina, dolžina ročaja, barva itd. Potrošnikov to v glavnem ne za-
nima, trgovci pa so neusmiljeni. Za vsako malenkost reklamirajo blago.
V Bačkem Petrovcu so ponosni na to, da jim doslej iz inozemstva
niso vrnili niti ene pošiljke.

Kaj se bo zgodilo, če nekega dne kljub vsemu ne bodo mogli več
živeti od metel? Direktor Djendur pravi, da se polagoma pripravljajo
tudi na to možnost. Že sedem let so kooperanti zemunske Teleoptike
pri proizvodnji tabel za instrumente, ki jih vgrajujejo v yugo in zasto-
vo 101. Delali bodo tudi za florido. V tabli je 17 njihovih elementov
in za zdaj so edini Teleoptikovi kooperanti.

V Bačkem Petrovcu živijo od metel kar dobro. Tovarna posluje
uspešno, plače so dobre (povprečni OD je 250.000 din) in mladi se ze-
lo zanimajo za delo v tej tovarni. V zadnjih petih letih so zaposlili 250
novih delavcev. Direktor pravi, da so vrata odprta vsakomur, ki je pri-
pravljen delati.

Pri nas skušamo dobiti razvite dežele v proizvodnji računalni-
kov in drugih čudes elektronike. Ne smemo pa zato podcenjevati pri-
ložnosti, ki se nam ponujajo tudi pri manj zahtevnih proizvodih, na
primer pri — metlah.

Sou sam pred kratkin grejk po
soboskoj trčnici, pa se mi je naid-
nauk obiaz razpotejno poprečki od
samoga zadovoljstva. V pamet sam
zov, ka sam gralo dvajstihkrat
milonar. Se pravi, stari milionar.
Zagledno sam, ka edna kila česneka
košta milijon stari dinarof. diiva z
edavanjskof wa ga pa pripovalea
23 kil. Driigji den sam pa v Roščici
vido, ka tam košta samo 700 jurišof,
puračevano v naše pejnere. Pa sam
se mi ton tak zamislo nad vejmi
mislečki pa dafatvami pinas ka
naše kmetištvo pa prehuano.
Vse ka melioracije na sijon, Džauči.

Upanje za »LADY X«

nost zraka med 30 in 40 odstot-
ki. Odvečno vlago vsrkava sili-
kat.

»Lady X« - temne polti, vi-
soko meter in sedeminštiride-
set centimetrov, ob smrti staro
približno štirideset let, živela je
v času egiptovske Nove države
(med letoma 1500 in 1050), so v
šestdesetih letih tega stoletja iz-
kopali v bližini Luvorja. Ta in
mumija faraona Ramzesa II.
sta doslej edini, ki so ju znan-
stveniki v raziskovalne namene
smeli odpeljati iz Egipta. Stro-
kovnjaki z Gettyjevega inštitu-
ta na »Lady X« niso opravili
nobenega znatnejšega posega,
odstranili so z nje le bakterije
in gohe in preučili, kaj je mo-
goče ukreniti zoper njih.

Egipčani se zelo zanimajo za
rezultate raziskav ameriških

znanstvenikov. Generalni di-
rektor egiptovskega Združenja
za starožitnosti Saha Hawas je
izjavil, da bo njegova država,
ko bo raziskovalno delo konča-
no, zgradila vitrine za 27 mu-
mij faraonov in kraljic. Egipčani
so oktobra lani sklenili, da
bodo javnosti omogočili do-
stop do 15 mumij. Pozneje pa
so to odločitev preklicali, ker
nameravajo počakati na mne-
nje ameriških znanstvenikov.

Hawas je pred kratkim pove-
dal, da je egiptovska vlada za
pol leta podaljšala pogodbo z
Gettyjevim inštitutom, tako da
bodo lahko Američani končali
z raziskovanjem »Lady X«.
Monreal je naznanil, da bo in-
stitut patentiral omenjene vitri-
ne in tako muzejem po vsem
svetu omogočil uporabo svoje-
ga odkritja. Dodal je še, da so
vitrine že ponudili muzeju v Je-
ruzalemu, da bi Izraelci lahko
v njih konzervirali biblične
svitke z Mrtvega morja.

METULJI Z ANTIFRIZOM V KRVI

Metulj preživi več življenj. Na
svet pride kot majhno jajčece,
kot vedno lačna gosnica v mla-
dosti leze skozi rastlinje in šele
v zapredu bube se spremeni v
pisanega metulja, ki leta od cve-
ta do cveta. Vendar pa ni nena-
vadno raznolika le življenjska
pot metuljev, ampak tudi spo-
sobnost prilagajanja zimskemu
okolju. Večina jih prezimi kot
jajčece, gosnica ali buba v suhi
votlini, v preperlem kosu lesa
ali pod lubjem.

Kako pa zimo preživijo odras-
li metulji? Nekateri pred le-

dom in snegom odletijo na to-
plejše poljane okrog Sredozem-
skega morja. Mednje sodijo po-
stiljon, admiral in osatnik. Vr-
nejo se šele takrat, ko cvetejo
vrbove mačice. Druge metulje,
kot so podnevni pavlinček, po-
grebec in beli c, pa lahko vidimo
na tleh podstrešij, kleti, lop in
senikov, kako od mraza otrpli
čakajo toplejših časov.

Le citronček tudi v ostrem
mrazu preživi zimo zunaj. Podo-
ben uvelomu listu, ki ga je veter
pozabil odpihati, visi na prepe-
relem deblu ali v grmu ligustra.

USODNA POROKA

Poroka je bila razkošna. Nata-
karji, brezhibna postrežba, sto
pedeset povabljencev, nevesta v
čudoviti poročni obleki po zad-
nji modi, račun za tisoč devetsto
dolarjev...

Tako pravijo tisti, ki so bili na
poroki. Policijski inšpektor iz Sa-
int Petersburga na Floridi je dru-
gačnega mnenja: zanj je poroka
hujska tatvina, edina obtoženka
pa je nevesta Shirley Gordon
Buchanan...

Stroške za sprejem je poravna-
la s ponarejeno kreditno kartico
in na ta način oškodovala resta-
vacijo Madeira Beach za tisoč
sedemsto dolarjev.

Med preiskavo so ugotovili,
da je mlada in sramežljiva pret-
kanka v svoji dosedanj karieri
uporabila več kot dvajset lažnih
imen, navedla pet različnih datu-
mov svojega rojstva in štiri števil-
ke »svojega« socialnega zavaro-
vanja ter na ta način olajšala
prodajalne in druge za tisoče in
tisoče dolarjev. Poroka, ki je bila

maja, je bila zanjo ena največjih
napak. Neljuba usoda jo je dole-
tela prav takrat, ko se je najmanj
nadejala hučega.

Preiskovalci so mimo drugega
dognali tudi to, da je bil ženin
Gregory Buchanan popolnoma
nedolžen.

Najmanjši v Nemčiji

Ljubka hišica na fotografiji
je najmanjši nemški hotel.
Hotelček kot iz pravljice leži
sredi romantičnega mesteca
Amberga, kakih 70 kilometrov
severno od Regensburga. Si-
rok je le dva metra in pol in
ima eno samo sobo s posteljo
za dva.

Danes povsem obnovljena
hiša je sicer častitljive starosti
— sezidali so jo v 18. stoletju.
Hotel se imenuje En'häusl,
stane pa 150 mark na dan.

KLAVIR VELIKAN

Izdelovalci klavirjev dobro po-
znajo preprosto akustično načelo,
da je ton tem čistejši, čim daljše in
tanjše so strune. To je upošteval
trinidesetletni David Klavins,
ki ni maral pri instrumentu, ki ga
je ustvarjal dve leti in pol, žrtvo-
vati prav nič, kar zadeva ton. Na-
stala je velikanska konstrukcija,
ki meri tri metre in pol v višino in
prav toliko v širino, tehta pa dve
toni in pol. Ko so jo v začetku leta
razstavili na frankfurtskem me-
narodnem sejmu instrumentov, se
je vzpenjal visoko nad svojimi ve-
likimi brati (znamk Bechstein,
Fazioli, Bösendorfer). Klavins je z
računalnikom določil najboljše
dolžine in napetosti strun in res
sta čistost zvoka in bogastvo naj-
nižjih tonov naredila velik vtis na
poslušalce.

Zdaj je klavir spet v mojstrovih
delavnicah in čaka na kupca. Težko
ga bo najti, kajti v poštev pride
kvečjemu kakšen častilec čistih
tonov, ki ima precej pod palcem
(klavir stane 332.000 mark) in iz-
redno visoke strope.

Ljubezenske igre na ledu in snegu

Kot bi ga gnala neznana sila, rije težki merja-
sec skozi gozdno podrast. Besen je od ljubosum-
ja. Drug merjasec se je približal njegovemu hare-
mu. Zdaj nima več obstanka. Ves razjarjen nap-
ade gospodar tropa s svojimi močnimi podočniki
kosmatega tekmeca. Po dveh, treh sunkih v hok
tekmec odneha in jo popiha. Vendar pa udarci
ne padajo le pri merjaseh. Tudi pozimi v gozdu
ni miru. Mnoge živalske vrste prav zdaj preveva-
jo spomladanski občutki. Poskrbeti morajo, da
bo naraščaj prišel na svet spomladi, ko je dovolj
hrane. S strmih pobočij je slišati pokanje in tre-
skanje: kozorogi obračunavajo med seboj s svo-
jimi mogočnimi rogovi. Malo naprej, že skoraj v
gozdu, se bodejo gamsi s skrivnjenimi rogovi,
dokler premaganec ne pobriše.

Na srečo minejo ti prepriji v glavnem brez res-
nejših poškodb. Zenitveni boji se ne bijejo na ži-
vljenje in smrt, ampak so bolj športni obredi. Ta-
ko je modro uredila narava, ki nikdar ne zahteva
nesmiselnih žrtv. Zmaga sicer močnejši, vendar
je tekmeu prizanešeno. Zenitovanjski obredi so
zelo izraziti pri pticah. Na primer pri kanjah.
Samci se z akrobatskimi figurami v zraku skuša-
jo prikupiti samicam. Kmalu začnejo tudi rušev-
ci na svojih skritih boriščih oddajati čudne gla-
sove in z našopirjenim perjem plesati. Vse sami-
ce pa stojijo naokoli in gledajo. Kajti pri rušev-
cih izbiračo dame: pred najboljšim plesalcem po-
čepnejo in samo on bo lahko postal oče njihovih
otrok. Le pisani strnad ima parjenje že za seboj.
Samica že dolgo sedi na jajčecih, kmalu bodo na
svet prikukali mladiči.

Pred dnevi sta se Ludvik Rituper in Drago Lulik
napotila nabirati kostanje, pa sta pod drevesom ne-
nadoma zagledala tole družino jurčkov in jo prine-
sli v naše uredništvo.

Foto: N. Juhnov

Večni ogenj v rudniku

Kitajski tisk je pred kratkim objavil, da v enem od rudnikov na
območju Ningsija v osrednji Kitajski gori že leto dni in devet mese-
cev. Požar je izbruhnil 1. januarja 1987, potem ko so rudarji brez-
skrbno zakurili ogenj, da bi se ogreli, vodstvo rudnika pa se ni pravi
čas potrudilo, da bi ogenj pogasili. Požar se je tako razplamtel, da je
zajel 20.000 kvadratnih metrov in ga ni bilo več mogoče pogasiti. Še-
le decembra lani se je oblast Ningsija odločila, da zamašijo rove, v
katerih divja požar, z betonom. Vendar doslej niso storili še nič, po-
žar pa se še kar naprej širi.

Ekologija vodnega odtoka

Da je lahko vodovodni odtok,
zlasti del, ki mu pravimo sifon,
vznemirljiva ekološka niša, še
kako zanimiva za biotehnologa,
najbrž niste pomislili, ko ste ga
zadnjič čistili. Površina cevi je
bogato poseljena s pestro mi-
krobno združbo in ta mikrobni
film je prilagojen ekstremnim,
neredko neprijaznim razmeram.
Vodni tok mikroorganizme sicer
razpisniško oskrbuje s hranljivimi
snovmi in jih spodbuja k obil-
ni rasti v času mirovanja odtoka.

Zato pa je film občasno izposta-
vljen hudim preskušnjam, vroči
tekočini ter mešanici dezinficien-

sov in detergentov. Mikrobi, ki
se prilagodijo tako neizenačenim
in sovražnim pogojem imajo
nedvomno izjemno zanimive
lastnosti. Ti mikrobi ob vseh tr-
doživosti uspejo tudi učinkovito
razgrajevati maščobe, proteine in
ogljikove hidrate. Vse te njihove
sposobnosti bi, drugače izrablje-
ne, predstavljale tudi morebitno
komercialno vrednost. Polimeji,
s katerimi se mikrobi v filmu za-
ščitijo pred toksičnim učinkom
razkužil in detergentov, pa eni-
mi, ki jim omogočajo preživetje,
so nedvomno vredni preučevanja
(Biotechnology Insight, januar
1988).

Mrzlo postaja, pokriti bo potrebno goloto.

Zdravje iz zelišč

»Narite si podplate s česnom in čez dvajset minut hoste imeli v ustih okus po česnu.« pravi Maurice Messegue (66), francoski zeliščarski papež. In dejansko se tako tudi zgodi. Messegue navaja ta presenetljivi primer zato, da bi pokazal, kako občutljive in sprejemljive so naše roke in noge za škodljive snovi, pa tudi za zdravila.

S svojimi zdravili je Messegue zaslovel po vsej Evropi. Sin kmečkega zeliščarja je v hotelu Sonnaln na Katschbergu, kakih 1500 m nad morjem in na meji med deželama Salzburg in Koroško, odprl prvi Messeguejev sanatorij na nemškem območju. »V Avstriji je narava še zdrava,« pravi. Na tem alpskem območju rastejo repuh, pleševci, arnika in gornik, naravna zdravila, ki jih Maurice Messegue uporablja pri kurah čiščenja in obnavljanja organizma.

Zdravilni program traja trinajst dni. Po zdravniškem pregledu določijo način zdravljenja: kopeli rok in nog, masažo, zeliščne kopeli, obkladke na trebuhu, čiščenje limfnega sistema, itd. Kuhinja hotela Sonnaln podpira zdravljenje s shujševalnimi dietami in pravilno prehrano iz lastnega vrta.

Messegue meni, da je sanatorij eden najbolj opremljenih v Evropi. Zdravi živčne bolezni, nespečnost, motnje v prebavi in rane na želodcu, težave v krvnem obtoku in nekatere oblike revme. »Vendar pa z zelišči raka ne moremo zdraviti,« pravi. »To lahko trdi le mazač. Take bolnike moramo poslati specialistu.« Povedal je tudi recept, kako dosežemo visoko starost:

— skušajte uživati le hrano brez škodljivih snovi (na primer umetnih gnojil),

— uživajte mnogo zelenjave, sadja in surove hrane,

— jejte z veseljem,

— pazite na živce: napetosti krajšajo življenje, povzročajo rak,

— vsak večer pijte čaj, sestavljen iz štirih ščepecv cvetov divje pomaranče, dveh ščepecv melise in dveh ščepecv mete.

ŠE ENKRAT:

Kaj spada na kompost

Tovariš Ludvik Tašner iz Križevca pri Ljutomeru se nam je oglasil v pismu in pravi, da smo v juniju pisali o tem, kaj spada na kompost, ni pa izrecno omenjena žagovina. Te je ob vsakodnevem žaganju veliko. Tako je menda nastala dilema, ali sodi žagovina v kompost ali ne.

V knjižici MOJ BIOVRT avtorica Marija Omahen govori o biovrtarjenju in med drugim našteva, kaj spada na kompost. Med številnimi odpadki je omenjena tudi žagovina in lesna volna v manjših količinah, pomešana z zemljo. Seveda na kompost spadajo tudi druge snovi, ki jih lahko narava razkroji.

Varno kolesarjenje

Voznja s kolesom po kolesarski progi je dvakrat varnejša od vožnje po navadni cesti, piše v poročilu o poškodbah kolesarjev, ki jo je pred kratkim objavil British Medical Journal. Samo v Oxfordu se poškoduje 60 kolesarjev na mesec. Tu je v povprečju zelo veliko kolesarjev, študentje se namreč radi vozijo s kolesom na predavanja na univerzi in politehniko.

Ugotovili so, da pride na vsak kilometer navadne ceste 0,9 poškodbe, medtem ko se na kilometru kolesarske steze, ločene od voznega pasu z belo črto, zgodi le 0,4 nesreče. Izkazalo se je, da je več poškodb glave pri kolesarjih kot pri motoristih. Tretjina poškodovanih kolesarjev si je ranila glavo, medtem ko je imelo takšne poškodbe le 15 odstotkov motoristov. Le redki kolesarji (0,7 odstotka od vseh poškodovanih) nosijo čelade. Raziskovalci svetujejo kolesarjem, naj si zavarujejo glavo s čelado za primer, da bi jih podrla prehiteljavajoči motoristi.

BLEDIČNOST NI ZMEROM ZNAMENJE BOLEZNI

Mnogi otroci so bleedi po naravi, ne da bi bili bolni. Blede polt imajo zlasti otroci s svetlimi očmi in pšeničnimi lasmi. Pozimi pa so bledi skoraj vsi otroci, ker so premalo na soncu. Tako v telesu ne more nastati zadosti barvila, ki daje koži zdrav videz. Zoper bledičnost je najboljšo zdravilo gibanje — tudi v mrzlem in mokrem vremenu — in dovolj spanja.

Pri večjih otrocih, morda od 11. leta do konca pubertete, je bledica rada posledica motenj v krvnem obtoku. Te motnje se začnejo pri otrocih, ki so hitro zrasli in so suhljati. Kadar je otrok izredno bled, starši najprej pomislijo, da je slabokrvn. Ta motnja, ki ji zdravniki pravijo anemija, se da prepoznati po rokah, kjer tanke žilice tečejo tik pod površjem kože in niso prekrte z debelo plastjo roževine. Do danes so raziskali različne oblike slabokrvnosti in jo razvrstili na kakih 200 tipov. Najpogostejše imajo otroci anemijo zaradi pomanjkanja železa. Dokler so dojenčki, ki jih mati ne hrani pri pr-

sih, jim jo povzroča enolično prehranjevanje s kravjim mlekom. Otroci postane slabokrvni tudi zato, ker je prebolel več bolezni drugo za drugo. Pri večjih otrocih se slabokrvnost razodeva z glavoboli, šumenjem v ušesih, razpokami v ustnih kotih in mrazenje v prstih. Manj je znano, da anemičnost zelo vpliva na otrokovo sposobnost za koncentracijo in učenje. Zdravnik navadno predpiše železove preparate in svetuje z železom bogato prehrano. Največ železa je v mesu, stročnicah in neolusčenih žitih.

DOBRO JE VEDETI...

Kako ponudimo zelenjavo?

Zelenjava je lahko priloga, predjed ali glavna jed. Včasih jo kuhamo, včasih postavimo na mizo surovo, lepo očiščeno in razporejeno tako, da je paša za oči in želodec. Na jedilnik uvrščamo čim več zelenjave, saj je zdrava in v tem letnem času tudi poceni.

Kuhana zelenjava — zložimo jo na podolgast pladenj, da je lepo urejena in poravnana. Skuhamo na primer por, strožji fižol, blitvo in podobno, nato

prelijemo zelenjavo z omako ali z na maslu ali margarinu prepraženimi kruhovimi drobtinami. Če pripravljamo kuhano zelenjavo v solati, jo lepo razporedimo v skledo in prelijemo z zabelo, nato pa rahlo premešamo, da je ne pomečkamo. Zelenjave nikoli ne prelijemo s toliko omake, da bi bila povsem prekrita. Omake naj bo malo, preostalo pa ponudimo v omračni posebi, da si z njo vsak postreže po okusu.

Surova zelenjava — za predjed ali prigrizek jo ponudimo očiščeno, primerno narezano, zraven pa skodelico pikantne omake (majoneze, smetanove omake, hrenove omake...). Zelenjavo zložimo na plitve krožnike ali pladnje, da so barve ubrane in da je krožnik privlačen na pogled. Če je omizje veliko, razporedimo zelenjavo na več krožnikov, vsakemu povabljenemu pa dodelimo omako v manjšo skodelico.

Sladkorna bolezen prihaja z mrazom

Otroci, ki živijo v hladnih krajih, imajo več možnosti, da zbolijo za sladkorno boleznijo in so odvisni od insulina, ki ga dobivajo, kot tisti, ki živijo bližje ekvatorju. To kaže študija o tej bolezni pri otrocih, ki so jo naredili v 14 državah. Otroci, stari manj kot 16 let, imajo na Finskem, Švedskem, Škotskem, v Kanadi in na Norveškem 15-krat več možnosti, da dobijo diabetes, kot otroci na Kubi, v južni Kaliforniji ali na Japonskem.

Raziskovalci trdijo, da obstaja vidna zveza med povprečno letno temperaturo dežele in pogostostjo diabetesa med otroki, ki živijo v njej. Svarijo pa, da je treba to zvezo razlagati previdno, kajti čisto mogoče vplivajo na pogostejše pojavljanje te bolezni pri otrocih tudi nekateri virusi, prehrana, način življenja in etnično ozadje.

Deset do dvajset odstotkov vseh primerov sladkorne bolezni na svetu je prav te vrste. Najčestje napade otroke, odrasčajoče in mlade ljudi. Njihovo telo kar nenadoma neha izločati insulin.

Epidemiologi težko določajo, koliko je te bolezni na svetu, ne morejo niti ugotoviti, zakaj je ta bolezen ponekod pogostejša kot drugod, ker jim manjka standardiziranih informacij z različnih delov sveta. Leta 1985 pa je mednarodna skupina epidemiologov določila merila, po katerih ugotavljajo pogostost diabetesa. Po teh merilih so zbirali podatke v 21 središčih v 14 državah: v Kanadi, na Kubi, Finskem, v Franciji, NDR, na Nizozemskem, v Izraelu, na Japonskem, v Novi Zelandiji, na Norveškem, Švedskem in v ZDA. Podatki so večinioma za obdobje od 1978. do 1980.

RECEPT ZA VAS

Narastek s kislim zeljem

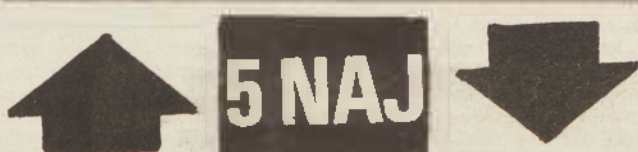
Za 4 osebe potrebujemo: 150 g mesnate prekajene slaninice, 1 kg krompirja, 250 g čebule, sol, poper, 800 g kislega zelja, 2 žlički kumine, 2 žlički majarona, 8 lovorjevih listov, 4 kranjske klobase, 500 g jabolka, 1 žličko sladkorja, 200 g kisle smetane.

Slanino narežemo na kockice. Čebulo lupimo in sesekljamo. Krompir olupimo, operemo in narežemo na kockice. V veliki ponvi segrejemo mast. Najprej prepražimo slanino, nato pa dodamo še čebulo. Premešamo, prepražimo, po 5 minutah pa dodamo tudi krompir. Solimo in popramo, na majhnem plamenu pražimo 10 minut. Ponev odstavimo s štedilnika. Tretjino prepraženih sestavin damo v model za narastke. Kislo zelje malce prerahljamo z vilicami, nato damo polovico zelja na sestavine v modelu. Potlačimo in potresemo z žličko kumine in majarona. Obložimo z lovorjevimi listi in dvema narezanima klobasama. Na to plast damo drugo tretjino prepraženih sestavin, na to pa

spet plast zelja, začimbe in klobase. Olupimo jabolka in jih narežemo na kockice. Zmešamo jih s prepraženimi sestavinami v ponvi in potresemo s ščepecem sladkorja, da zaokrožimo okuse. Porazdelimo v model za narastke. Preljemo s polovico kisle smetane. Narastek pečemo v pečici pri 225 stopinjah 1 uro.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota ob petkih v oddaji 21-232:

1. VRNI SE DOMOV HELENA — Magnet
2. WIENER BLUT — Falco
3. SHE WANTS TO DANCE WITH ME — Rick Astley
4. FEFKA — Prerod
5. ŠOPING IN GRAZ — Rendez-vous

Glasovnice — dopisnice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.

Oddaja nastaja v sodelovanju s hi-fi videostudijem na Kidričevu 21, 69000 Murska Sobota.

Radio Murska Sobota oddaja na UKV 87,6 MHz in SV 648 kHz, oddaja 21-232 pa je na sporedu ob petkih od 18.00 do 19.00.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripis k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 27. oktobra na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Dedek, vse gre gor, cene, plače, pokojnine, le pri tebi se nič več ne premakne. (JAZ)
- Premišljuje, kam bova šla prihodnje leto na dopust. (Bernard)
- Veš, ljuba moja, že dva dni nisem našel nobenega čika. (Bogomir)
- Eni hočejo orožje, drugi pa še poštene metle nimamo. (Janéz)

SESTAVIL MARKO NARAST	NAPACNA VERA HERZUA	POSODICA ZA BRUS ZA KOSO, OSELIK	ZLEZNA BULA ZLEZNAK	SPODNJA SPLOSKEV PRI POSODI	ODŽAGAN KOS DE-BLA, HLOD	NETRNI JOPIC S KAPUCO	INDUSKI PESNIK IN FILOZOF
VRSTA PRAVO KOTNIKA							
NEKDANJA SOVJETSKA UMETNA DRSAKA							
IDEJNI UTEME-LJITELJ							
DANSKI OTOK PRED KOPENHAGENOM					GR. CRKA	ZVLAČNEŽ V OPERI OTHELLO	
IZDELO-VALEC ORODJA							
RIMSKA PETICA		MLAKUŽE					
		STARA FRANCOŠKA GROFLJA					
ELZA VILER		SREBRO	ZNAMKA AKUMULA-TORJEV			AMERIŠKI PISATELJ (ANAGRAM STONE)	TOKOVNI ODJEMNIK PRI TRO-LEJBUSU
PREMO-ČRTNOST							
STRAST, POZELE-NAJE				ORANJE ZORANA ZEMLJA		ERBLJ	PEVEC KERSHAW
DRUGO NAJVEČJE MESTO V KANADI							
DRUGO IME ZA GALICO							
ZUZELKA, KI BOLEČE PIKA					ORIENTAL-SKO BARVLO ZA LAŠE		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: diaskop, Ornetta, bitumen, Ital, SA, čir, Ist, KS, Anet, A, Adana, rama, svarila, tir, ter, vonjava, Onassis.

Ličkanje kuruze

Spet je prišla jesen, čas, ko pospravljamo poljske pridelke in se pripravljamo na zimo. Dandanes nam delo lajšajo stroji, včasih pa so še tako težka dela morali opraviti ročno. Toda čeprav so ljudje bolj trpeli, so se ob marsikaterem delu znali tudi poveseliti. Tako je bilo tudi ob ličkanju kuruze.

Zbrali so se sosedje, znanci in prijatelji. Najprej so kuruzo potrgali, jo naložili na voz in odpeljali domov. Zvečer pa so jo ličkali. Gospodar je prinesel jabolčnik, iz kuhinje pa so zadišale domače potice. Med ličkanjem so nekateri zbijali norčije in čas ji hitro mineval. Če je kdo komu nagajal, so mu za obleko nallučili perje. Nazadnje se je oglasila harmonika in vesela domača pesem. Vse je bilo na nogah. Včasih so plesali vse do jutranjih ur. Nato so utrujeni šli malo počivat, kajti naslednji dan so se morali zbrati pri drugem sosedu in spet se je vse ponovilo.

Tako so se nekoč ljudje veselili, družili in si pomagali. Danes pa slišimo le ropotanje strojev. Brigita Franc, 5. a, OŠ Grad

Lep praznik

V soboto smo krajanje Vidma ob Ščavnici praznovali svoj praznik in 35. praznik občine Gornja Radgona. Slovesno smo predali znamenju nov praznik pri osnovni šoli, v katerem smo učenci pridobili 8 novih učilnic, kuhinjo, jedilnico, knjižnico, 5 kabinetov in pisarne. Tudi jaz sem sodelovala na praznovanju. Najprej sem podeljevala nageljčke, med kulturnim programom pa sem stala pred vzhodom in v rokah držala ključ in škarje, s katerimi je tovarišica Simonovičeva prerežala trak. Zame je bil to res lep praznik. Obljubljam, da bomo šolo kar najbolj čuvali. Polonca Fiala, 4. b., OŠ Videm ob Ščavnici

Razmišljanja ob tednu otroka

Ali sem srečna? Mislim, da sem, saj rada hodim v šolo, se družim s sošolkami in sošolci, čeprav se včasih tudi skregamo. Kot večina otrok tudi jaz preveč rada ne sedem h knjigam, vendar me mama spodbuja, saj mi želi le dobro. Ko pa sem vprašana, ko dobim dobro oceno, je moj trud poplačan. Z mamom sva najboljši prijateljici. Vse si poveva in zaupava, saj mi želi le dobro, da bi bila v življenju srečna. Vesela sem, da imam tako dobro mamo. V naši hiši bomo kmalu dobili dojenčka. Postala bom teta. Dojenčka se zelo veselim, saj ga bom lahko čuvala in vozila na sprehodo. Sedaj, ko je jesen, velikokrat gledam skozi okno, kako se nara-va spreminja. Opazujem fazane, ki iščejo hrano, pse, ki se veselo pod-lijajo naokrog, muce, ki se igrajo... Srečna sem, ker imam lepo otroštvo. Simona Pirc, 7. raz, OŠ Kapela

MOJA SOBA

Večinoma sem v svoji topli, majhni sobici, kjer se dobro počutim; berem knjige, revije, poslušam radio in se zabavam. V sobi je klavir, na katerega zelo rada igram. Zelo sem ponosna, ker imam svojo sobo in da lahko delam, kar hočem. Ko me obiščejo prijatelji, se dosti pogovarjamo, igramo razne igre, se zabavamo in se smejimo. Na zidovih imam posterje pevcev, ki so mi všeč. V njej so omare, na katerih je polno raznih knjig, okrasov itd. Na eni strani so vrata, na drugi pa okno, ki mi daje dovolj svetlobe, da se lahko učim. Ko je okno odprto, me pride obiskat muca, ki mi ne da miru. Pri oknu imam posteljo in mizo, ki je včasih tudi razmetana. Pri vratih imam obešene loparje, s katerimi sem v počitnicah in prostem času rada igrala. V sobi sem zelo rada, ker imam tam največ miru. Želela bi, da bi moja soba ostala takšna, kot je in da bi še dolgo uživala v njej! Darja Mataič, 7. a, OŠ Dobrovnik

Spomin na zadnje osnovnošolske počitnice — Narisal Igor Banfi, 1. raz. SCTPU M. Sobota.

Medved

V zelenem gozdu medved živi, debel in rjav vso zimo prespi.

Jeseni pa debeluhar požrešen, nenasiten se v brlog zakotali, do pomladi se ne prebudi.

Mateja Zver, 4. raz., OŠ ODRANCI

Opravila sem kolesarski izpit

Ko smo se začeli pripravljati na kolesarski izpit, smo dosti vadili. Vsi smo se veselili. Tri dni smo imeli vožnjo. Prišla je sredo. Ta dan smo bili vsi zaskrbljeni. Ob tridesetih na deset smo že morali biti pri šoli. Ko smo se vsi zbrali, smo morali v učilnico. Tovarišica Majda Černi nam je razdelila testne pole. Reševali smo jih dvajset minut. Potem smo odšli na igrišče. Tam smo se igrali razne igrice. Čez nekaj časa smo spet zbrali v razredu. Tovarišica nam je povedala, da smo vsi naredili. Bili smo veseli. Potem nam je prebrala število točk. Imela sem vse možne. Začela se je vožnja. Ko sem vozila, me ni bilo nič strah. Povedali so mi, da nisem naredila nobene napake. Bila sem vesela. Tistega dne še nismo dobili izkaznic, ampak drugi dan. Tudi vožnjo smo vsi uspešno opravili. Zdaj sem zelo srečna, ker sem naredila kolesarski izpit in da mi ga ni treba delati še enkrat. Bojana Gelt, 4. raz., OŠ ODRANCI

Združeni za mir

Uši otroci ne živijo tako lepo kot mi. Pomahod so vojne, ljudje se borijo za boljše življenje. Pri nas je mir. V miru se lahko najdemo, se mo-rijemo in v miru lahko spimo. V miru se lahko igramo, hodimo na sprehod in se podimo po travnikih in gozdovih. Zvečer se lahko v miru umijemo in gledamo televizijo. Na jugo Afriki ni tako. Tam se ne prestanjo vojne, ne morejo spati, pogosto morajo v skrališča. Uši, dan je veliko ljudem, tudi 43 let smo v miru.

Želim si, da bi otroci živeli kot mi. Uši ljudje na svetu naj bi živeli kot mi.

Boštjan Bertonjaj, 3. a,

OŠ Radenci

P.S.: Boštjan je za ta prispevek prejel priznanje in nagrado na republiškem natečaju Rdečega križa Slovenije na temo Združeni za mir. Saj mu lahko še mi čestitamo, mar ne?

DEDEK IN BABICA

Dedek in babica živita na Ivancih. Dedek je star 74 let, babica pa jih ima 68. Dedek je sodar. Dela sode za vino in kadi. Zdaj, ob trga-tvi, ima polne roke dela. Na dvorišču ima dosti sodov.

Babica je gospodinja. Doma kuha in pospravlja, krmi svinje in dela na polju. Babica in dedek sta delavna. Babica je bolna. Večkrat jo boli glava. Večkrat grem k njim na obisk. Pomagam v hlevu pri ži-vini. Tudi v kuhinji rad pomagam. Včasih prideta k nam v Mursko Soboto.

Želim, da bi bila zdrava in srečna med vnuki.

Dimitrij Benkovič, 7. raz,

OŠ Prekmurske brigade

Murska Sobota

Pomagamo, delamo...

Bil je lep jesenski dan. Učenci 4.b razreda smo se napotili pomagat pospravljat sladkorno peso. Na njivi smo se razporedili v vrste, začeli puliti, čistiti, obrezovati in metati peso na kupe. Med seboj smo kar tek-movali, kdo bo hitrejši. Ko smo z delom končali, nas je gospodinja po-stregla z dobrimi jabolčnimi pogačami in jabolčnim sokom. Ta dan mi je bil zelo všeč, ker me spominja na domačijo pri babici.

Utrujeni in zadovoljni, da smo opravili koristno delo, smo se vrnili domov.

Alenka Premuš in Miro Kolbl, 4.b

OŠ Ivan Cankar Ljutomer

Pričevanje naših misijonarjev — Janez Puhan

SKRIVNOST MALGAŠKE GROBNICE

Raje imam, da me preganja razbesnel vol kot lastna vest. (Rek z Madagaskarja)

Eden od dvajsetice slovenskih misijonarjev, ki dobro poldrugo de-setletje opravlja svoje poslanstvo na otoški državi vzhodno od afriške ce-line v Indijskem oceanu, večkrat pove: »Če si pevec in glasbenik, si že pol Malgaša; če si športnik, imaš mladino za seboj.« Janez Puhan iz Bogojine, s katerim se še enkrat srečujemo, pritrjuje, rekoč: »Malgaši radi pojejo in plešejo in to pogrešam v slovenskih cerkvah. Naši verniki so bolj gledalci, medtem ko na Madagaskarju sodelujejo vsi navzoči. Eni prinesejo knjigo evangelijev, drugi pesmarico in pojejo, tako da me včasih bolijo ušesa.« Izvirne so tamkajšnje pridige, ne v tem slogu (kot pri nas!), da duhovnik oz. pastor nagovarja ljudstvo, ki zgolj posluša, ampak v obliki dialoga, pogovora z zbranimi domačini. »Sprasujem jih, oni odgovarjajo in tudi sami kdaj pa kdaj kaj vprašajo. Če se primeri kaj smešnega, se na glas zasmejejo. Skratka, ves obred je pester in zelo neposreden.«

ČUT OBČESTVENOSTI IN PRIROJENO GOVORNIŠTVO

Bogojinski misijonar skrbi za 18 župnij, ki se raztezajo na ob-močju za pol Slovenije. Živi sicer v mestu (Fara'angana), od koder vsak teden zahaja na podeželje. »Ponavadi grem v petek in se vracam v ponedeljek ali torek, saj je ob sobotah in nedeljah naj-lažje dobiti ljudi. Če pa je kak-šno izredno delo, ostanem tudi po dva tedna, mesec dni. Pone-kod imamo za ta namen manjša zavetja, druge nam domačini omogočajo bivanje v svojih lese-nih kolibah; te so resda polne podgan, ščurkov in podobne go-lazni, vendar se nekako privadiš.« Sicer pa so prebivalci Ma-dagaskarja zelo občestvena bitja. Vse se dogaja v skupnosti in za-sebnega življenja skoraj da ne poznajo. Vsi običaji, navade, obredi — naj gre za krst, poroko, karkoli — so skupni. Vselej po-menijo praznik za vso župnijo oz. cerkveno občestvo. So kot ne-ke vrste družinsko dejanje. Po-dobno je z ekumenizmom. »Otok šteje kakih deset milio-nov prebivalcev; pet milijonov je kristjanov, od tega je polovica katoličanov in polovica pro-stantov. V številnih družinah so mešanici veroizpovedi, kar ne povzroča nobenih problemov. Ob nedeljah gre vsak v svojo cer-kev. Ko pa je pogreb, so zbrani vsi vaščani in med bedenjem iz-menjaje pojejo katoliške in pro-testantske pesmi. Katoliški in protestantski misijonarji odlično sodelujemo in tako sva recimo s pastormem v vasi, kjer sem prej

delal, marsikaj skupaj opravila; pa če je šlo za gradnjo pošte, bol-nice ali kaj podobnega.« Malga-ši so kot Judje po starozaveznem izročilu — z različnimi plemen-skimi navadami in verstvi (ani-mizem) —, pa hkrati odprti za evangelij in krščanstvo. Gotovo pa je njihova poglobljena značil-nost (bolje sposobnost), če ne kar umetnost — govornišvo. Pu-han, ki je doslej zbral in zapisal kakih 300 pregovorov in šeg (re-cimo ob nosečnosti, rojstvu, obrezi, poroki, smrti in drugih priložnostih) med približno 300 tisoč pripadniki plemena Antea-ki, meni, da so domačini rojeni govorniki. »Prava umetnost je znati veliko ljudskih modrosti in jih uporabljati v govorih, naj bo političnih, cerkvenih ali kakšnih drugih. Zato se jih moramo tudi misijonarji učiti in vsaj enega vplesti v vsako pridigo. Pregovo-rov je še in še in v njih tiči vsa malgaška filozofija. Eden značil-nejših, ki ga uporabljamo, ko jih navdušujemo, naj delajo in naj ne bodo fatalisti, se glasi: Bog ne pomaga tistemu, ki je len in za-span. Torej: najprej si prizadevaj sam in bog ti bo pomagal. Spet drugi pravi: Če v želodec ni nič, je tudi duša zbegana. Ali pa tale: Raje imam, da me preganja raz-besnel vol kot lastna vest.« Da bi to pregovorno zakladnico objavil v knjižni obliki, naš misijonar še ni razmišljal. Res pa je, da se po-časno spreminja in izgublja.

ŽIVETI PO NAČELU FIHAVANA-NA

Med ogledovanjem slik, ki jih

je ob zdajšnjem obisku prinesel v domovino, se pogled ustavi na skupinskem posnetku z malgaški-mi otroki. Lepo so oblečeni, malo-ne kot evropski. Puhan: »Veliko dajo na obleko, zlasti ob nedeljah in praznikih. Raje so lačni, kot da bi bili slabo oblečeni, čeprav so si-ter njihova oblačila — predvsem zavoljo podnebnih razmer (ves čas je toplo) — zelo skromna.« Kako pa je s procesom opismenjevanja, sprašujemo sobesednika. »Polovi-ca otrok na Madagaskarju ne ho-

Materializirana pomoč misijonarjev črni celini

di v šolo, četudi so leta 1975 raz-glašali: šola v vsako vas. Na hitro so odpirali šole, nastavljali učite-lje in še marsikaj, potem se je iz-kazalo, da ni denarja za plače, za vzdrževanje in upravljanje. V veči-ni primerov so šole po vaseh propadle. Čedalje več je mladih, ki so nepismeni. V tem pogledu si cer-kev, predvsem sestre, ki v Fara-fangani učijo brati in pisati kakih 1600 mladih, zelo prizadeva. Or-ganizira še opismenjevalne tečaje za otroke in odrasle.«

Svojestrana posebnost Madaga-skarja je malgaška grobnica. »Vse tukajšnje življenje se v bi-stvu vrti okrog te grobnice. Za ru-jca je zanimivo, da so najlepše stavbe na otoku prav družinske grobnice; zidane so, medtem ko so domovanja domačinov lesena. Malgaši namreč verujejo v pos-mrtno življenje in cilj slehernega

je, da bi tako živel na zemlji, da bo vreden večnega življenja skupaj s predniki. To pa doseže le, če je pokopan v družinski grobnici. Gre za mogočo zgradbo, ki stoji v vsa-ki vasi in kamor polagajo mrlice kot štruce v pekarni. Prej ko ne-koga pokopljejo v grobnici, se o tem posvetojuje kralj in njegovi svetovalci. Če je bil recimo pokoj-nik čarovnik in je zastrupljal lju-di, bodo njegovo truplo vrgli v gozd, da ga divje zveri raztrgajo. Domačini se zelo bojijo izobčenja

je, da bi tako živel na zemlji, da bo vreden večnega življenja skupaj s predniki. To pa doseže le, če je pokopan v družinski grobnici. Gre za mogočo zgradbo, ki stoji v vsa-ki vasi in kamor polagajo mrlice kot štruce v pekarni. Prej ko ne-koga pokopljejo v grobnici, se o tem posvetojuje kralj in njegovi svetovalci. Če je bil recimo pokoj-nik čarovnik in je zastrupljal lju-di, bodo njegovo truplo vrgli v gozd, da ga divje zveri raztrgajo. Domačini se zelo bojijo izobčenja

Najbrž je oh slednjem smotr-n pomislek, če ni kateri od tamkajš-njih običajev, šeg, izročil v popol-nem nasprotju z vrednotami, ki jim jih poskušajo posredovati ev-ropski misijonarji. Pomurski ro-

jak zatrjuje, da na kaj takega v 17. letih misijonarjenja še ni nale-tel. »Resda je v nekaterih njihovih navadah dokaj sebičnosti, nespo-štovanja človekovega življenja, to-da če jih tega očistimo, so kar sprejemljive in je treba na njih graditi. Poznam pa neke vrste pri-sego, ki je skregana ne samo z zdravo pametjo, marveč sploh z ljubeznijo do bližnjega. Če je de-nimo posameznik obdolžen, da je koga zastrupil ali storil kakšno podobno dejanje, ga na nekaterih območjih primorajo, da prisé-že. Včasih mu dajo piti strup, da bi ugotovili njegovo krivdo oz. ne-dolžnost. Če je kriv, mu bo strup škodil, če ni, bo pač ostal živ.« Puhan pojasnjuje, da so tu in tam po vaseh na podeželju še vrači, ki poznajo zdravilna zelišča in po-magajo ljudem. Zavoljo prodora evropskega zdravstva z zdravili pa so čedalje manj cenjeni in tonejo v pozabo. Nekoč so bili sicer edini, ki so skrbeli za zdravje ljudi in menda kar uspešno. Vzemimo le zdravljenje s kininom, ko še niso poznali tablet proti malariji (klo-rokina in sorodnih). Uporabljali so zdravilna zelišča zoper diarejo, gliste in druge vrste bolezni, ki razsajajo na otoku.

NEVARNOSTI MISIJONAR-SKEGA POSLANSTVA

Ko rojak iz Bogojine izpove, da tamkajšnji zdravniki raje ostajajo v urbanih, civiliziranih središčih in nočejo »službovati« na podeželju oz. se raje, kot da bi zdravili po vaseh, ukvarjajo s kakšnim drugim poslom v me-stih, se ne hote porodi primerjava z našo pokrajino. Z njo je bogo-jinski misijonar v stalnih stikih — pisnih in celo po telefonu. Pripoveduje o izjemno slabi in-frastrukturi (predvsem ceste), ki je ena vzrokov gospodarske kri-ze; pridelki so, kupcev zaradi slabih prometnih povezav ni in razumljivo, da so temu primerno draga živila (sol, olje, sladkor), ki jih potrebuje podeželsko ljud-

stvo. Z zadoščenjem pripomni, da mu je pred letom dni uspelo dobiti terensko vozilo (džip), ki ga s pridom uporablja — za pre-voze ljudi, blaga, gradbenega materiala. Končno se ustavimo pri nevarnostih, ki v daljnem tu-jem svetu prežijo na misionarja. Puhan: »Kdor hoče v misijone, mora biti zdrav, kajti razmere, v katerih živimo in delamo, so tež-ke. Na našem območju je vlažno in vroče podnebje; veliko je ba-cilov, virusov in ni čudno, če se česa nalezesh. Tako sem recimo čez noč oglušel na obe ušesi; eno se je kasneje na srečo odprlo, drugo pa ostalo zaprto. Kljub zdravniškemu posegu ni bilo po-moči. Zdravniki tudi niso mogli ugotoviti vzroka, zakaj je uničen slušni živec. Moji verniki so seveda odkrili, da me je nekdo za-strupil, in so v ta namen v skladu z animističnim običajem opravili daritev prednikom in bogu stvar-niku, da bi se mi sluh povrnil. Razumljivo, da ni nič pomagalo, a vsceno sem bil vesel njihove pozornosti in prizadevanja, da bi bil zdrav in ostal med njimi. Drži pa, da sem bil tudi v življenjski nevarnosti, ko me je skušal napa-sti eden ponorelih domačinov, ki je že dalj časa strašil po vasi. Do-mišljal si je, da je lastnik koč, v kateri sem bival in da mu moram plačati najemnino. Hotel me je ubiti, vendar so mu vaščani to preprečili. Kolikor vem, je kas-neje žalostno končal — kot vsi njemu podobni.«

Janez Puhan iz Bogojine se bo kmalu spet vrnil na Madagaskar, kamor dobiva Družino, Ognjiš-če, Misijonska obzorja, Katoliški glas iz Gorice, Našo luč iz Celov-ca, sobotno Delo s prilogo in tu-di Mladino. Malgaški časopisi večkrat omenjajo Jugoslavijo in Slovenijo in tako je recimo novi-ko o ljubljanskem procesu zoper četverico objavil najbolj bran-tednik Le Croix (Knjiž). Presene-čenje je bilo popolno.

Branko ŽUNEC

Prihodnjic: Portret misijonarja Jože Šomna, ki deluje v Zairu.

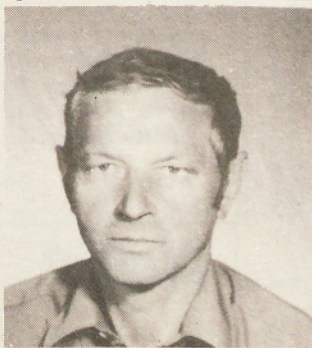

ŠPORTNI OBRAZI

Karel Turner — petdesetletnik

Te dni je praznoval visok življenjski jubilej — petdesetletnico — dolgoletni strelski delavec in tekmovalci Karel Turner iz Murske Sobotice, zaposlen pri SGP Pomurje kot vodja materialnega poslovanja v tesarskem obratu. Gre za neumornega entuziasta, ki je s svojim delom veliko prispeval, da se je strelski šport prebil v sam slovenski vrh.

S strelstvom se je začel ukvarjati s petnajstim letom v mladinski organizaciji Turapolje v Murski Soboti, kasneje je tekmoval za SD Boris Kidrič Murska Sobotica, sedaj pa nastopa za SD Noršinci. V svoji dolgi tekmovalni karieri je bil desetkrat občinski prvak, sedemkrat je osvojil občinsko in trikrat regijsko zlato puščico. Postavil je štiri občinske rekorde z malokalibrsko in vojaško puško. Nastopal je za republiško mladinsko in člansko reprezentanco. Leta 1967 je postal republiški prvak v streljanju z malokalibrsko puško. Na državnem prvenstvu v streljanju z vojaško puško je leta 1958 zasedel četrto mesto. Leta 1960 se je posvetil delu z mladimi. V tem času je vzgojil vrsto dobrih strelcev, ki se uveljavljajo na republiškem in državnem prvenstvu. Za svoj največji mentorski uspeh šteje drugo mesto pionirjev Noršincev na državnem prvenstvu lanskega leta. Poleg strelstva se je Karel Turner precej časa ukvarjal tudi z nogometom. Kot pionir in mladinec je igral za NK Mura v

Murski Soboti, kasneje pa je uspešno nastopal za NK Graficar v pomurski, conski in drugi republiški ligi. Nekaj časa je tudi treniral pionirje in mladince NK Graficar. Ima namreč končan tečaj za instruktorske strelstva in nogometna. Trenutno je predsednik tehnične komisije pri Občinski strelski zvezi v Murski Soboti, republiški sodnik in predsednik nadzornega odbora SD Noršinci.

Za svoje dolgoletno uspešno delo je prejel številna priznanja. Tako se ponaša z občinsko zlato plaketo, srebrno plaketo SZ Slovenije, plaketo SGP Konstruktor, plaketo TKS Murska Sobotica, srebrnim znakom ZSMS Murska Sobotica, zlato plaketo SZ Slovenije in državnim odlikovanjem redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Ob jubileju mu želimo še veliko športnih uspehov in zadovoljstva.

Feri Maučec

STRELSTVO

Noršinci premagali Celje

V drugem kolu tekovanja v prvi republiški strelski ligi so Noršinci premagali Celje s 1467:1451 krogi. Najboljši posameznik je bil Branko Bukovec s 373 krogi pred Janezom Horvatom, 369, Ljubom Špindlerjem, 364 in Marjanom Madjarjem, 361 krogov.

Strelci Noršincev so sodelovali na tekovanju v streljanju z zračno puško za pokal STT in zlato diablovo v Trbovljah in med 18 ekipami iz Slovenije zasedli drugo mesto s 1473 krogi. (Špindler 372, Horvat 371, Bukovec 369 in Turner 361). Na tekovanju posameznikov je Ljubo Špindler s 464 krogi zasedel četrto, Janez Horvat pa s 458 krogi sedmo mesto.

Noršinci pred Jovom Jurkovičem

V pomurski, občinski A in B strelski ligi Murska Sobotica je bilo na sporedu tretje kolo. V pomurski ligi vodita ekipa Noršincev in Jovo Jurkovič iz Vidma s po 6 točkami pred Tišino, Panonijo in Muro (po 2 točki). Med posamezniki vodi Bukovec (Nor.) s 1128 krogi pred Pertocijem (Tiš.), 1125, in Špindlerjem (Nor.), 1106 krogov. V občinski A ligi vodijo ekipe Gančani, Graficar in ABC MI s po 6 točkami pred Lovcem, 4 točke. V občinski B ligi je na prvem mestu druga ekipa Noršincev s 50 točkami pred drugo ekipo Tišine, 49, in tretjo ekipo Noršincev, 44 točk. V občinski pionirski ligi Murska Sobotica pa vodi ABC MI s 30 točkami pred Krko iz Salovec, 28, in Noršinci, 24 točk.

NOGOMET

VISOKA ZMAGA MURE

V devetem kolu slovenske nogometne lige je soboška Mura gostila Vozila iz Nove Gorice in jih premagala z visokim rezultatom 4:0. Sobočani so navdušili z akcijami, iz katerih so padli zadetki. Pred okrog 400 gledalci je sodil Jakošček iz Maribora. V naslednjem kolu igra Mura zopet doma z mariborskim Kovinarjem.

V tekovanju območne slovenske nogometne lige vzhod je Naf-ta doma premagala Pekre z 2:1. Strelca golov sta bila Dovečar in Pintarič. Veržej pa je v gosteh igral s Papirničarjem neodločeno 1:1. Gol za Veržej je dosegel Oršoš. Mladinci Mure so v prvenstveni tekmi območne lige premagali Pohorje s 5:1.

ROKOMET

Poraza Bakovec in Polane

V šestem kolu tekovanja v prvi republiški moški in ženski rokometni ligi sta pomurska ligaša ostala praznih rok. Bakovec je doma premagal Šostanj z 20:18. Strelci za Bakovec: Horvat 6, Katona 4, Kozelj 3, Žugelj, Zalodec, Smodiš, A. Lovenjak in S. Lovenjak po enega. Rokometnaša Polane pa so v Izoli izgubile s Ferrotehno s 27:33. Strelke za Polano: S. Hozjan 11, Šernek 5, Bačvič 4, M. Hozjan 3, Zoldoš in Lacković po 2. V naslednjem kolu igrajo Bakovci s Prulami v gosteh, Polana pa z Olimpijo v Murski Soboti.

V tekovanju druge republiške moške rokometne lige je Radgona v pomurskem derbiju premagala Toko iz Črenšovca s 31:21. Najboljši strelci: Merčnik 13, Čajnar 5, Perkič, Srt in Grah po 3 za Radgona ter Švec in Gerič po 5, Šernek in Prša po 4 za Toko. Krog pa je premagal ptujsko Dravo s 27:22. Strelci za Krog: Varga, Lukač in Meolic po 5.

ODBOJKA

Tokrat popoln uspeh

V nadaljevanju prvenstva v prvi in drugi republiški moški in ženski odbojarski ligi so pomurske ekipe dosegle popoln uspeh. V tekovanju prve republiške lige za moške je Agroploj Ljutomer doma premagal Šempeter s 3:2 ter prvič zmagal. V naslednjem kolu igra Agroploj Ljutomer zopet doma z Mislino.

V tekovanju druge republiške odbojarske lige za moške je Pomurje iz Murske Sobotice na Ravnah premagalo Fužinarja s 3:1 in tretjič zaporedoma. Uspešne so bile tudi odbojarske Pomurja, ki so premagale Fužinarja prav tako s 3:1. V naslednjem kolu igra ekipa Pomurja doma z ekipama Črne.

Olimpijske igre invalidov

Srebrna medalja za Kocmuta

V Seulu so bile končane 8. olimpijske igre invalidov, na katerih je v 15 panogah nastopilo več kot 3400 športnikov invalidov iz 65 držav. Iz Jugoslavije je bilo 32 tekmovalcev, med njimi tudi Rudi Kocmut iz Gornje Radgone. Kocmut je bil odličen v teku na 1500 m, zasedel je drugo mesto in s tem osvojil srebrno medaljo.

ŠPORTNI RIBOLOV

Mura in Božič

V okviru praznovanja 30-letnice RD Maribor je bilo mednarodno tekovanje v športnem ribolovu. Sodelovalo je 28 ekip iz Jugoslavije in Avstrije. Ekipno je zmagala DO Mura Murska Sobotica — sekcija za športni ribolov, med posamezniki pa Mirko Božič (Mura), Miha Petek (Radgona) je bil tretji. Tekovanja so se udeležili tudi ribiči iz pobratene Kraljeva.

PRL — moški

REZULTATI — 5. in 6. KOLO

Bakovci:Mladinec 27:21

Polet-krog 24:31

Videm:Razkrižje 31:32

Bistrica:Polana 29:21

Krog:Bakovci 22:25

Polana:Polet 20:23

Videm:Bistrica 25:29

Razkrižje:Mladinec 33:35

Polana:Razkrižje 29:24

Mladinec 6 5 0 1 191:129 10

Bakovci 6 5 0 1 177:146 10

Krog 6 5 0 1 179:157 10

Razkrižje 6 3 0 3 194:189 6

Bistrica 6 3 0 3 152:153 6

Polana 6 2 0 4 146:165 4

Polet 6 1 0 5 127:189 2

Videm 6 0 0 6 150:188 0

PNL

REZULTATI — 9. KOLO

Lipa:Cankova 3:3

Bakovci:Črenšovci 1:1

Dokležovje:Mladost 6:1

Beltinka:Turnišče 1:1

Polana:Tišina 1:1

Renkovec:Dobrovnik 2:3

Beltinka 9 6 1 2 18:6 13

Črenšovci 9 4 4 1 15:13 12

Tišina 9 4 3 2 14:11 11

Dobrovnik 9 4 3 2 15:16 11

Turnišče 9 4 2 3 21:12 10

Dokležovje 9 4 1 4 13:16 9

Lipa 9 3 3 3 17:21 9

Renkovec 9 4 0 5 15:17 8

Polana 9 3 1 5 22:19 7

Cankova 9 1 4 4 18:24 6

Bakovci 9 1 4 4 10:16 6

Mladost 9 1 4 4 18:25 6

I. MNL MS

REZULTATI — 9. KOLO

Rakičan:Šalovec 1:1

Tešanovci:Tromejnik 2:7

Ljutomer:Bratanci 5:0

Puconci:Rogašovci 3:3

Gančani:Izakovci 1:0

Čarda:Radgona 5:3

Izakovci 9 7 1 1 30:8 15

Ljutomer 9 7 1 1 23:7 15

Rogašovci 9 5 3 1 27:16 13

Tromejnik 9 5 2 2 27:15 12

Puconci 9 4 2 3 19:20 10

Bratanci 9 4 2 3 12:14 10

Gančani 9 4 1 4 16:18 9

Čarda 9 2 4 3 15:15 8

Rakičan 9 2 3 4 14:19 7

Šalovec 9 1 2 6 13:27 4

Tešanovci 9 0 3 6 9:32 3

Radgona 9 0 2 7 10:24 2

I. ONL Lendava

REZULTATI — 8. KOLO

Odranci:Nedelica 0:0

Kobilje:Lakoš 1:1

Mostje:Nafra B 1:3

Bistrica:Hotiza 1:1

Panonija:Petišovci 1:1

Lakoš 8 5 1 2 11:11 11

Hotiza 8 3 4 1 15:7 10

Odranci 7 4 1 2 18:9 9

Bistrica 8 3 3 2 14:12 9

Kobilje 7 3 2 0 12:8 9

Nedelica 7 2 5 0 12:7 8

Mostje 7 3 1 3 19:18 7

Nafra B 8 2 1 5 10:15 5

Petišovci 8 2 1 5 10:17 5

Panonija 8 0 3 5 7:21 3

II. MNL MS

REZULTATI — 8. KOLO

Vrelec:Apac 1:7

Križevci:Pušča 0:1

Bogojna:Grad 1:4

Hodoš:Prosenjak 0:0

Serdica:Selo 2:2

II. ONL Lendava

REZULTATI — 8. KOLO

Zvezda:Olimpija 1:1

Žitkovci:Kapca 1:1

Žitkovci 7 4 2 1 31:9 10

Gračar 6 3 3 0 12:6 9

Olimpija 7 2 3 2 17:16 7

Zvezda 6 1 1 4 8:20 3

Kapca 6 1 1 4 6:23 3

HOKEJ NA TRAVI

ABC Pomurka jesenski prvak

Končano je bilo prvenstvo Slovenije v hokeju na travi — jesenski del. Šesti, sklepni turnir je bil v organizaciji radgonskega Mejnika, ki se je odlično izkazal. Rezultati — Mejnik:Lipovci 0:6, ABC Pomurka:PIC Maribor 6:0, Lipovci:PIC Maribor 8:0, ABC Pomurka:Svoboda 2:0 in Mejnik:Svoboda 1:6.

ABC Pomurka	8	7	1	0	31:1	15
Lipovci	8	6	1	1	35:7	13
Svoboda	8	4	0	4	7:31	8
PIC Maribor	8	2	0	6	19:12	4
Mejnik	8	0	0	8	7:48	0

L. Z.

—ATLETIKA—

GRABAR ZA ROZMANOM

Ob 101-letnici bolnice je bil v Celju tek, na katerem je sodeloval tudi član AK Pomurje iz Murske Sobotice Geza Grabar in se lepo odrezal. V konkurenci članov na 21 km je s časom 1:10:57 zasedel drugo mesto. Zmagal je domačin Stane Rozman.

—JUDO—

Nemčeva peta

V Boru je bilo državno prvenstvo v judu za mladince. Sodelovali sta tudi članici Judo Partizana Murska Sobotica Simona Nemec in Zdenka Verban. Nemčeva je bila v kat. do 48 kg peta, Verbanova pa v kat. do 61 kg šesta. Na tekovanju je Stanko Šarkanj iz Murske Sobotice položil izpit za zveznega sodnika.

T. K.

—KEGLJANJE—

Sobočani četrti

Na Ptuj je bilo republiško prvenstvo slepih in slabovidnih v kegljanju. Ekipa Murske Sobotice (Maučec, Vajndorfer, Peček in Gomhoc) je zasedla četrto mesto.

T. K.

—MOTOKROS—

Rogan brez konkurence

V Sotini na Goričkem je bila dirka pionirjev do 12 let v motokrosu. Tekmovali so v treh skupinah. Zmagal je osemletni Oliver Rogan iz Sotine, ki je bil najboljši kar v štirih posameznih vožnjah. S svojim motorjem (60 ccm) je premagal celo tekmovalce, ki so tekmovali z motorji do 80 ccm. Željko Rogan je bil šesti.

JUBILEJI

Trideset let ŠSD Enotnost Beltinci

Solsko športno društvo Enotnost na OŠ 17. oktober Beltinci letos praznuje 30-letnico delovanja. V okviru tega jubileja so se že začele aktivnosti, ki bodo trajale vse leto. Ta jubilej pa je tudi povezan z 10-letnico nove osnovne šole v Beltincih.

Na pobudo Petra Štraja, takratnega učitelja telesne vzgoje, so pred tridesetimi leti na OŠ Beltinci ustanovili FABOŠ — Fizikalni aktiv beltijske osnovne šole, ki se je kasneje preimenoval v ŠSD Enotnost. V začetku je društvo gojilo le rokomet in atletiko, pozneje orodna telovadba, nogomet in odbojko, v najnovejšem času pa organizirajo aktivnosti v rokometu, nogometu, odbojki, košarki, atletiki, strelstvu, gimnastiki, namiznem tenisu in šahu. V ŠSD so vključeni vsi učenci, letno pa opravijo okrog 600 ur vadbe, organizirajo 250 medoddelčnih, medrazrednih, prijateljskih in prvenstvenih tekem. Večkrat so bili organizatorji sektorskih, občinskih, medobčinskih in republiških tekmovalij. Da bi zajeli vse učence v določene aktivnosti, so se vključili v tekmovalja za športno značko druge in tretje stopnje.

NAMIZNI TENIS

DVE ZMAGI SOBOČANOV IN VODSTVO NA LESTVICI

Sobočani so bili uspešni tudi v drugem kolu tekovanja v drugi zvezni ligi, ko so doma slavili dve zmagi. Zlasti pomembna je bila zmaga proti enemu od favoritov za prvo mesto, Industrogradnji iz Zagreba, ki so jo po veliki borbi odločili v svojo korist. Najzlažnejša za zmago sta mladi Unger, ki je neprisiljivo dosegel dve zmagi, najpomembnejša pa je tista, ko je pri rezultatu 4:4 premagal zanj vedno neugodnega Mehmedoviča — in velik borec Gašić, ki je prav tako prispeval dve zmagi. Kuzma je igral indisponirano, daleč pod svojimi možnostmi, in prispeval le eno zmago, pri gostih pa je bil državni mladinski reprezentant Atiković premočan za domačine. V drugem srečanju s Kvarnerjem z Reke, ki letos nastopa brez Stipančiča, pa so Sobočani gostom prepustili le dva seta, kar je dokaz njihove premoči in razlike v kakovosti. Po drugem kolu so Sobočani tako prevzeli vodstvo z 8 točkami, pred Industrogradnjo ter Strojno Maribor, ki jih imata po 6. V naslednjem kolu igrajo v gosteh s Partizanom Bjelovar ter Mundusom v Varaždinu.

Rezultati: SOBOTA — INDUSTROGRADNJA 5:4 (Unger — Atiković 1:2, Gašić — Mehmedović 2:1, Kuzma — Baniček 0:2, Gašić — Atiković 1:2, Unger — Baniček 2:0, Kuzma — Mehmedović 2:0, Gašić — Baniček 2:1, Kuzma — Atiković 1:2, Unger — Mehmedović 2:0); SOBOTA — KVARNER 9:0 (Gašić — Škrpacić 2:0, Kuzma — Bačić 2:0, Unger — Čapan 2:0, Kuzma — Škrpacić 2:0, Gašić — Čapan 2:1, Unger — Brleković 2:0, Kuzma — Čapan 2:0, Unger — Škrpacić 2:0, Gašić — Brleković 2:1).

V A republiški ligi so Radgončani tudi iztržili dve pomembni zmagi — ob dobri igri Ribariča in Kusa ter slabi Orija, ki si je privoščil kar tri poraze — povedati pa je treba, da je Kemičar nastopil brez svojega najboljšega igralca, Radgona je s 6 točkami trenutno na drugem mestu. Sobočani so v B ligi s težavo premagali Krško, ko so vsi doživeli poraz z najboljšim gostom Pranjčcem in so s 6 točkami na drugem mestu.

Rezultati — A liga: RADGONA — INGRAD 6:3 (Ribarič 3:0, Kus 2:1, Ori 1:2); RADGONA — KEMIČAR 7:2 (Ribarič 3:0, Kus 2:1, Ori 2:1); B liga: SOBOTA — KRŠKO 6:3 (Gerendaj 2:1, Županek 2:1, Veron 1:0, Šarabec 1:1).

M. U.

KOSARKA

TRIJE PORAZI

V nadaljevanju tekovanja v prvi republiški ženski košarkarski ligi je Comet v Slovenskih Konjicah premagal Pomurje iz Murske Sobotice s 67:49. Strelke za Pomurje: Borčeva 20, Drožinova 14, Broderjeva 7, Friščičeva 6 in Ciganova 2. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z Marlesom iz Maribora.

V tekovanju druge republiške moške košarkarske lige je Ptuj premagal Radgona s 78:73. Strelci za Radgona: Saković 22, Merklin 19, Šušec 12, Kadiš 10, Seneković 4, Fridau 3, Horvat 2 in Dokl 1. Elektra iz Šostanja pa je premagala Pomurje s 84:71. Strelci za Pomurje: Klemar 24, Juteršnik 21, Tušar 7, Banič 6, Cigut in Belič po 4, Roškar in Kerčmar po 2.

KOLESARSTVO

Ustanovili KK Tropovci

V okviru PD Tišina je že doslej delovala kolesarska sekcija, ki je skrbela predvsem za množične rekreacijske akcije. Z namenom, da bi poleg rekreacije gojili tudi tekmovalni šport, so v okviru društva ustanovili Kolesarski klub Tropovci. Na ustanovni skupščini so sprejeli okvirni program dela, ki med drugim predvideva, da bodo organizirali že tradicionalni kolesarski maraton treh src, tekovanje za pokal krajevne skupnosti Tišina, republiško prvenstvo severovzhodne Slovenije v ciklokrosu za vse kategorije in sodelovali pri organizaciji prvomajskega kolesarjenja prijateljstva ob meji. Pripravili pa bodo tudi nekatere akcije, kot vsi na kolo in kolesarski piknik. Seveda pa bodo posebno skrb poleg rekreacije namenjali vzgoji mladih kolesarjev. Za predsednika kluba so izvolili Jožeta Fariča.

ŠAH

Mednarodni turnir v Murski Soboti

V počastitev občinskega praznika je bil v Murski Soboti mednarodni hitropotezni šahovski turnir, ki ga je pripravilo ŠD Radenska Pomurje. Sodelovalo je šest moških in štiri ženske ekipe. Pri moških je zmagala Radenska Pomurje s 16 točkami pred Zanatljo iz Čakovca, 15, Lendavo, 11,5, Šarvarjem iz Madžarske, 9,5, Radensko Pomurje 11, 8, in Šarvarjem 11, brez točke. V ženski konkurenci je bila najboljša Zanatlja iz Čakovca s 4 točkami pred Šarvarjem in Beltinci, po 3, ter Radensko Pomurje, 2 točki. Pri posameznikih je zmagal Kováč s 16,5 točke pred Lovrenčičem, 14,5, Gerencrjem, 12,5, Črepom, Harijem in Logarjem, po 10 točk.

Zmagi Lendave in Renkovec

V Lendavi je bil mednarodni šahovski dvoboj med ekipo Zalavolan iz Zalaegerszega iz Madžarske in Lendavo. Zmagali so Lendavčani z 12:8. Zmaga za Lendavo so dosegli: Cigan, Vida, Ligeti, Hajoš, J. Cofek, M. Cofek, J. Gruškovnjak, T. Gruškovnjak in Maričeva. Remizirali pa so: Gaber, Gerencr, Božič, Žilavec, Toplak in Brezovič.

V okviru krajevnega praznika je bil v Renkovcih šahovski turnir. Med petimi ekipami je zmagala prva ekipa Renkovec s 15 točkami pred Kobijem, 13, Polano, 11, Turniščem in drugo ekipo Renkovec, po 5,5 točke.

J. Gerencr

NEKATERE NAJPOMEMBNEJŠE NOVOSTI NOVEGA ZAKONA O TEMELJIH VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Nova spoznanja in izkušnje, pomembne za varnost, nastale po uveljavitvi Zakona o temeljih varnosti cestnega prometa v letu 1980, so žal spremljali tudi podatki o stalnem slabšanju prometne varnosti. Poleg tega pa so kazenske določbe zaradi visoke inflacije skoraj v celoti izgubile pomen, ki naj bi jo imele kot generalna preprečnica. Ob dejstvu, da je bilo potrebno uskladiti in na območju celotne SFRJ enotno urediti določila, ki so jih sedaj vsebovali republiški zakoni o varnosti cestnega prometa, je bilo razlogov za spremembo zakona več kot dovolj.

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa je sprejela Skupščina SFRJ 29. 7. 1988 v Uradnem listu SFRJ št. 50 je bil objavljen 12. 8. 1988, veljati pa je začel 12. 10. 1988.

Novi ZTVCP v temeljnih določbah razširja temelje varnosti cestnega prometa glede dolžnosti udeležencev v prometu, ob prometni nevarnosti, usposabljanju kandidatov za voznike motornih vozil in opravljanja voznških izpitov, vleke vozil ter naprav in opreme, ki jih morajo imeti vozila, mere, skupne mase in osne obremenitve vozil.

Nadalje kot novost nalaga družbenopolitičnim skupnostim, da prek svetov, komisij ali drugih družbenih teles za prometno varnost namenijo posebno pozornost razvoju preventive, uresničevanju koordinacije in spodbujanju sodelovanja pri izboljšanju prometne varnosti in proučevanju posameznih vprašanj s področja varnosti prometa.

Predpisana je obveznost sisov, organizacij in organov, ki vzdržujejo javne ceste, da zagotove sredstva za vzdrževanje cest in z organizacijami združenega dela načrtujejo dela, ki bodo zagotovila varen promet na javnih cestah, organizacijam, ki šolajo, usposablajo ali pri katerih se opravljajo voznški izpiti, pa se nalaga, da organizirajo in stalno opravljajo nadzorstvo nad tem, ali so izpolnjeni predpisani pogoji, od katerih je odvisna varnost cestnega prometa.

V 10. členu so pojasnjeni z novimi dodatki nekateri izrazi, dodani pa so tudi nekateri novi, kot na primer »kolesarski pas«, prometni pas za počasna vozila, odstavni pas, prometni pospeševalni pas in prometni zaviralni pas. Nova so tudi določila v po-

glavju CESTE, kjer je sprejeta določba o pogojih postavljanja raznih obeležij ali reklam na varovalnem pasu javnih cest zunaj naselja ter da morajo tudi skupnosti za ceste in ozdi pravočasno obveščati javnost o omejitvah in prepovedih prometa na javnih cestah.

Med novimi določbami poglavja PROMETNA PRAVILA je potrebno omeniti predvsem to, da mora voznik z vozišča odstraniti tudi predmete, na katere naleti med vožnjo, če to lahko stori in če s tem ne ogroža prometa; če tega ne more storiti, mora o tem obvestiti pristojni organ oz. organizacijo, ki skrbi za vzdrževanje ceste.

Dosedanjim dolžnostim voznika, da mora paziti na pešce, ki so na vozišču ali stopajo nanj, da mora voziti, ko se približuje znamenovanemu prehodu za pešce, posebno previdno in s takšno hitrostjo, da lahko ustavi vozilo pred prehodom za pešce, če je to potrebno, se je pridružila še ta, da mora voznik voziti posebno previdno in s takšno hitrostjo, da lahko ustavi vozilo, če je to potrebno, ko vozi na delu ceste, po katerem hodijo otroci ali so postavljeni prometni znaki o udeležbi otrok v prometu. Tako je razširjeno varstvo najbolj ogrožene kategorije udeležencev v prometu.

V poglavju HITROST je na novo določena maksimalna hitrost na 70 km/h za avtobuse, s katerimi se opravlja organiziran prevoz otrok in za členkaste avtobuse brez stojišč ter na 50 km/h še za mestne avtobuse.

Povsem novo je tudi določilo, da se vozila, ki se ne uporabljajo v prometu zaradi dotrajanosti in drugi predmeti, ki ovirajo promet in ogrožajo človekovo oko-

lje, ne smejo puščati na cesti, na mestu oz. prostoru, namenjenemu za ustavljanje in parkiranje vozil ter na posebej urejeni prometni površini, namenjeni za gibanje pešcev.

Med prepovedjo ustavljanja in parkiranja vozil je uvrščena tudi taka prepoved na kolesarski stezi oz. pasu, nad priključkom v omrežju komunalnih organizacij ter na pločniku oz. stezi za pešce, če to ni izrecno urejeno s prometnim znakom. Če je parkiranje dovoljeno, mora biti za gibanje pešcev zagotovljeno najmanj 1,6 m široka površina, ki pa ne sme biti ob robu vozišča.

Nova je tudi določba, da mora voznik, kadar ustavi vozilo na cesti (morebitna okvara vozila) in ima na vozilu vgrajeno napravo za hkratno vključitev vseh štirih smernih kazalcev, vključiti to napravo, da s tem opozori voznike, da je vozilo ustavljeno.

Nove so tudi določbe o maksimalnih hitrostih kolesa z motorjem na kolesarski stezi ali pasu; leta ne sme biti večja od 25 km/h. Pešcu pa je naloženo, da mora biti previden, ne samo na vozišču, ampak tudi na kolesarskem pasu ali stezi.

Novo je tudi določilo, da mora imeti voznik kolesa z motorjem in osebe, ki se vozijo na tem vozilu, na glavi med vožnjo po cesti varnostno čelado. Ta določba začne veljati 1. 7. 1989.

Vprašanje obremenitve vozil v prometu je na novo urejeno tako, da se vozila v prometu ne smejo preobremeniti nad njihovo nosilnostjo, ki je vpisana v prometnem dovoljenju in ne nad možnostmi, ki jih dopuščajo lastnosti ceste in tehnično-konstrukcijske lastnosti vozila.

Povsem novo je tudi določilo, da mora biti rob vozišča na magistralnih cestah zaznamovan z vzdolžno rumeno črto, da bi bil promet čim varnejši, predvsem ponoči in ob zmanjšani vidljivosti, (določilo začne veljati 1. 1. 1989) ter določilo, da morajo ozdi zaznamovati tudi ovire na cesti, ki nastanejo zaradi različnih razlogov (poplave, razsuti tovor, plazovi, udarne jame) in jih ni mogoče takoj odstraniti.

V poglavju DOLŽNOSTI OB PROMETNI NEZGODI so z novimi določili enotno urejene dolžnosti oseb, ki so kakorkoli zapleteni v prometno nezgodni primer (dolžnost prevoza oseb v bolnišnico in samih bolnišnic, pošiljanje naslova udeležencem, ki ni navzoč, prepoved uživanja alkohola po nezgodi, dolžnost, ki nalaga milničnikom, da neposredne udeležence preskusijo s ciljem ugotavljanja alkoholiziranosti, dolžnost popisa premoženja v vozilu, za katerega ne more poskrbeti voznik idr.).

V poglavju VOZNIKI je določeno, da se kandidat za voznika motornega vozila pripravi in opravlja voznški izpit pri pooblaščen organizaciji oz. pristojnem organu.

Predpisana sta tudi učenje in preverjanje znanja poklicnih voznikov in zasebnih avtopre-

voznikov, ki zajemata vse voznike, ki se poklicno ukvarjajo z vožnjo motornih vozil, in sicer na podlagi enotnih osnov po programu, ki obsega prometna pravila, odgovornost voznikov v prometu, zakonitost pri vožnji vozil na cesti, vzroke prometnih nezgod, teme, ki razvijajo humane odnose v prometu in temelje družbene samozaščite.

Novo je tudi določilo, da se voznikom dovoljenje, za katero je izdan dvojni, ne sme uporabljati v prometu, in določilo, ki predpisuje, da more lastnik oz. imetnik pravice razpolaganja z vozilom na zahtevo pooblaščen uradne osebe posredovati podatke o identiteti osebe, ki ji je dal vozilo za vožnjo.

V poglavju POSEBNI VARNOSTNI UKREPI je novo predvsem določilo, da se voznikom motornega vozila lahko izreče tudi varstveni ukrep navzočnosti ob predavanjih in predvajanjih filmov o posledicah, ki nastanejo zaradi nespoštovanja ali nepoznavanja prometnih predpisov. Objektiven pogoj za izrek tega varstvenega ukrepa je, da je voznik motornega vozila v razdobju zadnjih dveh let do storitve obravnavanega prekrška storil najmanj dva prekrška (izmed kršitev navedenih v prvem odstavku 213. člena) in bil zanje pravno odgovoren kaznovan.

Vse denarne kazni v kazenskih določbah od 221. do 231. člena ZTVCP so usklajene z večjimi zneski minimumov in maksimumov, ki so bili konec leta 1987 spremenjeni v zakonu o gospodarskih prestopkih in v zakonu o prekrških, s katerimi se kršijo zvezni predpisi. Tako so denarne kazni zvišane večinoma za desetkrat. Pri kazenskih sankcijah gre omeniti, da je znešek mandatne kazni, katero izterja milničnik na kraju ugotovitve prekrška, pet, deset, petnajst oz. dvajset tisoč din in da so kazni izrečene s strani pristojnega sodnika za prekrške za fizične osebe v razponu od petindvajset do dvestotisoč dinarjev, medtem ko je razpon predpisanih kazni za pravne osebe od sto petdeset do petinštirideset milijonov dinarjev. Zasebni avtoprevozniki pa se lahko kaznujejo z denarno kaznijo od dvestopetdeset tisoč do dva milijona dinarjev.

V nadaljevanju naj omenimo še nekatere temeljne kršitve, ki so sankcionirane z obveznim varstvenim ukrepom »prepoved vožnje motornega vozila določene kategorije«. Ta se namreč izreče vozniku, ko ne ustavi vozila, kadar je vozilo, v katerem se prevažajo otroci, ustavljeno na cestišču, dokler otroci stopajo vanj oz. izstopajo iz njega, če vozi z vozilom na cesti v naselju s hitrostjo, ki je za več kot 30 km/h oz. zunaj naselja s hitrostjo, ki je za več kot 50 km/h večja od dovoljene hitrosti, če začne prehitovati ali voziti mimo, ko je voznik vozila, ki vozi za njim, že začel prehitovati, ali začne prehitovati, ko prometni pas, po katerem namerava prehiteti, ni prost na dovolj dolgi razdalji in tako ogrozi ali ovira promet iz nasprotne smeri.

Povsem novo določilo vsebuje 4. odstavek 226. člena, ki navaja: Če se pri izreku kazni za prekrške (vožnja pod vplivom mamil ali zdravil, na katerih je označeno, da se ne smejo uporabljati pred in med vožnjo, vožnja pod vplivom alkohola, vožnja pred pridobitvijo pravice voziti mot. vozilo in vožnja v času varstvenega ukrepa prepovedi vožnje motornih vozil posameznih kategorij) ugotovi, da je bil voznik motornega vozila v zadnjih dveh letih s pravomočno odločbo kaznovan za prej navedene prekrške, se kaznuje s kaznijo zapora od petnajst do šestdeset dni.

Končno je potrebno omeniti še povsem novi določbi, ki predpisujeta pogoje in način, da se odloži izvršitev varstvenega ukrepa prepoved vožnje motornega vozila in njen prekluk. Organ, ki vodi postopek za prekrške, lahko namreč odloži izvršitev varstvenega ukrepa, razen za prekrške, ki smo jih omenili v prejšnjem odstavku, če storilec v roku od enega do dveh let ne stori prekrška, za katerega se lahko izreče varstveni ukrep prepovedi vožnje motornega vozila. Pri tem gre za tako imenovano, posebno sankcijo opominjevalne narave.

Dušan POHOVNIKAR

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev

PRODAJA vozil zastava in rezervnih delov

Pripravite svoje vozilo za hladnejše dni. Potrebovali boste hladilno tekočino. In pravočasno si zaščitite vozilo pred rjo. Priporočamo vam zaščito dinitrol.

zaščita **Dinitrol** zaščita **anti-explo**

Delavski svet

Delovne skupnosti skupnih služb

ZGEP POMURSKI TISK

razpisuje

dela in naloge

OBDELAVA IZVOZNIH IN UVOZNIH POSLOV

(za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji:

- VIP VI. stopnje, ekonomist ZT usmeritve,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- znanje nemškega ali angleškega jezika.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh na naslov: splošno-kadrovska služba ZGEP Pomurski tisk, Murska Sobota, Lendavska 1.

Kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Razpisna komisija tozda OŠ Jožko Talanyi-Janez Dobrovnik razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA TOZDA

Kandidati morajo poleg splošnih določil iz 484. člena ZZZD izpolnjevati še naslednje pogoje:

- učitelj, ki izpolnjuje pogoje iz 96. člena ZOŠ,
- šolski svetovalec delavcev, ki ima ustrezno višjo ali visoko izobrazbo v svoji stroki,
- drugi strokovni delavec, ki ima ustrezno višjo ali visoko izobrazbo in pedagoško izobrazbo,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu pri vzgojno-izobraževalnem delu,
- da ima pravičen odnos do odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti,
- da poleg slovenskega obvlada še madžarski jezik.

Kandidati naj vložijo prošnje in pisna dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Razpisna komisija tozda OŠ Jožko Talanyi-Janez Dobrovnik.

KK Radgona

PRODAJA NA JAVNI DRAŽBI

NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA

TOZD MEŠALNICA IN DEHIDRACIJA ČRNCI

1 VAPORAX — WANSON TIP 600 SB 2.000.000

1 TLAČNA POSODA, 500 l, 10 bar 1.000.000

Dražba bo v nedeljo, 20. 10. 1988, ob 9. uri na upravi tozda Mešalnica in dehidracija v Črncih. Informacije tel. (069) 69 090.

TOZD MESOIZDELKI

1 KAMION VLAČILEC TAM 6500 BVL 800.000

Dražba bo v nedeljo, 30. 10. 1988 ob 10. uri na upravi tozda Mesozdelki, Lackova 22, Gornja Radgona. Informacije (069) 74 321, int. 32.

TOK GOZDARSTVO

NAKLADALNA NAPRAVA HIAB 560 9.600.000

1 MOTORNA ŽAGA 266 SE 600.000

DSOS

1 OSEBNI AVTOMOBIL LADA 1300 5.000.000

Dražba bo v nedeljo, 30. 10. 1988 ob 11.30 na upravi KK Radgona, Jurkovičeva 4, Gornja Radgona. Informacije (069) 74 321, int. 26 in 24.

Ogled osnovnih sredstev je možen uro pred začetkom dražbe. Interesenti morajo predhodno položiti varščino v višini 20 % od izključne cene. Kupljeno osnovno sredstvo mora takoj plačati in odpeljati. Prometni davek se plača od izključirane cene. Osnovno sredstvo prodajamo po sistemu ogledano-prodano, zato je izključena vsaka možnost pritožbe zaradi kakovosti.

KK Radgona
Gornja Radgona

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRT TER STORITVE n. sol. o. LENDAVA

GIDOS LENDAVA

GIDOS Lendava, tozda Obrtno-inštalacijskih del

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavljamo

naslednja dela in naloge:

— pomočnika vodje OE Kamnoseštvo za vodenje delavnice

Pogoji:

gradbeni inženir, 3 leta delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh na naslov: GIDOS LENDAVA, Partizanska 93.

Za zmanjšanje prometnih nezgod

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Murska Sobota je na zadnji seji ocenjeval prometno varnost in ugotovil, da se je ta poslabšala v primerjavi s prejšnjim letom. Večje je namreč število hujših prometnih nezgod, povečuje pa se tudi število nezgod, pri katerih so soudeleženi otroci. Ne glede na slabe ceste je najpogostejši vzrok za prometne nezgode človek. Med pogostimi vzroki pa so neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, alkohol, nepravilno prebivanje in drugo. Zaradi premajhne osveščenosti udeležencev v cestnem prometu so na svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu poudarili, da bi morali na tem področju veliko več storiti družbenopolitične organizacije, zdravstvo, šole, zavarovalnice, cestna podjetja, AMD, ZŠAM, Agroservis, Avtobusni promet in druge. Na seji so sklenili, da bodo v soboški občini ustanovili odbor, ki bo usmerjal akcijo za 10-odstotno zmanjšanje prometnih nezgod. Pozitivno so sprejeli nov Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa, ki nalaga večjemu krogu institucij, da več prispevajo k prometni varnosti. Kljub vsemu pa svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Murska Sobota prosi vse udeležence v cestnem prometu, da sami več storijo za svojo varnost in varnost drugih udeležencev v prometu.

F.M.

ALI NOVE KAZNI POMAGAJO?

Odkar je začel veljati nov zakon o cestnem prometu, ki je kršilcem prometnih predpisov zagrozil z visokimi kaznimi, je prometnih nesreč manj, ali vsaj niso najhujše. Upajmo, da bo tako tudi v prihodnje.

Izsilil prednost

18. oktobra se je zgodila prometna nezgoda na ulici Štefana Kovača v M. Soboti. Po Severjevi ulici se je peljal kolesar Stefan Bec iz M. Sobote. V križišču z ulico Štefana Kovača ni upošteval prometnega znaka in je izsilil prednost pred voznikom motornega kolesa Boštjanom Jakošem iz Brezovca. Trčila sta, oba padla in se lažje poškodovala.

Trčil v vaško kapelo

18. oktobra se je zgodila prometna nezgoda v Satahovcih. Voznik osebnega avtomobila Bojan Zadavec se je peljal po naselju z neprimerno hitrostjo in domnevno vinjen. V bližini vaške kapele na levi strani ceste je opazil stoječi avtobus. Začel je naglo zavirati, toda vozila ni obvladal. Po 40 metrih drsenja je trčil v vaško kapelo in se hudo poškodoval. Lažje sta se poškodovala tudi sopotnika Drago Koseban in Daniel Sizi iz Murskih Črnc. Ni upošteval desnega pravila

19. oktobra se je zgodila prometna nezgoda v naselju Ljudske pravice. Voznik kolesa z mo-

torjem N. M. iz M. Sobote se je peljal po naselju proti Tišinski cesti. Ko se je pripeljal do križišča enakovrednih cest pri hišni številki 4, ni upošteval desnega pravila, ter s tem izsilil prednost pred voznico osebnega avtomobila Marijo Zuljevič iz M. Sobote. Pri trčenju se je N. M. hudo poškodoval.

Pešec hudo poškodovan

22. oktobra se je zgodila prometna nezgoda pri Rankovcih. Iz Gederovca proti M. Soboti se je peljal voznik osebnega avtomobila Anton Hul od Grada. Zunaj naselja Rankovci ga je v levem ovinku zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na desno bankino, po kateri je iz nasprotne smeri pravilno prišel pešec Stefan Črepnjak iz D. Slaveč. Ob trčenju je pešca vrglo na pokrov motorja in na cestišče, kjer je obležal s hudimi poškodbami. Delavci milice so ugotovili, da je bil pešec pod vplivom alkohola in je prej še sam povzročil prometno nezgodo.

Prehitro v ovinek

23. oktobra se je zgodila pro-

metna nezgoda v Sp. Ščavnici. Iz Radgone proti Lenartu se je peljal z osebnim avtomobilom Martin Donko iz Lenarta. Ko je pripeljal v Sp. Ščavnico, ga je v desnem ovinku zaradi neprimerne hitrosti in vinjenosti zaneslo v jarek, kjer se je vozilo prevrnilo. Voznik se je lažje poškodoval, škoda pa je za 10 milijonov dinarjev.

Prisebnost ga je rešila še hujših poškodb

17. oktobra se je zgodila huda delovna nezgoda na deponiji sladkorne pese v Vučji vasi. Voznik traktorja Slavko Slana iz Vučje vasi je s traktorjem in prikolico pripeljal na deponijo sladkorno peso. Po razkladanju tovora je s pomočjo hidravlike začel spuščati prikolico. Nena doma se je snelo vodilo hidravlične črpalke in udarilo Slano po levi roki, potem pa zagrabilo njegovo obleko in jo strgalo s telesa. Slana je bil še toliko pribešen, da je kljub zlomljeni roki izključil hidravliko in s tem preprečil še hujšo nesrečo.

J. D.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA IN
MURSKA SOBOTA

Leto XXIV

Murska Sobota, dne 27. oktobra 1988

Št.: 27

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

197. Odlok o začasnem združevanju sredstev za financiranje programa Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota.

198. Odlok o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine M. Sobota za leto 1987

199. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo dodatnega samopriskevka za vas Veščica za obdobje 1989—1993

200. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi dodatnega krajevnega samopriskevka za celotno območje krajevnih skupnosti Bodonci.

201. Sklep o povišanju preživilin s 1. novembrom 1988 v občinah G. Radgona, Lendava, Ljutomer in M. Sobota

202. Sklep o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje KS Orešnje-Dolina za naselje PINCE

203. Odredba o spremembi in dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen v občini Gornja Radgona

204. Odredba o določitvi najvišjih cen v občini Lendava

205. Odredba o spremembi in dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen v občini Murska Sobota.

206. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje celotne krajevnih skupnosti RADENCI

197

Na podlagi drugega odstavka 36. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81, 34/83, 24/85, 1/86 in 11/88) ter 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave pomurskih občin št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 13. oktobra 1988 sprejela

ODLOK

o začasnem združevanju sredstev za financiranje programa Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota

1. člen

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi v lasti občanov, delovni ljudje, ki samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo dejavnost ter delavci zaposleni pri samostojnih obrtnikih združujejo pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine M. Sobota do sprejetja sprememb in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota za obdobje 1986—1998 sredstva za potrebe solidarnosti v občini

— za financiranje in kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini in za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lastnini za delavce, delovne ljudi in občane z nižjimi dohodki;

— za delno nadomeščanje stanarin;

— za vračilo lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju;

— za vračilo namenskih kreditnih sredstev, pridobljenih za potrebe solidarnosti

iz dohodka 2,00 % — osnova je BOD.

2. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok preneha veljati odlok o plačevanju prispevkov Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Murska Sobota (Ur. objave št. 2/87).

3. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 402-7/88-I

V M. Soboti, dne 13. oktobra 1988

Predsednik

Skupščine občine M. Sobota

Andrej GERENČER, l. r.

198

Na podlagi določil 2. in 3. odstavka 261. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 32-1345/85 z dne 30. 9. 1985) in 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 22. 9. 1988 sprejela

ODLOK

o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občanov občine Murska Sobota za leto 1987

1. člen

Potrdi se zaključni račun davkov in prispevkov občanov občine Murska Sobota za leto 1987.

2. člen

Zaključni račun davkov in prispevkov občanov za leto 1987 izkazuje:

1. obremenitve zavezancev	6.610.085.140 din
2. razbremenitve zavezancev	6.102.025.204 din
3. znesek dolgov zavezancev	697.640.579 din
4. znesek preplačil zavezancev	189.580.643 din
5. računski saldo kot dolg zavezancev	508.059.936 din

3. člen

Zaključni račun obsega:

1. bilanco saldov računov glavne knjige za davke in prispevke na obr. Zr-1;

2. pregled skupno doseženega prometa davkov in prispevkov na obr. ZR-2;

3. pregled dolgov in preplačil zavezancev na davkih in prispevkih na obr. ZR-3;

4. brutobilanco o stanju vknjiženih davkov in prispevkov na računih glavne knjige na obr. KD-6, ki so sestavni del tega odloka.

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 400-4/88-9

Datum: 6. 6. 1988

Predsednik

Skupščine občine M. Sobota

Andrej GERENČER, dipl. oec, l. r.

199

Na podlagi 2. člena Zakona o referendumu (Ur. list SRS št. 23/77), 2. člena Zakona o samopriskevku (Ur. list SRS št. 3/73) in 46. člena Statuta krajevnih skupnosti Črnelavci, je svet krajevnih skupnosti Črnelavci na seji dne 18. 10. 1988 po predhodni odločitvi zbora delovnih ljudi vasi Veščica sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo dodatnega samopriskevka za vas VEŠČICA za obdobje 1989—1993.

1. člen

Za območje vasi Veščica se razpiše referendum za uvedbo dodatnega samopriskevka v denarju.

Z dodatnim samopriskevkom se bo predvidoma zbralo okrog 12.000.000 din letno po oceni sep. 88. Skupna predračunska vrednost planiranih del za obdobje 1989—1993 po ocenah iz leta 1988 znaša 270.000.000 din.

2. člen

Samopriskev se uvede za obdobje 5 let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993, bo pa dne 20. 11. 1988. Referendum izvede volilna komisija krajevnih skupnosti Črnelavci. Volilna komisija izvoli oz. imenuje odbor, ki določi glasovalno mesto in vodi glasovanje. Glasovanje bo v vasi Veščica, v gas. domu od 7. do 19. ure.

Na referendumu glasujejo občani, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku vasi Veščica in zaposleni občani, ki se niso vpisani v splošnem volilnem imeniku, imajo pa lastnost delavca v združenem delu.

3. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

**KRAJEVNA SKUPNOST
ČERNE LAVCI
VAS VEŠČICA**

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu dne 20. 11. 1988 o uvedbi dodatnega samopriskpevka v denarju, ki se porabi v naslednje namene:

- izgradnjo kanalizacije
  - gradnjo in vzdrževanje objektov skupnega pomena v vasi.
- Samopriskpevek bo predpisan za obdobje od 1. januarja 1989 do 31. decembra 1993 in bo znašal:
- 1 % od neto OD zaposlenih delovnih ljudi in občanov,
  - 2,5 % od katastrskega dohodka,
  - 0,5 % od pokojnin,
  - 1,5 % od čistega OD iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti,
  - občani, ki so na začasnem delu v tujini bodo plačevali dodatni samopriskpevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih OD v občini Murska Sobota v preteklem letu.

Dodatni samopriskpevek se ne more uvesti od socialnih podpor, invalidnin, pokojnin z varstvenim dodatkom, otroškega dodatka, študentskih učenec in študentov ter od nagrad, ki jih prejema učenci v gospodarstvu.

Samopriskpevek bodo oproščeni tudi zavezanci, ki so po predpisu o davkih občanov oproščeni plačila davkov od kmetijske dejavnosti ter občani, katerih dohodek iz delovnega razmerja ne presega zamenjenega OD v SRS.

GLASUJEM

»ZA« »PROTI«

Glasovnico izpolni glasovalec tako, da obkroži »ZA« če se strinja z uvedbo dodatnega samopriskpevka, oziroma besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo dodatnega samopriskpevka.

4. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom krajevne skupnosti.

5. člen

Dodatni samopriskpevek, ki se bo plačeval od OD iz del. razmerja in pokojnin bo obračunaval in odtegoval izplačevalec OD oz. pokojnin. Samopriskpevek za družbene prihodke pristojen občinski upravni organ od KD. Od zaposlenih v tujini obračuna dodatni samopriskpevek svet krajevne skupnosti, ki o višini dodatnega samopriskpevka obvesti vsakega zavezanca.

6. člen

Sredstva dodatnega samopriskpevka se bodo zbirala na posebnem računu krajevne skupnosti in se razporejala po namenu, ki je določen z referendumskim programom.

7. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Černelavci, dne 18. 10. 1988

Predsednik sveta
krajevne skupnosti Černelavci
Stefan Kumin

200

Na osnovi 3. člena Zakona o samopriskpevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77) in 47. člena Statuta krajevne skupnosti Bodonci, je Skupščina krajevne skupnosti Bodonci na svoji seji dne 21. 9. 1988 po predhodnih odločitvah na zborih občanov v naseljih krajevne skupnosti, sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma o uvedbi dodatnega krajevnega samopriskpevka za celotno območje krajevne skupnosti Bodonci.

1. člen

Razpiše se referendum o uvedbi dodatnega krajevnega samopriskpevka za celotno območje krajevne skupnosti poleg že uvedenega krajevnega samopriskpevka s sklepom o uvedbi krajevnega samopriskpevka št. 65/1985, z dne 16/12-1985 (Uradne objave št. 30, z dne 26/12-1985). Referendum bo 13. 11. 1988 od 7. do 19. ure na glasovalnih mestih, ki jih predpiše svet krajevne skupnosti Bodonci.

2. člen

Sredstva zbrana s tem samopriskpevkom bodo uporabljena za:

- modernizacijo lokalne ceste Bodonci—Vadarci—Kruplivnik
- modernizacijo lokalne ceste Zenkovci—Spodnji Bodonci (do križišča pri Pipaši).

3. člen

za izvršitev programa bo potrebno predvidoma 450.000.000 din. S samopriskpevkom bo predvidoma zbranih 125.000.000 din. Razliko

do predračunske vrednosti bo krila SRS za ceste občine Murska Sobota in Krajevna skupnost Bodonci iz samopriskpevka ostalih sklepov.

4. člen

Samopriskpevek se uvede za dobo petih let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993.

5. člen

Samopriskpevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju Krajevne skupnosti Bodonci in sicer v naslednji višini:

- 1 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja oziroma nadomestila
- 2 % od čistega dohodka oseb, ki opravljajo obrtne, intelektualne in druge gospodarske in negospodarske dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka, za katerega se plačuje davek
- 1 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji delavci, ki so na začasnem delu v tujini
- lastniki osebnih avtomobilov 30.000 din na leto
- lastniki tovornih vozil 100.000 din na leto
- lastniki traktorjev 20.000 din na leto
- 1 % od pokojnin

Svet krajevne skupnosti se pooblašča, da vsako leto določi novi denarni prispevek od osebnih avtomobilov, tovornih vozil in traktorjev.

6. člen

Samopriskpevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samopriskpevku.

7. člen

Delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in imajo stalno bivališče na območju krajevne skupnosti, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samopriskpevka, ter obdobje za katero se uvaja samopriskpevek.

8. člen

Sredstva samopriskpevka se bodo zbirala na posebnem žiro računu Krajevne skupnosti Bodonci. Svet krajevne skupnosti lahko sredstva samopriskpevka, ki so začasno prosta, vroči pri banki za določen čas v skladu s programom.

9. člen

Na referendumu glasujejo delovni ljudje in občani, ki so vpisani v volilnem imeniku ter delovni ljudje, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju in imajo stalno prebivališče na območju krajevne skupnosti Bodonci.

10. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica vsebuje naslednje besedilo:

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu dne 13. 11. 1988 o uvedbi dodatnega krajevnega samopriskpevka v denarju za celotno območje Krajevne skupnosti Bodonci, ki se uporabi:

- za modernizacijo lokalne ceste Bodonci—Vadarci—Kruplivnik
- za modernizacijo lokalne ceste Bodonci—Spodnji Bodonci (do križišča pri Pipaši).

Samopriskpevek bo predpisan za obdobje petih let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993.

Višina samopriskpevka bo znašala:

- 1 % od neto osebnega dohodka zaposlenih oziroma nadomestila
- 2 % od čistega dohodka oseb, ki opravljajo obrtne, intelektualne in druge gospodarske in negospodarske dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka, za katerega se plačuje davek
- 1 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji delavci, ki so na začasnem delu v tujini
- lastniki osebnih avtomobilov 30.000 din na leto
- lastniki tovornih vozil 100.000 din na leto
- lastniki traktorjev 20.000 din na leto
- 1 % od pokojnin

Svet krajevne skupnosti se pooblašča, da vsako leto določi novi denarni prispevek od osebnih avtomobilov, tovornih vozil in traktorjev.

Plačila samopriskpevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samopriskpevku.

GLASUJEM

»ZA« »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samopriskpevka, oz. besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samopriskpevka.

11. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom Krajevne skupnosti Bodonci.

12. člen

Za zbiranje sredstev in izvajanje del bo odgovoren Svet krajevne skupnosti Bodonci. Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev, zbranih s tem samopriskpevkom, bo opravljal svet KS in o tem vsako leto poročal zboru delovnih ljudi in občanov.

13. člen

Za izvedbo tega sklepa, skrbi volilni odbor krajevne skupnosti. Pri izvedbi referendumov se smiselno uporabljajo določila Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

14. člen

Ta sklep velja 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 35/1988

Datum: 11. oktobra, 1988

Predsednik skupščine
Jožef DANI, l. r.

201

Na podlagi 1. odstavka 132. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76) in sklepov odborov za razvojne in splošne zadeve pri Občinskih skupnostih socialnega skrbstva M. Sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, pooblaščen od skupščin občinskih skupnosti, objavljajo

SKLEP

o povišanju preživnin s 1. novembrom 1988

I.

1. Preživnine, določene ali dogovorjene do konca meseca marca 1988 in ki so bile s 1. 5. 1988 že valorizirane, se s 1. novembrom 1988 povišajo za 46,2 %.

2. Preživnine, ki so bile določene ali dogovorjene po mesecu marcu 1988 se s 1. novembrom 1988 povišajo sorazmerno za čas, ko so bile določene:

— preživnine določene do konca meseca aprila 1988 za	46,2 %
— preživnine določene do konca meseca maja 1988 za	41,7 %
— preživnine določene do konca meseca junija 1988 za	36,7 %
— preživnine določene do konca meseca julija 1988 za	28,1 %
— preživnine določene do konca meseca avgusta 1988 za	21,8 %
— preživnine določene do konca meseca septembra 1988 za	15,1 %

II.

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja, uporablja pa se od 1. novembra 1988.

Predsedniki odborov za razvojne in splošne zadeve:

CVETKA HARI
Cvetka Hari l. r.

DRAGAN KUJUNDŽIČ
Dragan Kujundžič l. r.

ANICA PETEK
Anica Petek l. r.

SLAVICA BELEC
Slavica Belec l. r.

202

Na podlagi 3. člena Zakona o samoprispevku (Uradni list SRS št. 35/85 in 48/86), 31. člena Statuta KS Orešje—Dolina ter izida referendumov za uvedbo samoprispevka z dne 25. 9. 1988, je Skupščina KS Orešje—Dolina sprejela na seji 26. 9. 1988

SKLEP

o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Orešje—Dolina za naselje PINCE

1. člen

Na podlagi odločitve občanov na referendumu dne 25. 9. 1988 se uvede krajevni samoprispevek za del območja KS Orešje—Dolina — naselje PINCE za:

- asfaltiranje vaške ulice
- prizidek vaškemu domu
- vzdrževanje krajevnih poti, jarkov, mostov in hudournikov
- za delno financiranje telefonije v Pincah.

Skupna predračunska vrednost vseh del znaša 71.500.000,— din.

2. člen

Samoprispevek se uvede za dobo 5 let, in sicer od 1. 11. 1988 do 31. 10. 1993.

3. člen

Samoprispevek plačujejo občani, ki imajo stalno prebivališče v naselju PINCE, in sicer:

- 2 % od netto osebnega dohodka iz delovnega razmerja oziroma nadomestil osebnega dohodka
- 2 % od pokojnin, razen pokojnin z varstvenim dodatkom
- 10 % od katasterskega dohodka, veljavnega za tekoče leto

— 3 % od netto osebnega dohodka krajanov, ki opravljajo samostojno obrtno dejavnost

— 3 % od povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji — na mesec — za delavce, ki so na začasnem delu v tujini, imajo pa prebivališče v naselju Pince.

4. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85 in 48/86).

5. člen

Samoprispevek, ki se plačuje od OD in pokojnin, obračunava in odteguje izplačevalec teh prejemkov, od dohodka iz kmetijstva obrtnice in druge gospodarske in negospodarske dejavnosti pa obračunavanje odteguje pristojni občinski upravni organ.

Samoprispevek od OD občanov, ki so na začasnem delu v tujini obračunava KS Orešje—Dolina, ki vsakega zavezanca obvešči o njegovi obveznosti in o roku plačila.

Od zavezancev, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz samoprispevka v določenem roku, se obveznost prisilno izterja po predpisih, ki veljajo za izterjavo prispevkov in davkov.

6. člen

Sredstva, ki se zbirajo od samoprispevka, se nakazujejo na zbirni račun 51920-842-0218719 pri Službi družbenega knjigovodstva Lendava z označbo »Krajevna skupnost Orešje—Dolina«.

Nadzor nad sredstvi vodi svet KS.

7. člen

Svet KS vsako leto poroča skupščini in zborom občanov o zbiranju in uporabi sredstev samoprispevka.

8. člen

Po izteku obdobja, za katero se uvaja samoprispevek, mora svet KS sestaviti zaključni račun, vsako leto pa na zborih krajanov podati tem poročilo o opravljenih delih ter finančno poročilo.

9. člen

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Datum: 5. 10. 1988

Predsednik
Skupščine KS Orešje—Dolina
Drago ILIČ, l. r.

203

Na podlagi 5. člena Zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS, št. 9/85) in 2. člena Odloka o določitvi organa za sprejem ukrepov neposredne kontrole cen (Ur. objave pomurskih občin, št. 11/85) je Izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona, na seji, dne 13. 10. 1988, sprejel

ODREDBO

o spremembi in dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen

1. člen

V 2. členu odredbe o določitvi najvišjih cen (Ur. objave, št. 14/88 in 24/88) se točka a stanarine dopolni tako, da glasi

»a) stanarine do 46 %«

Povečanje stanarin za navedeni odstotek se lahko uveljavi od 1. 11. 1988.

2. člen

Dovoljeno povečanje cen se nanaša na veljavne cene iz odredbe o določitvi najvišjih cen (Ur. objave pomurskih občin, št. 14/88).

3. člen

Ta odredba začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-7/87-11

Datum: 13. 10. 1988

PREDSEDNIK
IZVRŠNEGA SVETA SO GOR. RADGONA
Janko SLAVIČ, dipl. ing. agr.

204

Na podlagi 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS št. 9/85) in 1. člena odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine občine Lendava za sprejemanje ukrepov neposredne kontrole cen na ravni občine (Ur. objave pom. občin št. 10/85 je Izvršni svet SO Lendava na svoji seji dne 18. 10. 1988 sprejel

ODREDBO o določitvi najvišjih cen

1. člen

Na osnovi določil 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS št. 9/85) se cene osnovnih komunalnih storitev in stanarin, ki so jih organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti oblikovali v skladu s predpisi in uporabljali na tržišču do uveljavitve te odredbe, se s to odredbo določijo kot najvišje.

2. člen

Ne glede na določilo 1. člena te odredbe sme Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava cene stanarin, ki so po predpisih veljale in bile uporabljene na dan uveljavitve odredbe, povečati stanarine za največ 54 %, s l. 11. 1988.

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, nehalo veljati odredbe o določitvi najvišjih cen, objavljene v Uradnih objavah pomurskih občin, št. 31/87, št. 3/88, št. 5/88, št. 11/88 in št. 24/88.

4. člen

Ta odredba začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-1/87-3
Datum: 18. 10. 1988

Predsednik
Izvršnega sveta
Jože KURONJA l. r.

205

Na podlagi 5. člena Zakona o družbeni kontroli cen (Ur. list SRS, št. 9/85) in 1. člena Odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta SO M. Sobota za sprejemanje ukrepov neposredne kontrole cen na ravni občine (Ur. objave št. 10/85) sprejema Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota na seji dne 19. 10. 1988

ODREDBO o spremembi in dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen

1. člen

V 2. členu Odredbe o določitvi najvišjih cen (Ur. objave št. 14/88, 20/88 in 26/88) se točka a dopolni tako, da se glasi:

a) stanarine in najemnine do 55 %
Povečanje stanarin za navedeni odstotek se uveljavi od l. 11. 1988.

2. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-4/88-3
Murska Sobota, 19. 10. 1988

Predsednik
Izvršnega sveta SO Murska Sobota
Janez ŠTOTL, dipl. oec., l. r.

206

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77) in 29. člena Statuta KS Radenci, je skupščina KS Radenci po predhodnih obravnavah na zborih občanov v naseljih KS Radenci, ki obsega naselja: Radenci, Šratovci, Boračeva, Janžev vrh, Melanjski vrh, Rihtarovci, Turjanci in Hrastje Mota, na svoji seji dne 21/11-1988 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje celotne krajevne skupnosti RADENCI.

1. člen

Razpiše se referendum za območje celotne krajevne skupnosti Radenci za financiranje programa KS Radenci: sofinanciranje izgradnje telovadnice pri osnovni šoli v Radencih, izgradnje mrliške vežice v Radencih, širitev primarnega telefonskega omrežja na relaciji Radenci, Rihtarovci, Turjanci in Hrastje Mota, komunalne dejavnosti v KS in potrebe redne dejavnosti krajevne skupnosti. Za realizacijo programa bo potrebno zbrati 1.200.000.000 din. Sredstva zbrana s krajevnim samoprispevkom bodo predvidoma znašala 1.200.000.000 din.

2. člen

Sredstva samoprispevka se bodo uporabljala v naslednjem razmerju:

- sofinanciranje gradnje telovadnice pri osnovni šoli Radenci — 50 % zbranega samoprispevka;
- izgradnja mrliške vežice v Radencih — 20 % zbranega samoprispevka;
- širitev primarnega telefonskega omrežja na relaciji Radenci— Rihtarovci— Turjanci in Hrastje Mota — 20 % zbranega samoprispevka;
- redna dejavnost KS — 2 % zbranega samoprispevka.

3. člen

Samoprispevek se za celotno območje KS Radenci uvede za dobo 5 let in sicer od 1/2-1988 do 30/11-1993.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju KS Radenci v naslednji višini:

1,5 % od netto osebnega dohodka iz delovnega razmerja;
10 % od katastrskega dohodka iz kmetijstva delovnih ljudi in občanov;

1,5 % od dohodka oseb, ki opravljajo samostojno obrtno dejavnost;

1,5 % od pokojnin, vendar samo tistih brez varstvenega dodatka in tistih, ki presegajo znesek minimalne pokojnine za polno pokojninsko dobo ter tistih, ki jih opredeljuje 12. člen Zakona o samoprispevku;

1,5 % od povprečnega osebnega dohodka v tekočem letu v občini delavci na začasnem delu v tujini;

5. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju KS Radenci stalno prebivališče, bo v pripravljalnem obdobju posredovan program, ki bo vseboval namen, vrste, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaja samoprispevek in izjava, s katero se zavezanec izreče za uvedbo samoprispevka.

6. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev samoprispevka opravlja svet KS in o tem najmanj enkrat letno poroča skupščini KS in delovnim ljudem in občanom.

7. člen

Referendum bo v nedeljo, dne 13. novembra 1988. Glasovanje bo na glasovalnih mestih, ki so v KS običajno ter jih določi volilna komisija KS.

8. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo delavni ljudje in občani, ki so vpisani v volilni (glasovalni) imenik in občani, ki še nimajo splošne volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

Delovni ljudje in občani glasujejo na referendumu neposredno in tajno z glasovnicami, ki imajo naslednjo vsebino:

KRAJEVNA SKUPNOST
RADENCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 13/11-1988 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju za financiranje programa KS Radenci: sofinanciranje telovadnice pri osnovni šoli Radenci, izgradnja mrliške vežice v Radencih, širitev primarnega telefonskega omrežja na relaciji Radenci, Rihtarovci, Turjanci in Hrastje Mota, komunalne dejavnosti v KS in potrebe redne dejavnosti KS.

Oblika in vrsta zbiranja samoprispevka je določena s sklepom o razpisu referenduma.

Glasujem

»ZA«

»PROTI«

Glasovalec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

9. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom Krajevne skupnosti Radenci.

10. člen

Sredstva stroškov izvedbe referenduma se zagotovijo iz sredstev redne dejavnosti KS Radenci.

11. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v URADNIH OBJAVAH Pomurskih občin.

Štev.: 103/88
V Radencih, dne 21/10-1988

PREDSEDNICA SKUPŠČINE KS RADENCI
Ivanka VERES l. r.

Radijski in televizijski spored od 28. oktobra do 3. novembra

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

Petek, 28. 10. 16.00 Rezerviran čas, 16.30 Aktualno (informativni del, Pionirski hura, reklame, glasba), 18.00 21-232

TV LJUBLJANA

10.00 Mozaik: 10.00 Tednik, 11.00 Svet na zaslону, 11.40 Metafora in smrt, izobraž. oddaja, 11.55 J. A. Bardem: Lorca, španska nadalj. 16.30 Poročila, 16.45 Mozaik. Tednik, ponovitev, 17.45 Spored za otroke in mlade, Vrnitev »antilope«, angleška nadaljevanka, 18.15 Sodobna medicina: operacija oči, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 19.59 Zrcalo tedna, 20.25 R. DALEY: Tujceve roke, ameriška nadaljevanka, 21.20 Čas negotovosti: Kolonialna ideja, angleška dokumentarna serija, 22.20 Tv dnevnik, 22.35 Dezerter, italijanski film.

Program: LJ2

19.00 Domači ansambli: Slovenski muzikantje, ponovitev, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Iz koncertnih dvorin: koncert simfonikov RTV Ljubljana.

TV ZAGREB

8.25 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kriminalistične zgodbe, 20.50 Zabavni program, 21.50 Dnevnik, 22.10 Kultura, 23.40 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari, 21.30 Moda, 22.20 Vera Cruz (film), 23.55 Tarzanova največja dogodivščina (film).

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 16.45 Prijazna družina, 17.35 Svet živali, 18.00 Tedenski tv spored, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Avstrija 2000, 21.20 Zadeva: Kambodža, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Šport, 22.50 Umetnine.

TV MADŽARSKA

9.05 Obmorsko poletje, pon. 10.05 Abrahamovi otroci, pon. 10.35 Delta, pon. 11.00 Telovadba za invalide, 17.05 TV spored za 4 dni, 17.15 Za upokojece, 17.45 Tekla, uporabi napotki, 18.00 Okno, služnostni program, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Kramljanje, spored T. Vitrayja, 21.20 Panorama, svetovnopolični magazin, 22.05 Moja mala vasica, češki film, 23.55 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

Sobota, 29. 10. 16.00 Rezerviran čas, 16.30 Aktualno (informativni del, strokovnjak odgovarja, sobotna anketa, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 14.00 do 16.00)

TV LJUBLJANA

8.05 Otroška matineja, 8.05 Radovedni Taček: Zaba, 8.25 Lonček, kuhaj: Piskoti, 8.30 Zbis: kostanjev skrat, 8.40 Druga izmena, serija tv Sk, 9.10 Studio je vaš: Ne pohodi ga, 9.40 Noro, norejšje, norišnica, 9.55 Poltrona express, 10.05 Tedenski zabavnik, 8. odd. tv Sa, 11.15 Naša pesem, ponovitev, 11.35 Izbor tedenske programske tvornosti, Ponovitve oddaj: 17.00 Gregorio, perujski film, 18.25 Da ne bi bolelo: Koronarni klub Ljubljana, 18.45 Risanka, 19.01 Knjižga, 19.30 Tv dnevnik, 19.59 Naš utrip, 20.25 Zrebanje 3 x 3, 20.35 S. Sheldon: Diamantna dinastija, ameriška nadaljevanka, 21.30 35 let z Avseniki, 22.30 Tv dnevnik, 22.50 Skrij se, ameriški film.

Program: LJ2

15.10 Leeds: rugby — Anglija: ostali svet, prenos, 17.30 B. A. Novak: V ozvezdju postelje, predstava PIDG Nova Gorica, 18.20 M. Marjanovič-Dj. Kadjevič: Človek, ki je pojedel volka, ponovitev drame, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 Štirje jezdecji Apokalipse, ameriški film.

TV ZAGREB

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Od obale do obale (film), 21.50 Dnevnik, 22.05 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 14.35 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Balduin, nočni strah (film), 21.50 Šport, 21.55 Zlati časi, 23.10 Mary Mamilow, 0.00 Jazz.

RADIO MURSKA SOBOTA

Nedelja, 30. 10. 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Oddaja v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (aktualni prispevek, novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 9.00 do 13.00)

TV LJUBLJANA

9.05—23.30 Teletekst RTV Ljubljana, 9.30 Otroška matineja, 10.15 Vrnitev antilope, ponovitev, 10.40 S. Sheldon: Diamantna dinastija, ponovitev ameriške nadaljevanka, 2/9, 11.30 Video meh, 8. oddaja narodno zabavne gl. 12.00 Kmetijska oddaja TV Zg, 13.15 Ansambel »Novi Fosili«, 13.30 G. Zapolska: Leti in dnevi tečejo, poljska nadaljevanka 8/8, 14.55 Prislunite tišini, oddaja za slušno prizadete, 15.35 Kako pesniki ljubijo življenje, češkoslovaški film, 17.15 Kolo sreče, ponovitev, 18.15 10 let brazd vzdržljivosti, reportaža 19.01 Tv mernik, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 Boršnikovo srečanje, prenos iz Maribora, 22.15 Zdravo.

Program: LJ2

8.55 Poročila, 9.00 Danes za jutri — za JLA igrani film, 14.00 Avtomobil, dirka F-1 za VN Japonske, posnetek, 15.00 Športno zabavno popoldne, nadaljevanje, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Poljudnoznanstveni film, 20.45 Informativna oddaja, 21.00 Mali koncert, 21.20 Športni pregled.

TV ZAGREB

10.30 Nedeljsko dopoldne za mladino, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Tv v šoli, 14.00 Maljankin in družba (film), 15.05 Resna glasba, 15.35 Dokumentarni mozaik, 17.10 Film, 18.55 Mupetki, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kanarčkova ljubez (drama), 21.00 Placido za strah (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 14.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertiniji (nadaljevanka), 21.50 Spektrum, 23.35 Glasba.

Drugi program

9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Ženska za nežne ure (film), 21.50 Mlada ljubez (film), 23.20 Šport, 23.30 Kojak.

TV MADŽARSKA

8.40 Spored za otroke, 10.40 Gospodinjimo, »Zeh-ta«, 10.55 Zalaegerszeg — Honvéd, nogomet, 14.35 Družinska nedelja, 16.10 Srečno, kviz, 17.00 Delta, 17.35 Oglejmo si skupaj, 18.15 Rentgen, zdravstvo in sociala, 18.25 Pravljice, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.10 Madžarska stoletja, 20.30 9/B, kanadski TV film, 22.05 Teišport, 22.50 Poročila.

RADIO MURSKA SOBOTA

Ponedeljek, 31. 10. 16.00 Rezerviran čas, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, kronika, glasba, reklame), 18.15 Rezerviran čas

TV LJUBLJANA

9.35—12.20 in 16.30—23.10 Teletekst RTV Ljubljana, 10.00 Mozaik, 17.00 Mozaik, ponovitev, Zrcalo, Naš utrip, 17.30 Spored za otroke in mlade, 18.15 Safari v mestu: divje živali v Londonu, poljudnoznanstvena oddaja, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.10 M. Kor a: Queenie, ameriška nadaljevanka, 21.00 Omizje.

Program: LJ2

18.00 Beograjski Tv program, 18.55 V luči tonejo vse teme, dokumentarna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kolo sreče, 21.00 Zrebanje lota 21.05 Arhitektura slovenskih pokrajin: vas in domačija v Istri, izobraževalna serija, 21.35 Izsej-ljenčeva zgodba.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Čarobni beg (drama), 20.55 Politični magazin, 22.25 Dnevnik, 22.45 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Mike Hammer, 22.00 Manhattan (film), 23.40 Marmicula (film).

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.15 Religija, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Schwarzwaldska klinika, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Poln življenja in smrti je ta svet, 23.20 Dunajska izložba.

TV MADŽARSKA

17.15 Poročila, 17.20 Mednarodno huzarsko srečanje ob 300-letnici madžarskega huzarskega polka, 18.20 Kremlj, kratki film, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Poslednji obiskovalec, TV igra, 21.25 Imate 5 minut časa? Rossini: Stabat Mater, tenorska arija, 21.30 Spomini na Mihalya Karolyja, 1. del, 22.30 TV dnevnik.

TOREK, 1. november

TV 10.50

SAMSON IN SALLY dan-ski barvni risani film, 1984 (Samson and Sally)

Znameniti beli kit Moby Dick ni navdihnil samo literarnih in filmskih ustvarjalcev, ampak se marsikoga vznemirja.

Tudi Samsona, malega kita, kitolovka, ki prinaša smrt, zmeraj prestraši, prav tako njegovo mamo in njuno jato. Samson verjame, da bo nekod našel pogumnega kita, edinega, ki bo premagal kitolovko. Toda najprej sreča Sally, mlado kitovko, siroto, s katero se spoprijatelji. Skupaj odkrivata morske skrivnosti.

Med živalmi, ki jih srečujeta potepina, ni najnevarnejši požrešni delfin, ampak človek, ki morskih živali ne ogroža samo z lovom, ampak z onesnaževanjem morja.

Režija: Jannik Hastrup.

RADIO MURSKA SOBOTA

Torek, 1. 11. Ni sporeda

TV LJUBLJANA

9.35—12.05 in 16.15—22.45 Teletekst RTV Ljubljana, 10.00 T. Slobod-zinek: Past, mladinska predstava, 10.50 Samson in Sally, danski risani film, 16.45 Spored za otroke in mlade, 17.15 G. Verdi: Requiem, 19.01 B. Britten: Missa Brevis in D. OP. 63, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 J. Žmavc: Nekje živi Cenka, Tv drama, 21.55 Debussy, Ravel.

Program: LJ2

18.00 Beograjski Tv program, 18.55 V luči tonejo vse teme, dokumentarna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kolo sreče, 21.00 Zrebanje lota 21.05 Arhitektura slovenskih pokrajin: vas in domačija v Istri, izobraževalna serija, 21.35 Izsej-ljenčeva zgodba.

TV ZAGREB

8.35 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Čarobni beg (drama), 20.55 Politični magazin, 22.25 Dnevnik, 22.45 Nočni program.

TV AVSTRIJA

10.55 Podelitev mednarodnih priznanj, 13.30 Svet živali, 14.50 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Rdeče in črno (film), 22.30 Resničev šov, 23.20 Po sledeh Aide.

Drugi program

9.00 Matineja, 17.15 Tv kuhinja, 18.00 Super fliper, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Uganite moj poklic, 21.00 Nekje v času (film), 22.40 Tat časa (film), 0.35 Zahodno od Santa Feja.

TV MADŽARSKA

9.05 Tretji kanal, 10.05 Wengraf, TV igra, 10.45 Telovadba za invalide, 17.05 TV spored za 3 dni, 17.10 Spomeniško varstvo v Moskvi, 17.30 Jezikovne uganke, 18.25 Nils Holgersson, risanka, 19.10 Za boljši jezik, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Vdove, angleška kriminalka, 20.55 Studio 88, kulturni TV tednik, 21.45 Spomini na Mihalya Karolyja, 2. del, 22.45 TV dnevnik.

ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

Sreda, 2. novembra

TV 20.05

FILM TEDNA, BEL, TUJ IN PEGAST — sovjetski film, 1986

(Čužaja, belaja in rjaboj) Režiser Sergej Solovjev je za film Bel, tuj in pegast na festivalu v Benetkah dobil veliko posebno nagrado žirije. Naši poročevalci s festivala o tem filmu niso pisali naklonjeno. Lorenzo Codelli je v Ekranu celo zapisal, da je »lenobni proizvod psevdopacifične konfekcije. Se zdalec ne izraža ostražja obnove, ki jo je bilo čutili pri nekaterih delih, posnetih v azijskih republikah Sovjetske zveze.«

Verjetno so nekateri kritiki pričakovali bolj radikalne in odločne odzive na perestrojko tudi pri filmu. Dogajanje je postavljeno v prva povojna leta, v tišino majhnega mesteca, zgubljenega v nepreglednih stepah Karakstana. Konec vojne je tudi sem prinesel veselje. Mestni golobi so postali simbol nove harmonije človečnosti, prijateljstva in sreče, predvsem za dečka, ki je prišel iz Moskve.

Scenarij in režija: Sergej Solovjev po zgodbi Borisa Rjajkovskega, fotografija: Jurij Klimenko, igrajo: Slava Iljuščenko, Boris Polehnovic, Suttan Bapov.

RADIO MURSKA SOBOTA

Sreda, 2. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, glasba, reklame), 18.00 Vprašanja—odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV LJUBLJANA

9.35—12.00 in 16.20—23.05 Teletekst RTV Ljubljana, 10.00 Mozaik J. Žmavc: Nekje živi Cenka, Tv drama, Osmi dan, oddaja o kulturi, 16.50 Mozaik, ponovitev Osmi dan, oddaja o kulturi, 17.30 Spored za otroke in mlade, M. Jezernik: Medvedov godrnjavček, J. Milčinski: Butalci, 18.15 pred izbiro poklica: Logoped, izobraževalna serija, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Film tedna: Bel, tuj in pegast, sovjetski film, 21.45 Mali koncert P. Hindemith: sonata za violo OP. 25, 22.00 Tv dnevnik.

Program: LJ2

18.00 Beograjski Tv program, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Športna sreda, 21.30 Poročila, 21.35 Svet poročča.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sreda, 21.35 Potopis, 22.05 Dnevnik, 22.25 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertiniji (nadaljevanka), 21.45 Živeti in umreti v gradu, 22.35 Mrtvaški ples, 23.15 Glasba.

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Dogodki in osebnosti, 18.30 Lokalni program, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Svet živali, 20.50 Pogumni (film), 22.40 Obljuba (film), 0.15 Kobra, prevzemite.

TV MADŽARSKA

9.05 Človek s cilindrom, francoski film, 10.40 Abrahamovi otroci, pon. 17.25

RADIO MURSKA SOBOTA

Četrtek, 3. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba, rezerviran čas), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV LJUBLJANA

9.35—12.50 in 16.15—0.35 Teletekst RTV Ljubljana, 10.00 Mozaik: šolska Tv: slovar slikarstva 9., Slovenska ljudska glasbila in godci — 9. — akordne citre, 11.00 Žrtev, angleški film, 16.45 Mozaik, ponovitev šolske Tv, 17.45 Spored za otroke in mlade, Noro, norejšje, norišnica, Poltrona expres, 18.15 Slovenski ljudski plesi: vzhodna Štajerska (trgatev), 19.01 Tv obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 J. A. Bardem: Lorca, španska nadaljevanka, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Retrospektiva jugoslovanskega filma — 30 let nagrade Jelen — Kozara.

Program: LJ2

18.00 Beograjski Tv program, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 S. Townsend: Rastocje težave Jadrana Krt, angleška nadaljevanka, 20.55 Kralj Matjaž — Matija Korvin, resnična legenda in legendarna resničnost, 21.45 Balada o mesecu potepuhu, balet.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitve, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 20.55 Izbrani trenutek, 21.05 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Večer z Maniko Röck, 21.55 Dimitrova maska (film), 23.25 No-tranjci.

Drugi program

16.00 Glasbene želje, 17.15 Svet živali, 18.00 Šport, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitična oddaja, 21.05 Dinastija, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Klub 2.

TV MADŽARSKA

9.05 TV doktor, 9.15 Svet varieteteja, 16.25 Poročila, 16.30 Z roko v roki, varstvo umno prizadetih, 16.40 Sotrpini, rehabilitacijski magazin, 17.00 Domače ogle-dalo, 17.25 Telesport, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 TV dnevnik, 20.15 Sosedje, 40. poglavje TV romana, 21.45 Ozadje vesti, 21.35 I. svetovna vojna, ameriški č/b film, 21.21, in 22. del, 22.20 Varstvo okolja, 23.05 TV dnevnik.

Četrtek, 3. november

TV 22.20

Retrospektiva jugoslovanskega filma

KOZARA, jugoslovanski črno-beli film, 1962 Kozara je verjetno najbolj Bulajčev celovečerec, nekakšen vrh filmske trilogije, ki jo to delo tvori skupaj s filmi: Vlak brez voznega reda in Vzkipelo mesto. Bulajčev se je v Kozari posredila čarobna filmska formula — heroične zgodovinske teme.

Film je nenavaden splet zgodovinske resničnosti in umetniške resnice, ki je nastala v ustvarjalnem postopku filmske rekonstrukcije resničnih dogodkov.

Film Kozara prikazuje herojski boj 3.500 partizanov za osvobodeno ozemlje, na katerem je skoraj sto tisoč starcev in žensk, z njimi pa še 600 ranjenec. Bojujejo se za njihova in svoja življenja z več kot 60 tisoč Nemci, četniki in ustaši. Njihov boj z mnogo številnejšim in bolje oboroženim sovražnikom je brezupen, toda morda prav to pripravi borce do nadčloveških dejanj, neizmerne hrabrosti in tovarištva.

Scenarij: Ratko Đurović, Stevan Bulajić, Veljko Bulajić, režija: Veljko Bulajić, fotografija: Aleksander Sekulović, glasba: Vladimir Kraus Rajterić, igrajo: Olivera Marković, Milena Dračić, Bata Živojinović, Bert Sotlar, Dragomir Felba, Ljubiša Samardžić.

ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

SOBOTA, 29. oktober

TV 17.00

GREGORIO — perujski barvni film, 1984

V južnoameriških kinematografih je tema življenja na revnem obrobju velikih mest dokaj pogosta. V teh mravljiščih otroci pogosto zaidejo na stranpoti, saj se morajo prezagodaj bojevati sami za preživetje. O tem govori tudi perujski film Gregorio, ki zgodbo povzema dokumentarno, na trenutke pa tudi optimistično. Iz visokih gora, kjer je življenje težavno, a vendarle

Prodaj

GOLF JGL, letnik 1981, prodaj. Smiljan Lazar, Bakovci, Mladinska 30. M-7477

ZASTAVO 101 (nevožno) prodaj. Naslov v upravi lista. M-7479

PONY EKSPRES, dobro ograjen, ugodno prodaj. Alojz Ropoša, Grad 61. M-7480

ZASTAVO 126 P prodaj. Lemerje 1. M-7481

APNO, 60 vreč, prodaj ali menjaj za Spirovec. Dolnja Bistrica 102, telefon: 24-967. M-7482

AVTOMATIK prodaj. Žalik, Murska Sobota, Cankarjeva naselje 26. M-7483

MIZO Z ŽAGO ZA DRVA, elektromotor 5,5 KW, 7,5 KS, in kabel, 20 m, prodaj. Cankarjeva 69. M. Sobota M-7485

KRAVO, brejo, po izbiri, prodaj. Branko Fekonja, Radenci, Rudenski vrh 2. M-7486

OPEL REKORD 1700 KARAVAN prodaj ali menjaj za manjši avto. Murska Sobota, Finžgarjeva ulica 20. M-7488

ZASTAVO GTL 55, letnik 1983, prodaj. Zdenko Flis, Murska Sobota, Stara ulica 3, 23-735. M-7489

OSEBNI AVTO LADA, letnik 1985, prevoženih 9.500 km, prodaj. Jože Horvat, Ratkovič 17. M-7491

ZASTAVO 101, letnik 1977, ugodno prodaj. Pečarovič 76. M-7492

OTROŠKO MOTORNO KOLO ZA MOTOKROS MALAGUTTI, 50 cm RCX, za starost od 7 do 12 let, prodaj. Informacije po 19. uri, po telefonu. 76-890. M-7495

KADETT B prodaj. Turnišče, Stefan Kovač 76. Telefon: 72-014. M-7496

RM 125 SUZUKI CROS prodaj. Krog, telefon: 26-677. M-7497

ZASTAVO 101, letnik 1977, ugodno prodaj. Motovilovič 72. M-7498

KRAVE (po izbiri), kontrola A, prodaj. Bodonci 107. M-7499

GOLF JGL, letnik 1980, december, prodaj. Telefon popoldne: 75-376. M-7500

VELIKI IN MALI BOJLER, kotliček za WC, pralni stroj, sedežno garnituro in zakonsko posteljo prodaj. Telefon: 21-950. M-7501

KORG POLY 800, električne hobne pearl, solo kitara, bas in solo ojačevalac rockmen, 8-estezni mikser in zvočnike 2 x 200 W prodaj. Odranci, Gasilška 11, Črenšovci. M-7502

GOSTIŠČE KLEMENT, GRAD, vabi 29. in 30. oktobra ter 1. novembra

NA DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO

ZA OBISK SE TOPLO PRIPOROČAJO!

DRVA IN JABOLKA prodaj. Salamenovci 59. M-7504

MOPED 14 ML, letnik 1987, prodaj. Marija Pelci, Jančev Vrh 25. M-7505

GRADENO PARCELO V TROPOLJCIH, 8 arov, prodaj. Murski Črnci 44. M-7508

NOVO HIŠO V M. PETROVCIH 30, 8-arska parcela, prodaj. Okostavci 36. M-7509

MEHANIČNO ORODJE, staro in novo, ter dele za avtomobile ugodno prodaj. Malačič, Kidričeva ul. 43, telefon od 10. do 16. ure: (068) 24-612. M-7510

KOMBINIRANI ŠTEDILNIK (4 plin, 2 elektrika) in dve peči na olje prodaj. Telefon: 46-342. M-7511

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 4 KW, prodaj. Alojz Lebar, Turnišče, Mladinska 27. M-7512

LADA RIVA 1300 S, letnik 1986, ohranjen, na prodaj. Lipovci 143. M-7513

OJAČEVALEC IN KITARO MARSHAL IBANEZ prodaj ali menjaj za bas opremo. Telefon: 77-614. M-7514

VISOKOTLAČNO STISKALNICO PANONIJA ZA SENO, letnik 1984, ugodno prodaj. Vohar, Dokležovje 29 a. M-7551

GARSONJERO V SREDIŠČU MURSKO SOBOTE, 30 m², prodaj. Telefon: (069) 26-533. M-7554

MALE PUJSKE PRODAM. Router, Gradišče 4. M-7556

GOSTILNA ŽELEZEN, BEZNOVCI, vabi 29. in 30. oktobra

NA DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO

VABLJENI!

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar (kultura), Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparink, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenko Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelki, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega dayka od prometa proizvodov.

GOSTILNA ZELKO, PEČAROVCI, vabi v soboto, 29., in v nedeljo, 30., oktobra

NA DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO

ZA OBISK SE PRIPOROČAJO!

AVTO AUSTIN MINI, 850 cm, ima manjšo okvaro na motorju, je kovinsko modre barve, registriran do aprila 1989, napredaj, Igor Zubčić, Radenci, Titova cesta 3. M-7557

OPEL REKORD, vozen, neregistriran, prodaj. Dokležovje 38. M-7558

OPEL REKORD 20 S BERLINA, letnik 1981, prodaj. Telefon: 76-661. M-7560

OBRAČALNIK PANONIJA, malo rabljen, prodaj. Melinci 108 a, telefon: 71-288. M-7515

BOJLERJE, različne velikosti, prodaj. Telefon: 22-991 ali 22-210 (v službi) — Sarku M-7517

JUGO 45, letnik 1983, ugodno prodaj. Gaberje 19. M-7518

STEKLENO VOLNO NOVOTERM, 100 m², prodaj. Informacije zvečer: telefon 72-726. M-7519

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ ELIND 3,5 KW prodaj. Hauzár, Ropoča 72. M-7521

ZASTAVO 101 KONFORT, letnik 1980, prodaj. Velika Polana 142. M-7522

TRAKTOR STEYR 18 prodaj. Franc Šlebingar, Ledinek 22. Zgornja Ščavnica. M-7523

ZASTAVO 101, registrirano do 3. 10. 1989, letnik 1976, prodaj. Telefon: 77-076. M-7528

RENAULT 4, letnik 1977, prevoženih 128.000 km, registriran, vozen, in ŠKODO 110 L, letnik 1974, prevoženih 56.000 km, neregistrirano, vozeno, ugodno prodaj. Ogled na naslovu, ki je v upravi lista. M-7528

VEČJA POLNILA, 1000 kosov, prodaj 10 odstotkov ceneje. Petanjci 51 b, Tišina. M-7529

TELEVIZOR, črno-beli, star tri leta, dobro ohranjen, poceni prodaj. Alojz Kovač, Mojstrska 1/3-19. M-7530

RENAULT 4 TL, prodaj. Aleksander Bedić, Murska Sobota, Partizanska 55. M-7532

OPEL KADETT, letnik 1969, prodaj. Krog, Trubarjeva 50. M-7533

MLADO KRAVO, brejo in telico prodaj. Pečarovič 68. M-7534

ZEMLJO V SELU, 8 ha, in šest debelih hrastov, les primeren za sode prodaj. Telefon: 48-081. M-7536

VW ŠIROKO, letnik 1976, prodaj. Embreuš, Dragotinčič 26. M-7538

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodaj. Murska Sobota, Kroška 42, telefon: 24-756. M-7539

RENAULT 4 TL, letnik 1986, prodaj. Telefon: 21-908. M-7541

TRAKTOR STEYR 18, s plugi in kosilnic, prodaj. Vanča vas 26, Tišina. M-7542

NOVO HIŠO V LIPOVCIH prodaj. Forjan, Lipovci 52. M-7543

SEDEŽNO GARNITURO prodaj. Gaber, Murska Sobota, Stara 10, ali telefon: 25-487. M-7544

RENAULT 4, star 10 let, v dobrem stanju, prodaj. Telefon: 87-353. M-7545

MEŠANI GOZD NA GORICKEM prodaj. Telefon: 26-035. M-7546

POČITNIŠKO HIŠICO v BOKRAČI prodaj. Telefon: 061 349-274. M-7369

HIŠO Z DELAVNICO V MURSKI SOBOTO prodaj. Informacije pri odvetniku Danilu Hariju, telefon popoldne: 23-122 ali zvečer: 26-469. M-7419

BARVNI TELEVIZOR, diagonalna 42 cm, in digitalni avtoradio prodaj. Celce, telefon: 23-081. M-7376

VARILNI APARAT (CO.) ISKRA 600 A prodaj. Telefon: (069) 81-879. IN-16770

MARIJA FERENČAK, CVETLIČARSTVO, TRNJE 58, p. ČRENŠOVCI, se priporoča OB DNEVU MRTVIH, 1. novembra

s cvetličnimi aranžmaji venci, šopki rezanim cvetjem in mačehami

ODPRTO TUDI V SOBOTO IN NEDELJO!

POČITNIŠKO HIŠICO v BOKRAČI ugodno prodaj. Telefon: 061 349-274. M-7369

HIŠO Z DELAVNICO V MURSKI SOBOTO prodaj. Informacije pri odvetniku Danilu Hariju, telefon popoldne: 23-122 ali zvečer: 26-469. M-7419

BARVNI TELEVIZOR, diagonalna 42 cm, in digitalni avtoradio prodaj. Celce, telefon: 23-081. M-7376

VARILNI APARAT (CO.) ISKRA 600 A prodaj. Telefon: (069) 81-879. IN-16770

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar (kultura), Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparink, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenko Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelki, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega dayka od prometa proizvodov.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 3,5 KW, in otroški voziček tribuna zelo ugodno prodaj. Telefon: 22-057. M-7377

KUHINJO, jedilni kot, dva stola in mizo (marles) prodaj. Branko Filipić, Ljutomer, Ormoška 3. IN-16773

ZASTAVO 126 P prodaj. Rozalija Kodba, Veštica 3. Ljutomer, telefon: (069) 89-003. IN-16769

STAREJŠO HIŠO V SREDIŠČU LJUTOMERA ugodno prodaj. Primerno za obrt. Telefon: 81-648. IN-16771

OTROŠKO POSTELJO Z JOGIJEM IN ODEJO prodaj. Fajfar Katarina, Gornja Radgona, Jurkovičeva 35. GR-18608

TRAJNOGOREČO PEČ KUPERS-BUSCH, rabljeno eno sezono, prodaj. Bojan Verzel, Gornja Radgona, Mladinska 12, telefon popoldne: (069) 74-214. GR-18610

PRIKOLICO ZA AVTO prodaj. Jože Hozjan, Petanjci 76. GR-18611

ZELJE VARAŽDINSKO (po 350 din za kg), prodaj. Alojz Verban, Tropovci, tel. 46-015. M-7614

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodaj. Čikečka vas 30. M-7468

KAVČ, jogi, hladilnik in sesalec prodaj. Murska Sobota, Cankarjeva 9. M-7561

KRIZANTEME IN VISOKOCVETNI PAJKI, za dan mrtvih, napredaj, Darja Toplak, Boračeva 23. M-7562

ČRPALKO ZA PRETOK VINA, visokotlačno črpalko za škropljenje, vod, 55 l, leseno kad, 300 l, peč »BUDERUŠ« za centralno ogrevanje, 30.000 kalorij, ugodno prodaj. Telefon: 22-008. M-7563

ZASTAVO 750 ugodno prodaj. Kobilič 92. M-7567

SALON CVETJA, CIPOT, MURSKA SOBOTA, Grajska ulica 4 a, sprejema naročila za izdelavo

CVETNIH ARANŽMAJEV, ŠOPKOV, VENCEV

Krizanteme bodo napredaj v cvetličarni, salonu cvetja na Grajski ulici 4 a, vsak dan od petka, 27. oktobra, do torka, 1. novembra, od 7. do 18. ure, tudi v nedeljo. Telefon: 22-193.

HIŠO V LUKAVCIH, Križevci pri Ljutomeru, na 30-arski parceli, prodaj. Telefon: 87-152. M-7568

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodaj. Černelavci, Gederovska 30. M-7606

ŠKODO poceni prodaj. Informacije od 15. do 16. ure, Brunec, Murska Sobota, Kocljeva 6. M-7607

WARTBURG, letnik 1982, 48.000 km, prodaj. Naslov v upravi lista. M-7610

MLADO KRAVO, brejo, in plug PO-SAVEC, 12-colni, prodaj. Nedelica 29. M-7616

RENAULT 4, 88, prodaj ali zamenjam za R 4, 1986, ali YUGO 55 A. Telefon: (069) 22-132. M-7609

ZELJE, večje ali manjše količino, prodaj. Tropovci, Križna 13.

POHIŠTVO ZA KUHINJO prodaj. Ogled možen v soboto, 29., in v nedeljo, 30. oktobra, v Petišovcih, Lendavska 37. M-7571

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, star deset let, prodaj. Telefon: 72-538. M-7572

GRADBENO PARCELO Z VINOGRADOM V LENDAVI in wartburg 353, ugodno prodaj. Telefon: 70-257. M-7573

NOVO IN STARO HIŠO z 2700 m² zemljišča, v bližini Murske Sobote, ob asfaltni cesti, prodaj. Telefon popoldne: 062 29-716. M-7577

SUHE ŽAGANE PLOHE, 10 cm, približno 2 m², prodaj. Puconci 70. M-7578

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Majdlinjak**, Gornji Slaveči 6. Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu

VREDNOSTNI KUPON

20.000 din velja 1 mesec Vnovečite ga ob popravilu skrinje

EMA IVANIČ, NORŠINCI 16 a, obvešča, da bodo prodajali

LEPE IN RAZNOVRSTNE KRIZANTEME

v soboto, 29., in v nedeljo, 30. oktobra. Za obisk se priporočajo.

SILAŽNI KOMBAJN SK 80 S ugodno prodaj. Godina, Pečarovič 72. M-7565

LOK ZA TRAKTOR DEUTZ prodaj. Ropoča 49. p. Rogoševci. M-7574

126 P, star dve leti, prodaj. Kafe BAR LIBERTAS, Lipovci. M-7576

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1985, prodaj. Telefon: 72-617. M-7578

KORUZO na storžih, prodaj. Telefon: 21-995. M-MM

GOLF, letnik 1982, prevoženih 73000 km, dobro ohranjen, prodaj. Informacije tel. 23-331. M-7632

RENAULT 4 TL, letnik 1977, prodaj za 200 SM. Jože Perša, Pertoča 74. M-7528

FORD TAUNUS, letnik 1981, nujno prodaj. Murski Petrovci 5, Tišina. M-7579

STARO HIŠO, vinograd (sončna lega), sadni vrt, njive, gozd (v izmeri 21.526 m²), bližina Razkrižja, možna gradnja dveh počitniških hišic, prodaj. Informacije vsak dan po telefonu: (064) 80-105. M-7582

TRAKTOR INTERNACIONAL, 40 KS, s prednjim nakladalцем in koso, ugodno prodaj. Bokračič 14. M-7583

APN 6 in AVTOMATIK ugodno prodaj. Telefon: 46-218. M-7584

MLADO KRAVO in gozd, 90 arov, prodaj. Križevci v Prekmurju 114. M-7586

TRAJNOŽARNO PEČ, EMO 5, dodatni štedilnik na olje, pralni stroj gorjenje in globok otroški voziček prodaj. Veštica 60, telefon: 23-806. M-7587

RENAULT 4, prva registracija 1977, prevoženih 66.000 km, prodaj. Murska Sobota, Kopalniška 1 a. M-7689

ŠTEDILNIK CALOREX 85 R in peč na olje ugodno prodaj. Telefon: 23-020 ali 77-642. M-7590

ŠKODO 105 L, staro dve leti, 12.000 km, prodaj. Gančani 100. M-7591

OPEL ASCONO 1.6 S SPORT prodaj. Telefon popoldne: 77-058, popoldne 78-068. M-7592

SEJALNIK ZA ŽITO OLT OSIJEK, 18-vrsten, nov, ugodno prodaj. Krog, Trubarjeva 52. M-7593

UTO (14 x 6), višina 4 m, prodaj. Rakičan, Panonska 38. M-7594

ZASTAVO 750, letnik 1970, registriran in v voznem stanju, potreben manjšega popravila, prodaj. Boris Celce, Dolenci 103 a. M-7599

MOPED BI 50, star dve leti, prodaj. Telefon: 22-172. M-7600

FIAT 1300, ugodno prodaj. Ogled od 27. 10. do 1. 11. 1988. G. Petrovci 62. M-MM

PRODAM 3.000 kg kuruze v storžih. Telefon: 81-654.

PISALNI STROJ REMINGTON ELEKTRIK, rabljen (za 1.000.000), in registrsko blagajno (za 500.000 din), prodaj. Telefon (069) 74-461. M-7597

NEMŠKO OVČARKO IN DOBERMANKO, z vzrejnimi dovoljenjem in rodovnikom, prodaj. Lukač, Murska Sobota, Kroška 79. M-7601

CITROEN GS 1.3 ugodno prodaj. Telefon: 21-838. M-7602

KROMPIR ZA KRMO, koruzo in dvoredni izruvalec za krompir ugodno prodaj. Telefon: 71-012. M-7462

KOMPRESOR ZA ŠKROPLJENJE, 150 m, 200 l, prodaj. Ladislav Koša, Lendava, Cankarjeva 11. IN-19211

AVTO GOLF GTL, letnik 1981, prodaj. Telefon popoldne: 75-139. IN-19213

HIŠO S PRVO PLOŠČO, v bližini Ljutomera (voda, elektrika), prodaj. Asfalt do hiše. Telefon: (069) 81-679 od 18. do 20. ure. IN-16777

TRAKTOR IMT 558 prodaj. Silvo Sedlak, Hermanci 24. p. Miklavž pri Ormožu. IN-16775

CX PALAS, v odličnem stanju, in diano dak, letnik 1985, prevoženih 27.000 km, prodaj. Dolnja Bistrica 92. M-7603

DRVA ZA POSEK (pribli 200 m²), na 80-arski parceli v Ivanjševcih, prodaj. Telefon od 18. do 20. ure: 23-513. M-7605

RABLJENO POHIŠTVO ZA SPALNICO, dnevno sobo in kuhinjski kotiček, prodaj. Telefon popoldne: 23-839. M-7621

Razno

LOKAL, primeren za poslovne prodaje, oddam. Telefon: 22-529. M-7398

ELEKTRO SERVIS, Drago Kovač, Moravske Toplice, Dolga ulica 103, proizvodni program: montaža in servis oljnih gorilnikov, izdelava kotlovnih regulatorjev, izdelava in montaža avtomatike za kotlovne regulacije, poplavljen servis toplotnih naprav TVT Boris Kidrič, montaža, popravila in rekonstrukcija industrijskih strojev, elektrifikacija zvonov in elektrifikacija vseh vrst. Telefon: (069) 48-428. M-7382

DELO SPREJEM NA DOM. Naslov v upravi lista. M-7487

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 48678, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota. Julija Ivanuš, Murska Sobota, Titova 17. M-7549

PREKLIC! Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 12577-3, izdane pri HKS KZ

Panonka Murska Sobota. Štefan Novak, Sebeborci 31. M-7564

VOZNIKI! OPTIKA ZA VSE TIPE OSEBNIH AVTOMOBILOV! S ločno nastavitvijo preprečimo enostransko obrabo gum in zagotovimo varno vožnjo. Priporoča se: avtomehanik Franc Makoter, Ljutomer, telefon: 81-987. IN-16753

Zaposlitve

DELAVCA Z ZNANJEM AVTOGENEGA VARJENJA ZAPOSIM TARKOJ. Telefon: 87-215. M-7525

ŽENSKO ZA ČIŠČENJE GOSTINSKEGA LOKALA sprejemmo. KAFE BAR LIBERTAS, Lipovci. M-7576

KOZMETIČNI STUDIO LJUBLJANA, potrebuje prodajalce za terensko delo na ohmočju Pomurja. Izreden zaslužek, 20 različnih izdelkov. Prijave na upravo lista pod »LJUBLJANA«. M-7581

KV KUHAJA (ico) s prakso takoj zaposlim. Ostalo po dogovoru. Informacije po tel. 77-604. M-MM

MLADIM IN KOMUNIKATIVNIM OSEBAM NUDIMO RAZGIBANO DELO NA TERENU. Telefon: (062) 36-281. IN-16778

Dragemu sinu in bratu, vojaku ROBERTU PA-

PIČU iz Bakovec, ki služi vojaški rok v Skopju, želijo za 19. rojstni dan vse lepo, izpolnitev življenjskih ciljev in srečno vrnitev v domači kraj — oče, mama in brat Goran.

ŠOFERJA C IN E KATEGORIJE zaposlim. Telefon zvečer: 77-035. M-7608

Sobe

SOBO ALI GARSONJERO v MURSKI SOBOTO išče dekle. Naslov v upravi lista. M-7537

SOBO S POSEBNIM VHODOM in kopalnico oddam. Murska Sobota, M. Kuzmiča 18. M-7586

Kupim

GUMO 8.3/8-28 AS STEYR kupim. Telefon popoldne: 46-343. M-7553

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

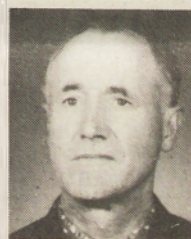
Jožefa Vrečiča

s Petanjec

se zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ob bolečini sočustvovali z nami in pokojniku darovali vence in cvetje.

Zahvaljujemo se tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku krajevne skupnosti za poslovilne besede ter DO Radenska in ZGEP Pomurski tisk, tozd Kartonaža.

Žalujoči: žena Alojzija, otroci Štefan, Franc in Mimika z družinami ter sestra Kristina

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče in stari oče

Ivan Cifer

iz Ratkovec

PRETRESENI SPOROČAMO, DA NAS JE
SREDI DELA ZAPUSTILA

Angela Brunec

laborantka

VZORNE SODELAVKE IN DOBRE
TOVARIŠICE SE BOMO S SPOŠTOVANJEM
SPOMINJALI.

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE
MLEČNEGA PRAHU MURSKA SOBOTA

*Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bje
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

24. oktobra je minilo žalostno in
boleče leto, odkar je prenehalo biti
srce dragemu možu in svaku

Štefanu Kardošu

iz M. Sobote

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in
pradedek

Vildem Seršen

iz Kobilja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, botrini, sosedom in znancem, ki ste dragega po-
kojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cve-
tje in za sv. maše.

Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, govorniku KS in kolektivu Agromer-
kurja.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Kobilje, 9. oktobra 1988

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

V SPOMIN

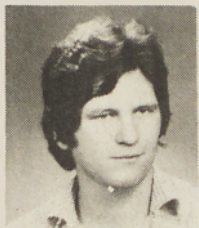
Zelo boleč je spomin na 2. no-
vember, ko mineva leto žalosti,
odkar nas je nenadoma
prezgodaj zapustil naš dragi,
nepozabljeni mož in oče

Jože Kavaš

iz Odranec

Hvala vsem, ki se ga spominjate in na preranem
grobu prižigate sveče.

Globoko žalujoci: žena Marija, sinova Martin in Jože
ter hčerka Marija

*Tam, kjer si ti, ni sonca,
ni luči, le tvoj blagi nasmeh
v srečo nam živi,
in nihče ne ve, kako zelo,
zelo naju to boli.*

V SPOMIN

2. novembra bodo minila štiri
leta, odkar smo se poslovili od
tebe, ljubi sin

Drago Zelko

iz Dankovec

Težko sprejemava resnico, da te ni. Imela sva te rada,
zato te vedno obiskujeva — ti pa molčiš, ne čutiš solza,
ne vidiš najinih potrhih src, vonj cvetja te ne prebudi.
Ostaja nama prošnja brez odgovora: zakaj, oh zakaj?
Hvala vsem tistim, ki najinega sina niste pozabili.

ŽALUJOČI: mama in oče

ZAHVALA

16. oktobra 1988 nas je za-
pustila draga mama, babica
in prababica

Ljudmila Stajnko

s Cankove

Hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znan-
cem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni
zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pomaga-
li in izrekli sožalje.

Iskreno se zahvaljujemo dr. Kološevi in osebju in-
ternega oddelka bolnišnice v Murski Soboti za
vso pomoč pokojnici.

Hvala tudi govorniku iz KS, g. župniku za pogreb-
ni obred in pevcem za odpete žalostinke.

VSI NJENI

*Zaspala babica si zlata,
zaprla trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.*

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je po dolgi
in hudi bolezni zapustila naša dra-
ga stara mama

Karolina Balajc

roj. Kranjec
iz Sela

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo
pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter
sočustvovali z nami. Posebna zahvala vsem dobrim sosedom,
sorodnikom in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih
kakorkoli pomagali. Hvala patronažni sestri za pomoč med
boleznijo, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, govorniku krajevne skupnosti za besede slovesa
ter gasilcem za vso pomoč.

Še enkrat — vsem iskrena hvala!

ŽALUJOČA VNUKA ZLATKO IN JOŽE

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je za-
pustil naš dragi mož, oče,
dedek in brat

Andrej Marinič

iz Paričjaka

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki so ga
v tako velikem številu pospremili na zadnji poti,
darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala sosedom, sorodnikom, VG
Kapela, gasilcem, g. župniku in cerkvenemu
pevskemu zboru ter govornikom.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Ob tebi in s teboj
bili kraljevsko smo bogati,
ljubezen posebejal si
in varnost, moč.*

A. Š.

*A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, ož dan solzan,
težko bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.*

S. Gregorčič

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je nepričakovano, v 46. letu starosti, za
vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat in zet

Ludvik Lončar

taksist
iz Mlajtinec 10 a

Ob tej težki izgubi se iskreno zahvaljujemo družinam Franca
Cipota iz Mlajtinec 12, Franca Baumana iz Mlajtinec 13, Šte-
fana Cipota iz Mlajtinec 11, Bele Bankojo iz Nemčije, družini
Flisar iz G. Moravec in družini Klar iz Ivanec za vso pomoč v
najtežjih trenutkih, drugim sosedom, sorodnikom, prijateljem
in znancem, ki so pokojnika pospremili na njegovi poslednji
poti, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami ter nam
pisno ali ustno izrekli sožalje.

Prisrčna hvala tudi g. župniku iz Martjanec in c. pevcem za po-
grebni obred ter govornici iz KS, Jelki Cipot, in govorniku so-
delavcev-taksistov, Aleksandru Kerčmarju, za ganljive poslo-
vilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Mlajtinci, 18. oktobra 1988

ŽALUJOČI: ŽENA MARIJA, SIN ROBERT, SESTRA
IRENA Z DRUŽINO, DRUŽINA TURK IZ G. KOTARJA,
TAST IN VSI, KI SO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame
in babice

Terezije Kozic

iz Gorice 9

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znan-
cem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali
vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.
Posebna hvala g. Balažicu za pogrebni obred, pevcem
in tov. Olgi za ganljive poslovilne besede.

SIN KALMAN, SNAHA IBOLKA TER VNUKA JOŽE
IN ANDREJ

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dobrega moža, očeta,
dedka in pradedka

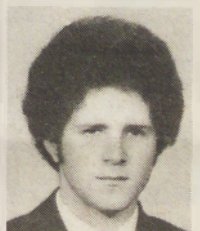
Ludvika Slaviča st.

iz Grab pri Ljutomeru

se prisrčno zahvaljujemo dr. Cesarcu za njegov
obisk in pomoč med boleznijo, g. župniku za po-
grebni obred, govornikom, pevcem za odpete pe-
smi ter predstavnikom delovnih organizacij: DO
Ljutomerčan, tozd Simentalka, Hotel Diana M.
Sobota, Jugobanka M. Sobota, Zavod za ekono-
miko in urbanizem M. Sobota in Konjerejskemu
klubu Ljutomer. Hvala vsem sorodnikom, sose-
dom, prijateljem in znancem za vence in cvetje ter
za sv. maše.

Še enkrat vsem in vsakomur posebej — hvala!

ŽALUJOČI: žena, sinovi in hčerke z družinami

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v
33. letu nepričakovano in mno-
go prezgodaj zapustil dragi sin
in brat

Janez Somi

iz Kamovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v tež-
kih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje,
darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi
zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku, pevcem, godbi, sodelavcem
Primata Lendava, KS, vsem gasilskim društvom, NK
Žitkovci ter vsem govornikom.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: mama, ata, sestra Regina z družino, brat Franc
z družino ter drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po
daljši in hudi bolezni za vedno
zapustil naš dragi mož, oče in
dedek

Alojz Berc

iz Gančan

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
znancem in prijateljem, ki ste dragega pokojnika
spremljali na zadnji poti, darovali vence, cvetje in za sv.
maše, nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam ka-
korkoli pomagali. Posebno se zahvaljujemo zdravstve-
nemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu,
predvsem dr. Štefanu Horvatu, dr. Caru, patronažnim
sestram ZD Beltinci in sodelavcem podjetja Graditelj.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, in tov. Štefanu za govor.

Žalujoci: žena Terezija, hčerke Vera, Nada in Vinka z
družinami, sin Lojze z družino ter drugo sorodstvo

Radgončani v Mladenovcu

V minulih dveh tednih so mladi iz občine Gorja Radgona kar dvakrat obiskali pobrateno občino Mladenovac. Najprej ob njihovem občinskem prazniku, ki je le nekaj dni pred radgonskim, ko je OK ZSMS Mladenovac organiziral taborniško-partizanski mnogoboj. Tekmovanja, ki je bilo 7. in 9. oktobra, so se udeležili tudi radgonski mladinci taborniki, in sicer Branko Munda, Borut Cvetkovič, Jože Bibič, Dejan Sluga, Robert Lipič in vodja skupine Mirko Iskra. Tekmovanja se je udeležilo 10 ekip, Radgončani pa so zasedli drugo mesto.

Mladinci so bili zadovoljni z organizacijo tekmovanja, v pobratnem mestu pa so se zelo dobro počutili.

Prejšnji teden pa so SR Srbijo obiskali pionirji, ki so se udeležili velike ure zgodovine v Kragujevcu. Z mladimi sta Mladenovac obiskala tudi Marjan Neuvirt in Lojzka Potočnik. **Bernarda Peček**

VODENI OGLEDI IN MALE PLASTIKE

Kustos-galerist Franc Obal, vodja soboške galerije, uvaja tako imenovane vodene ogled po razstavah, za katere zaenkrat sicer še ni velikega zanimanja, pomenijo pa novost, ki bi jo kazalo obraniti. Posebej za tiste obiskovalce razstav, ki so radi kar najbolj informirani o njih, pa tudi za učence. Slednji so med številnejšimi, imajo svoje likovne pedagoške, ki jih seznanjajo z razstavljenimi, ni pa odveč, pa čeprav le peščico ljudi, kot se je zbrala v sredo popoldne, voditi med razstavljenimi ekspozitami, da bi jih tako približali kar največjemu krogu ljudi.

Razstava del Radka Petriča, ki je na ogled, je avtorska razstava Franca Obala, ki je iz obsežnega opusa kiparskih stvaritev opravil svoj izbor del. Kipar iz Zagreba pa pripada srednji generaciji jugoslovanskih kiparjev in je pomembna osebnost v likovnem svetu že od leta 1970, ko je bil pobudnik in ustavni član likovne skupine Biafra, ki je v tistem času pomenila najnaprednejši tok nove figurative.

Zakaj ravno Ratko Petrič v Murski Soboti in kakšen pomen ima ta razstava.

»Ta razstava sodi v okvir tistih, s katerimi želimo predstaviti jugoslovanske avtorje, ki se ukvarjajo z malo plastiko. To pa zato, ker je Murska Sobotica mesto, kjer se je rodil in živi bienale jugoslovanske male plastike, kot edinstvena razstava v Jugoslaviji. Tako odločitev ni naključna, je povedal Franc Obal, nadaljeval pa, da želijo v presledkih dveh bienalov predstaviti s preglednejšimi razstavami avtorje, ki se ukvarjajo z malo plastiko. Tako naj bi ob bienalu bile tudi razsta-

ve male plastike izbranih avtorjev. Petričeva je razdeljena v tri sklope: v mali (prvi) sobi galerije so predstavljene skice in makete za večjo spomeniško plastiko, kar je neposredno povezano z avtorjevo malo plastiko. V veliki (osrednji) dvorani galerije pa je predstavljena samostojna interierska plastika. Za boljše informacijo pri tem rabita dva envi-

ronmenta — zvrst kiparstva prostorske plastike, s katero je Radko Petrič v Zagrebu na začetku svoje kariere vzbudil precejšnjo pozornost. Gre za portret likovne skupine Biafra, ki je postavljena v galeriji, in del iz ameriškega kiparstva. Vse skupaj je postavljeno z željo po dojemanju avtorjeve širine in njegovega mesta v sodobnem kiparstvu, kot posledica njegovega dolgoletnega delovanja. Z izborom pa sem želel predvsem poudariti njegovo malo plastiko,« je povedal vodja galerije pri kulturnem centru Miško Kranjec.

Omenjena razstava bo v njej na ogled do 6. novembra.

Brigita Bavčar

NAROČITE VESTNIK

V Rakičanu imajo zazidalni načrt

S planskimi akti soboške občine je naselje Rakičan opredeljeno kot naselje primestnega, satelitskega »spalnega« značaja. Po dolgotrajnih prizadevanjih je zdaj končno sprejet zazidalni načrt zanj, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem. Pomanjkanje denarja je bilo krivo, da ta zazidalni načrt ni bil narejen že lani. Osnutek je bil razgrnjen v gasilskem domu v Rakičanu in v izloži zgradbe skupščine občine v Murski Soboti. V tem času je bila organizirana tudi javna razprava. Območji, za kateri je sprejet zazidalni načrt, sta omejeni z ulico Štefana Kovača na zahodni strani, s Prešernovo ulico na južni strani in mejo, začrtano z družbenim načrtom za obdobje 1986–1990 na severovzhodni strani ter z Mladinsko ulico na zahodni in južni strani. Obe območji bosta izključno namenjeni zidavi zasebnih stanovanjskih objektov z možnostjo gradnje pritliklin za ureditev gospodarskih prostorov ali manjših obrtnih in servisnih delavnic.

Gradnja večjih obrtnih delavnic ali kmečkih objektov pa v tem prostoru seveda ni dovoljena.

Glavni cilj tega zazidalnega načrta je, da bi v Rakičanu zagotovili nemoteno zidavo zasebnih hiš, po katerih je iz leta v leto večje povpraševanje. Z zazidalnim načrtom bi v prvi etapi zgradili 30 stanovanjskih enot; od tega 10 ob Mladinski ulici, med Prešernovo in Štefana Kovača pa 20. Od infrastrukturnih objektov je predvidena dovozna pot v kompleksu ob Prešernovi ulici ter postavitev vodovodnega omrežja, PTT in električnega omrežja znotraj omenjenih kompleksov. Ni pa predvidena kanalizacija, kar naj bi uredili za celotno naselje Rakičan. In še nekaj o cenah: stroški priprav in opreme stavbnega zemljišča s komunalnimi objekti in napravami znašajo 82,41 milijona dinarjev, oziroma za ar zemljišča 890.742 dinarjev.

M. Jerše

Opoldne srečanje starejših občanov

Krajevne skupnosti mesta Murska Sobotica organizirajo danes ob 12. uri v kavarni hotela Diana v Murski Soboti že tradicionalno tovariško srečanje starejših občanov. Pomeni skromno zahvalo za njihov trud pri razvoju naše socialistične samoupravne družbe. Na srečanju, ki ga bodo popestrili s priložnostnim kulturnim in zabavnim programom, bodo pokramljali o lastnih izkušnjah in doživetjih, hkrati pa se bodo starejši vrstniki lahko povesečili. Pričakujejo, da se ga bo udeležilo veliko starejših občanov Murske Sobotice. **M. J.**

V Veščici za ureditev kanalizacije

Krajani Veščice pri Murski Soboti tudi tačas ne držijo križem rok. Predvsem jih tare problem neurejene kanalizacije, zato so se na nedavnem zboru občanov odločili, da razpišejo referendum za uvedbo dodatnega krajevnega samopriskevka. Imenovali so že gradbeni odbor, vsako gospodinjstvo pa bi poleg samopriskevka plačevalo še po 200 tisoč dinarjev mesečno. Izračunali so, da bi vsako gospodinjstvo na ta način prispevalo okrog 2 milijona dinarjev. Če bo šlo vse po sreči, bi kanalizacijo uredili do leta 1990.

M. J.

TUDI Z ROKAMI, ČE JE TREBA — Redkokje — tam, kjer je kmečko gospodarstvo usmerjeno zlasti v govedorejo pa sploh ne — še naletimo na tak prizor. Na domačiji Kuzmičevih (Severjevih) v Salamecih resda premorejo napravo za molžo, vendar se tu in tam zna kaj zatakniti. V takih primerih je treba po starem, z rokami, in Silvi, ki je sicer zaposlena na soboškem SDK-ju, ročna molža ne dela preglavic.

B. Ž.

Moda v kavarni

V soboto zvečer je bila v kavarni hotela Diana v Murski Soboti tradicionalna Potrošniškova modna revija Jesen-zima 88, na kateri je sodelovalo društvo modnih delavcev Slovenije. Po tradiciji je bila dobro obiskana, v ospredju ponudbe pa so izstopali modeli Tovarne oblačil in perila Mura: tako moške kot ženske obleke in zimski plašči ter bluze in srajce. Poleg Murih oblačil so bili predstavljeni še: temne pletenine iz Rašice, Angorini volneni izdelki, zimska športna oblačila Topra iz Celja, Laboda iz Novega mesta, Univerzala iz Domžal, otroška oblačila Jutranjke iz Sevnice, Modaksa iz Murskega Središča; Pik — Vezena Maribor, Kroj iz Škofje Loke, Gorenjska oblačila Kranj in Novoteks. Modne dodatke so prispevali: Toko Domžale torbice in pasove, nekaj je bilo tudi Galantovih, pokrivala so prišla iz Seširja, kravate so bile Gjerjekove, nogavice iz Tovarne nogavic v Polzeli, čevlji z oznako tovarne Leda, dežnike pa so naredili v lendavskem Indipu.

Prireditve, na kateri so izbrance nagradili (Mura nekoli-

kanj nenavadno odstotkovno, s polovičnim popustom pri nakupu bluze, srajce in ženskega ter moškega plašča) je povezovala Mojca Blažej, pela je še ne čisto odkrita Helena Blagne, profesionalno brezhibni pa so bili manekenki in manekenke pod vodstvom Roka Lasana iz Ljubljane in prisrčni domači naturščiki med otroki. **B. Bavčar, foto: N. Juhnov**

Odpri asfaltno cesto med Šalovci in Dolenci

Le redke so dandanes priložnosti, da se ljudje skupaj veselijo kakšne nove pridobitve, saj je denarja za naložbe v objekte širšega družbenega pomena čedalje manj. Zato so prebivalci krajevne skupnosti Šalovci, še posebej pa vaščani Dolenci in Malih Šalovci, toliko bolj veseli nove asfaltna prevleke na cesti, ki povezuje Šalovce in Dolence. Kljub nekaterim nesoglasjem med potekom del na 4,5 kilometrskem odseku ceste, so dela srečno pripeljali h koncu in tako vseeno dokazali, da se probleme da reševati.

O tem je v slavnostnem govoru ob otvoritvi ceste spregovoril tudi sekretar OK SZDL Murska Sobotica, Jože Stvarnik. Opozoril je, da je nova cesta sad odrekanih in solidarnosti delovnih ljudi celotne občine in še posebej domačih krajanov. Tako je skupna vrednost del nekaj nad 600 milijonov dinarjev. Ugotovil je, da je veliko cest, katerih ureditev smo načrtovali v tem srednjeročnem načrtu, že asfaltiranih, vseeno pa ostaja v občini še vedno 292 kilometrov lokalnih cest brez asfaltna prevleke. Zato nas čaka v občini še veliko dela. Poudaril je tudi delo mladih, brigadirjev iz različnih krajev Jugoslavije, ki so pomagali pri ureditvi temeljev ceste.

O pomenu nove pridobitve sta spregovorila tudi predsednik sveta šalovske krajevne skupnosti, Rudi Svetec, in predsednik vaškega odbora Dolenci, Karel Bedič. V proslavi, ki je sledila, so nastopili učenci osnovnih šol Šalovci in Dolenci, potem pa je Karel Matoš, prejšnji dolgoletni vaški predsednik, prerezal trak in tako slavnostno predal nameru. **S. Eory**

—Spretnostna vožnja avtomobilistov—

ZMAGOVALEC ÉPITÖK

V Murski Soboti je bilo tradicionalno tekmovanje avtomobilistov v spretnostni vožnji, ki sta ga pripravila AMD Štefan Kovač in ZSAM Murska Sobotica. Sodelovalo je 46 avtomobilistov iz severovzhodne Slovenije in Madžarske, ki so tekmovali v štirih razredih. V razredu do 1000 ccm je zmagal Meszes (Épitök) s trabantom s 106 kazenskimi točkami pred klubskim kolegom Nagyem, 117, in Vrečičem (Pomurje), 135 kazenskih točk. V razredu do 1300 ccm je bil najboljši Kučan (AMD MS) z zastavo 101 in 110 kazenskimi točkami pred Berdenom (Tropovci), 114, in Kuzmo (Pomurje), 140 kazenskih točk. V razredu nad 1300 ccm je zmagal Frumen (Klub motoristov MS) s peugeotom in 135 kazenskimi točkami pred Glažarjem (Pomurje), 175, in Baldašem (Avtoradgona), 181 kazenskih točk. V kategoriji invalidov je bil najboljši Golob z renaultom 4 in 195 kazenskimi točkami pred Stanjkom (oba Pomorsko društvo paraplegikov), 248, in Kardinarjem (DRSI MS), 257 kazenskih točk. Skupni zmagovalac pa je bila ekipa Epitoka (Sombotel) z 223 kazenskimi točkami pred AMD Štefan Kovač Murska Sobotica, 255, in Klubom motoristov Murska Sobotica, 280 kazenskih točk. Najboljši so prejeli medalje in praktična darila. **F. Maučec**

Foto: N. Juhnov

Deset let vrtca

Pred kratkim je vrtec v Talanjijski ulici v Murski Soboti proslavil desetletnico obstoja. Na proslavo smo poleg drugih povabili tudi predstavnik sveta staršev in čeprav v kratkem času, ki so ga imele na voljo vzgojiteljice naših malčkov, da pokažejo, kaj so se skupaj naučili, smo vsi prisotni s ponosom spremljali vse, kar so nam pozorno in z ljubeznijo pripravili.

Desetletnica, ki smo jo proslavili skupaj z občinskim praznikom, sicer še ni posebno visok jubilej, toda če pomislimo, koliko naših otrok je v tem času iz varnega zavetja doma naredilo prve korake v svet prav s pomočjo tega prizadnega kolektiva, dobi ta obletnica drugačne dimenzije. In zato ne samo v imenu staršev, katerih otroci sedaj obiskujejo vrtce v Talanjijski ulici, ampak v imenu staršev vseh otrok, ki so v teh desetih letih prav tu prestopili prvo stopničko na poti v življenje: hvala vsem vzgojiteljicam in varuškam, ki so skrbele in skrbijo za naše otroke — in še naprej tako uspešno delo!

Gasilska društva iz okolice Murske Sobotice, ki so zadolžena za pomoč mestu ob večjih požarih in drugih nesrečah, se nenehno urijo s tehnično opremo Gasilskega društva Murska Sobotica. Osem društev z okrog sto člani skupaj s soboškim društvom in opremo lahko uspešno posredujejo ob potrebi. Zlasti je razveseljivo, da so to sami mladi gasilci. Na posnetku je pouk gasilcev pri soboškem gasilskem domu. **Foto: F. M.**

VESTNIK

IN

SLOVENIJATURIST

BOSTA POPELJALA ENEGA IZMED NAROČNIKOV VESTNIKA ZA 2 DNI V SAN MARINO!

Dragi bralci, vaš tednik — VESTNIK — misli na vas! In če še niste, postanite naši redni naročniki!